

Avonturen aan de Achterweg

Jeannette van Luijen-Bronwasser

AVONTUREN
AAN DE ACHTERWEG

JEANNETTE VAN LUIPEN-BRONWASSER

**AVONTUREN
AAN DE ACHTERWEG**

Met illustraties van Kees van Lent

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. De kinderen aan de Achterweg

Lisa lag op haar buik in het gras.

Het had de hele morgen geregend. Nu scheen de zon. Het gras was nog een beetje nat. Het was geen prettig gevoel, het natte gras onder je. Toch bleef Lisa heel stil liggen. Ze durfde zich bijna niet te verroeren. Een eind verder, op nog geen tweehonderd meter afstand, loerde de vijand.

Een mier liep over haar blote been. Ze verschoof haar voet. Ssst! Daar hoorde ze iets!

Nee, het was een geluid uit het eigen kamp. Een paar meter achter een bos brandnetels lag Jurgen.

Jurgen gaf nergens om. Hij zou wel in de brandnetels durven gaan liggen.

Lisa keek voorzichtig naar het puntje van zijn blonde kuif. Zou ze durven roepen? Ze zou zich zo graag even laten horen.

Niet doen. De vijand zou het kunnen merken. Ze moest heel stil zijn.

Jurgen zou het sein tot de aanval geven. Zodra Jurgen uit het dakvenster van Maartens huis een witte doek zag wapperen, konden ze er aan weerskanten op los stormen. Ze zouden precies gelijk weggaan. Gelijk? Nee, iedereen hoopte het eerst met zijn groepje weg te zijn. Ze woonden allemaal heel dicht bij elkaar, aan de rand van het bos. De grote verkeersweg liep precies achter de bosrand. Aan de andere kant van de weg lag het dorp. Daar stonden de andere huizen, de winkels en de school.

Zij woonden met z'n allen aan de boskant. Daarom werden ze de kinderen van de Achterweg genoemd.

Hier, aan deze kant van de weg, stond de kerk met de pastorie. In de pastorie woonden Jurgen, Marrigje en kleine Stina, hun vader en moeder en Grieta. Grieta was de trouwe hulp.

De pastorie had een grote tuin die in het bos uitkwam. Dat was heerlijk!

Het huis waarin Kees en Lisa woonden, lag vlak bij de pastorie.

Een eind verderop, het verst het bos in, lag een witte boerderij. Daar woonden Maarten en Gerdien.

Bij elkaar zeven kinderen.

Met z'n zevenen vormden ze „de kinderen van de Achterweg”. Zo werden ze in het dorp genoemd.

Het was fijn om in dit aparte stukje te wonen. Het leek of ze echt, helemaal, bij elkaar hoorden. Alle spelletjes deden ze samen.

Lisa lag heel stil. Zou Jurgen al iets zien? Jurgen zag alles, daar kon je van op aan. Jurgen kon alles. Jurgen was groot en sterk . . . „Hé . . . psst . . .”

Lisa draaide zich met een ruk om. Jurgens kuif stak net boven de brandnetels uit.

„Ja?” fluisterde ze, blij dat ze eindelijk kon laten merken dat ze er was.

„Houd je gedekt,” siste Jurgen.

Was dat alles? Lisa zuchtte. Ze legde haar wang op het natte gras. Grappig gevoel. Het was net of je gehuild had, of je tranen nog niet gedroogd waren.

Ze gluurde weer achterom. Een heel eind verderop zag ze de blauwe jurk van kleine Stina, als een stukje zomerhemel tussen het groen. Stina zou nu, net als zij, plat op de grond liggen. Zo'n klein ding! En zo dapper! Ze begreep alles. Jurgen had Stina uitgekozen omdat ze nooit iets verklapte. Lisa voelde zich trots omdat Jurgen ook haar had aangewezen en niet Marrigje of Ger-

dien. Hoewel Gerdien veel flinker en veel sterker was dan zij. Gerdien was eigenlijk net als Jurgen. Ze kon alles. Ze durfde alles.

Lisa schoof met haar vinger over een pas ontloken madeliefje.

„Te vuur!!!”

Het kwam zó plotseling, dat Lisa een ogenblik versuft op de grond bleef liggen. Stina vloog als een blauwe wolk omhoog.

„Opschieten,” hijgde Jurgen.

Met één sprong was ze weg. Achter Jurgen aan. Neckar, de grote boxer, rende naast Stina. Lisa vloog door het dichte struikgewas. Ze had geen tijd meer om op de anderen te letten. Zij moesten winnen! Ze mocht Jurgen niet teleurstellen. Ze voelde een gemene prik in haar arm. Ze rukte zich los. Zouden ze winnen?

Jurgen was de heuvel al over. Nu nog het rechte eind over het bleekveld. Ze kropen precies gelijk onder de groene heg door. De vijand kwam van de andere kant aangestormd. Gerdien voorop. Ze vuurde de anderen aan met luide kreten.

Lisa hijgde. Zouden ze het winnen? Ze zag dat Gerdien een wilde sprong over de heg maakte.

„Gewonnen,” schreeuwde Stina. Haar ogen leken twee glinsterende kralen. Ze liet zich voorover in het gras rollen, haar neus in de madeliefjes.

Jurgen stond al triomfantelijk met de witte lap in zijn hand.

Stina lichtte haar hoofd op. „Wij hebben gewonnen.”

„Jij bent een reuze meid,” zei Jurgen waardierend. Hij keek hen een voor een aan, als inspecteerde hij z'n troepen. „Alle drie het eerst,” zei hij trots.

„Nietes,” zei Stina, en streelde de kleine tekkel, „Flap was vóór Neckar.”

„Honden tellen niet mee,” zei Jurgen.

„Jullie gingen te vroeg weg,” veronderstelde Kees.

„Da's nietes,” zei Jurgen kwaad. „Je kletst, je kunt niet tegen je verlies. Ba!” Hij spuwde fors en manlijk op de grond.

„Onzin,” zei Gerdien, op een grassprietje kauwend. „We kijken altijd naar het sein. Als we Maarten zien, gaan we lopen. Doe niet zo flauw, Kees.”

„Je kunt ook gaan lopen als je Maarten nog niet ziet.” Kees dook onder Marrisjes arm door.

„Jij wilt dus beweren dat ik het sein te vroeg gegeven heb?” schreeuwde Jurgen. „Da’s gemeen, dat vind ik laf.”

„Jurgen is eerlijk,” zei Gerdien afdoend. „Kees, je bent een flap-je-weet-wel.”

Ze schoten allemaal in de lach.

Maarten kwam aangehold. Hij bleef zorgvuldig uit de buurt van het erf. Als zijn vader of moeder hem zouden zien, zou hij zonder pardon teruggeroepen worden. Ze vonden hem al te groot om te spelen. Er was altijd zoveel werk op de boerderij. „Een prachtrace,” zei hij, „ik heb het vanuit het zolderraam gezien. De eerste vijf meter gingen jullie precies gelijk.”

Jurgen keek naar Lisa. Hij greep haar arm. „Je bloedt, sufferd.” „Dat is niet erg,” vond Lisa, „ik bleef aan een doorn hangen.” „Eén gewonde dus,” zei Jurgen zakelijk. „Je moet onmiddellijk verbonden worden.”

„Je bent getikt,” waagde Lisa.

„We hebben fijn een gewonde,” zong Stina, en hief allebei haar armen omhoog.

Ze namen Lisa in triomf mee naar de grote keuken van de pastorie. Er was niemand. Jurgen liep de gang in om even later terug te komen met een grote, witte lap. „Van Grieta gekregen voor onze gewonde.”

„Ik ga daar voor gek lopen,” zei Lisa, „voor zo’n onnozel schrammetje.”

„Gewond is gewond,” vond Jurgen, en zwenfelde aan de pomp. „Ik zal de wond eerst uitwassen.”

„Allé, geen gesloeber in mijn schone keuken,” kwam de stem van Grieta.

„Ik dacht dat jij boven was,” zei Marrigje.

„Ik vertrouwde het zaakje niet,” snoof Grieta.

„We willen alleen maar een klein beetje water,” zei Jurgen ongeduldig.

„Wat heb je, kind?” schrok Grieta, en boog zich over Lisa's arm. Ze had een zwak voor Lisa.

„Gewond in de strijd,” zei Lisa.

„Jullie zijn veel te wild,” mopperde Grieta. „Wij deden vroeger heel andere spelletjes.”

„Ja?” vroeg Stina, en keek met een schuin hoofdje naar Grieta.

„Heb jij ook al mee gedaan?” vroeg Grieta. Ze keek naar Jurgen.

„Als jullie maar voorzichtig zijn met die kriel.”

„Ik ben geen kriel,” protesteerde Stina, „ik ben al drie en bijna vier.” Ze keek hulpzoekend naar haar grote broer.

„Je bent al groot,” zei Jurgen en legde beschermend een hand op haar hoofd.

Ze schudde hem prompt af.

„Heb je iets lekkers voor ons, Grieta? Is moeder thuis?”

„Je moeder is op ziekenbezoek,” zei Grieta. „Jullie krijgen allemaal een zuurtje en dan, hup, m'n keuken uit.”

„Als moeder er is, mogen we altijd hier,” zei Marrigje verongelijkt.

„Dat kan wel zijn, maar ik heb meer te doen. Maarten, blijf met je vingers van die pomp af.”

Maarten stak vlug z'n hand onder het snel weglopende water. Hij probeerde Kees nat te gooien. Die dook onder de tafel door en stootte onzacht zijn hoofd. Hij zei een lelijk woord.

Grieta wist niet wie ze het eerst tot de orde moest roepen. Maarten, die ondanks haar verbod toch niet met z'n vingers van de pomp kon blijven, of Kees, die een lelijk woord had gezegd. Ze probeerde hen alle twee bij een oor te grijpen.

Jurgen kwam Maarten te hulp en dook onder Grieta's arm door naar de pomp. Kees was hem net voor en gaf hem de volle laag. Stina gilte van plezier.

Lisa rende achter Marrigje aan om de tafel. Gerdien zat met schommelende benen op de keukentafel en moedigde Maarten aan.

„Stop, stop,” riep Grieta, handenwringend. „Allemaal m'n keuken uit. En gauw, of ik ga de bezem halen.”

„Ja, ja, de bezem,” juichte Stina, en hing aan Grieta's arm.

„Jij blijft hier,” zei Grieta kordaat en greep naar Stina's blauwe jurk.

Stina schreeuwde of ze een varkentje was.

„Och, och,” zuchtte Grieta, „wat een drukte, wat een drukte!
En dan te denken dat er nog eentje bij komt!”

Het was plotseling heel stil.

Lisa legde haar handen op de keukentafel. Ze keek met grote ogen naar Jurgen. „Krijg jij er nog een zusje of broertje bij?”

Jurgen keek Grieta vragend aan.

„Geen sprake van.” Grieta schudde haar hoofd terwijl ze Stina stevig vasthield. „Vertellen jullie dat alsjebliet niet verder. Het hele dorp zou het in een ommezien weten en het is niet waar.”

Lisa trok haar schouders op.

„Wat jammer,” vond Marrigje.

„Ik wil een broertje,” zei Stina.

„Jij hebt een broer, dat is meer dan genoeg,” vond Grieta.

„Maar je zei toch zelf . . .,” zei Marrigje, en trok Grieta aan haar mouw.

„Ik heb helemaal niks gezegd.”

„Dat is wel waar,” kwam Jurgen, „je zei . . .”

„M'n keuken uit,” beval Grieta, „en vraag de rest maar aan je moeder vanavond.”

2. Er komt een logetje in de pastorie

Nu wisten ze het allemaal.

Ze stonden in een kring bij hun vertrouwde plekje. Het was het muurtje achter de kerk, dat het oude kerkhof omsloot. Het was, als de zon scheen, een heerlijk plekje. 's Winters lag het beschut tegen de gure noordooster.

Hier waren al heel wat plannen gemaakt. Hier hadden ze heel wat pret met elkaar. De oude doodgraver had hen wel eens

hardhandig tot stilte gemaand als ze, zó in hun spel verdiept, geen erg hadden in de plechtigheid die vlak achter het muurtje plaatsvond. Het was hun alles zo vertrouwd. Als kleine kinderen waren ze vaak achter de lange stoet het kerkhof op gelopen. Dood en begrafenis, het hoorde ook bij het leven.

Dit plekje had nog een ander groot voordeel. Van hieruit konden ze door de grote mensen niet gezien worden. En ze wisten precies waar ze elkaar moesten vinden.

Het was net of de kinderen van de Achterweg in een eigen, klein dorpje woonden.

Er stonden nog twee huizen aan deze kant van het dorp. Maar in die huizen woonden geen kinderen meer. Het was het huis van de koster met de kostersvrouw en een heel eind het bos in het huisje van Wiepke.

Wiepke was al heel oud. Ze was er altijd geweest. Ze hoorde bij hen zoals de school bij hen hoorde en de vrije middagen. Ze konden zich hun leventje niet voorstellen zonder Grieta uit de pastorie, die vaak mopperde, maar steeds bereid was om hen te helpen met alle mogelijke dingen en Wiepke, in haar kleine huis in het bos. Wiepke, die zulke mooie verhalen kon vertellen. Die alles wist van alle mensen uit het dorp omdat ze bij al die mensen wel eens in huis geweest was bij de geboorte van de kinderen.

Ze hoorden allemaal bij elkaar, de bewoners van de Achterweg. En nu zou er nog eentje bij komen!

In de pastorie kwam voor drie maanden een meisje uit Suriname. Jurgens moeder had het verteld. Ze kwam nog voor de grote vakantie en ze zou tot september blijven. Dan kwamen de ouders van het meisje naar Holland.

Het meisje was net zo oud als MARRIGJE. Ze zou bij MARRIGJE op de kamer slapen. Ze zou . . .

„Wie heeft er nog iets te zeggen?” vroeg Jurgen met het nodige gezag.

Lisa haalde haar schouders op.

„Het is voor mij het ergste,” vond Marrigje.

„Waarom erg?” vroeg Maarten. „Dat malle meidengeklets ook!”

„Niks te meidengeklets,” verdedigde Marrigje zich fel en streek haar lange blonde haren met een ruk naar achteren. „Ze moet bij mij op de kamer slapen.”

„En wat zou dat?” Maarten stond in z'n volle lengte voor haar, „'s nachts slaap je toch.”

„Jij bent niet wijzer,” zei Marrigje vinnig. „Ze zal al onze spelletjes mee willen doen.”

„Voor die spelletjes worden we toch al te groot,” vond Maarten.

Daar had je het al! Lisa stond star van schrik. Nooit had iemand hardop zulke dingen gezegd. Gerdien en Maarten moesten veel meer op de boerderij werken dan vroeger, maar verder . . . ze keek hulpzoekend naar Jurgen.

Die haalde zijn schouders op. „Nou ja, te groot . . . we zijn eigen baas.”

Lisa keek sip. Ze begreep het best. Jurgen gaf in zijn hart Maarten gelijk, maar hij vond dat er verder niemand iets mee te maken had.

Na de grote vakantie zou er heel wat veranderen! Jurgen en Kees zouden naar het lyceum in de stad gaan. Als ze tenminste slaagden voor het toelatingsexamen. Jurgen slaagde vast! Daar waren ze allemaal van overtuigd. Jurgen was zo knap! Zij, Lisa, was een jaar jonger dan Kees en Jurgen. Zij zou later ook naar het lyceum gaan. Gerdien niet. Gerdien ging na de vakantie naar de huishoudschool in het dorp. Maarten kwam op de boerderij.

Lisa leunde met haar rug tegen het muurtje. Ze voelde zich opeens heel verdrietig. Tot nu toe waren ze altijd samen geweest, het hele stel. Hoe zou het worden als Jurgen en Kees op het lyceum waren? Ze kregen natuurlijk veel huiswerk. Zouden ze zich te groot voelen voor hun spelletjes? Ze zuchtte. Nog maar

niet aan denken! Het duurde immers nog lang voor het september was. Ze hadden nu andere problemen.

„We zijn nog lang niet oud,” zei ze in het wilde weg.

„Wat bedoel je daar nou mee?” vroeg Maarten.

„Gewoon, als we later oud zijn, kunnen we niet meer spelen. Je bent zo lang oud.”

Jurgen grinnikte.

Lisa was opeens kwaad op hem. Ze wist zelf niet waarom. Ze sloeg een arm om Marrisjes schouder. „Kom mee, die jongens zijn niet wijzer. Heeft je moeder nog verder iets verteld over Sandra?”

„Jullie weten alles al. Ze is heel donker, bijna zwart, en ze heeft krullend haar.”

„Dat hebben die nikkers allemaal.”

„Ba, Maarten, wat is dat een naïer woord,” zei Marrisje fel. „Stel je voor dat ze daar van ons zeggen: „Die uitgebleekte kaaskoppen.”

Maarten sloeg zich op de knieën van de lach.

„Je waagt het niet om het te zeggen als Sandra hier is,” viel Marrisje uit.

„Ik zie haar misschien niet eens,” zei Maarten onverschillig.

Kees schopte een steentje een heel eind weg. „Je zult haar op school zien, kaffer.”

„Ze zullen daar wel achterover vallen van verbazing,” meende Maarten.

„Waarom? Ik heb het bijna aan iedereen verteld,” zei Marrisje.

„Je overdrijft, Maarten.”

„Zo, doe ik dat? Als je van mij maar niet verwacht dat ik de dame kom begroeten. Wat een drukte om niks!”

„Moeder heeft gevraagd of we heel lief voor haar willen zijn.” Marrisje keek wat verlegen naar Lisa.

„Dat is toch vanzelfsprekend,” vond Lisa.

„Hè ja,” zei Maarten, en gaf Jurgen een por. „Héél lief! Nou Kees, daar ga je.”

„Doe niet zo stom,” zei Jurgen. „Natuurlijk zullen we Sandra helpen als dat nodig mocht zijn.”

„Waarom speciaal wij?” vroeg Kees.

„Omdat ze nu één van ons wordt,” knikte Gerdien, die nog niets gezegd had. „Daarom.”

„Nou, jullie doen maar,” vond Maarten. „In de grote vakantie zal ik geen last van haar hebben. Vader heeft me verteld dat m'n werk op de boerderij direct na schooltijd begint.”

Jurgen keek naar Maarten. „Krijg je dan helemaal geen vakantie?”

„Vader neemt zelf ook nooit vakantie,” zei Maarten met een licht schouderophalen.

„Hij heeft het zelf gewild,” zei Gerdien. Ze gooide een stokje naar Neckar, dat hij handig opving. „Hij had best op school mogen blijven.”

„Ze zegt wat,” spotte Maarten. „Nou, enfin, we hadden het over dat nikkertje . . .”

„Over Sandra,” zei Lisa met nadruk.

„Over één van de kinderen van de Achterweg,” zei Jurgen. Lisa knikte hem dankbaar toe.

3. Sandra

Stina zat op de hoge stoep voor de pastorie en zong een liedje. „Poesje mauw, kom eens gauw . . .” Ze zette haar liefste pop in het zonnetje en keek naar Grieta, die handig en vlug de was ophing. Ze liep de treden van de stoep af en begon in het grind

naar kleine, witte steentjes te zoeken. Ze keek naar de steentjes in haar hand en dan naar het geopende kelderraam. Ze mikte . . . het was mis. Het tweede steentje verdween in het donkere gat. Stina zocht vlug een stel steentjes bij elkaar en ging er op haar gemak bij zitten.

Kets. Het steentje sprong vrolijk af op de rand van het muurtje.

„Mis!”

Stina zuchtte en nam vlug weer een steentje. Er verscheen een rood tongpuntje uit haar mond. Ze deed erg haar best. Ze zwaai-de haar arm met het steentje en keek gespannen waar het zou belanden.

Kets, tegen het muurtje.

Ze nam een ander en mikte zorgvuldig. Precies in de kelder! Ze keek zo trots als een pauw. Dit was een leuk spelletje! Ze rolde zich op haar buik, zich niet bekommerend om de schone jurk, en probeerde het weer.

Kets, helemaal verkeerd. Ze liet zich weer terugvallen. Tjoep, in de kelder.

Op datzelfde ogenblik dook Grieta's hoofd, zo rood als een pioen-roos, uit het kelderraam. „Wat zullen we nou weer hebben . . . Stina!!!”

Uit met de pret. Stina luisterde naar Grieta's boze stem, die haar een standje maakte. Zo was het nu altijd, de grote mensen maakten steeds een eind aan de fijnste spelletjes.

Grieta's hoofd was verdwenen.

Wat nu? Wat moest ze nu gaan doen? Ze keek naar haar pop, maar die lag lui en lodderig kijkend in het zonnetje.

Was Jurgen er maar of Marrigje of Lisa of Maarten . . . Ze waren allemaal naar school. Zij was alleen met Grieta. Vader was het dorp in. Vader moest altijd bij een heleboel mensen zijn. En moeder was naar de stad om Sandra te halen. Sandra kwam met een grote boot uit een land hier heel ver vandaan. Verder dan het bos, veel, veel verder. En Sandra had geen witte, maar bruine

armen. Ze had geen wit, maar een brúin gezicht. Sandra was zeker aan het strand geboren. Als je naar zee ging, werd je bruin, dat had Marringje verteld.

Ze zat heel stil, kleine Stina, op de hoge stoep achter de pastorie. Het zonnetje scheen boven op haar bolletje. De duim gleeed in haar mond. Zo zat ze, net zolang tot ze de autobus hoorde aan komen langs de Achterweg.

De duim gleeed uit haar mond. Stina luisterde . . . haar hele lijfje gespannen. Ze vloog op, wipte de stoeptreden af en rende langs de tuin van de bureu.

Ze was net op tijd om de mensen uit de bus te zien stappen. Twee dikke boeren, een juffrouw met een grote mand . . . Ze bleven allemaal staan. Daar kwam moeder! De mensen keken naar moeder. Zeker naar haar mooie hoed, dacht Stina, want moeder had haar mooiste hoed op.

Stina stond stokstijf stil. Daar kwamen ze! Moeder groette de boeren en de juffrouw. Ze sloeg een arm om een meisje in een vrolijke rode jurk. Stina keek . . . Ze dacht eerst dat ze droomde. Zonder na te denken rende ze terug. Ze schoot de keuken in, waar Grieta aan de keukentafel erwten zat te doppen.

Grieta, die alle kleine zonden van Stina direct weer vergeten was, keek lachend op

„Kom je me helpen, m'n kind?”

„Nee.” Stina schudde haar blonde haren, „ik heb . . . Grieta, ze is helemaal zwart.”

„Waar heb je het over?” vroeg Grieta verbaasd.

„Moeder komt er aan,” zei Stina wat ongeduldig.

„Je moeder?” Grieta hield haar handen stil boven de pan. Voor ze tijd had om op te staan, stonden ze al in de keuken.

„Och, och, daar zijn we dan,” zei Grieta, en veegde vlug haar handen aan haar schort af. „Dag mevrouw, u zult wel moe zijn. Zet u maar gauw die zware koffer neer.”

Ze keek naar het meisje met de grote, bruine ogen, die wat ver-

schrikt rondkeken. Grieta breidde haar armen uit en sloot de nieuwe bewoonster van de pastorie in haar armen.

Mevrouw had haar hoed afgezet. Ze keek naar Stina die verlegen in een hoekje stond. „Kom je Sandra een handje geven?”

Stina schudde haar hoofd en zei niets.

„Laat u dat maar aan mij over, mevrouw,” zei Grieta.

„Best, dan ga ik me verkleeden. Ik denk dat Sandra wel een glaasje limonade zal lusten.”

„Ik ook wel,” zei Stina vanuit haar hoekje.

Sandra lachte naar Stina. Stina lachte aarzelend terug.

Grieta ging twee glazen limonade inschenken. Ze schoof een stoel voor Sandra bij de keukentafel.

„Dank u wel, juffrouw,” zei Sandra.

„Zeg jij maar Grieta, dat doen ze allemaal. Straks komen de anderen uit school.”

„Jur-r-gen en Mar-r-igje,” zei Sandra.

Stina schaterde. Zo mooi als Sandra die r's liet rollen.

Grieta knikte. „Dat zijn de kinderen van de pastorie. Er komen er nog heel wat meer. Dat zul je wel zien. Het zijn de kinderen die dicht bij elkaar wonen, de kinderen van de Achterweg. Kom eens mee, Sandra, dan zal ik jou eens laten zien waar ze wonen.”

Op de hoge stoep staande, wees Grieta met haar vinger. „Kijk, zie je dat grote huis aan de overkant? Daar wonen Lisa en Kees. Als je nu heel goed kijkt, zie je daar in het bos, tussen het groen, iets wits schemeren.”

„Ik zie het,” zei Sandra.

„Mooi. Dat is een boerderij. Nu alle bomen zo mooi groen zijn, kun je hem bijna niet zien. Maar in de winter is het net of ze ineens een stuk dichterbij wonen. Dan zijn alle bomen hier kaal.”

„Behalve de dennen en de sparren,” kwam Stina's stem uit de deuropening.

Grieta draaide zich verrast om. Kleine Stina stond vlak achter haar. Ze nam Stina bij de hand en greep met haar andere hand

de hand van Sandra. „In die witte boerderij wonen Gerdien en Maarten.”

„Zijn dat ook vrienden?” vroeg Sandra.

„Nou, reken maar. Ze zijn hier of ze komen. Alleen Maarten ontbreekt wel eens. Hij moet zo langzamerhand meewerken op de boerderij. Jurgen en Kees moeten ook al heel wat leren. Ze doen volgende week toelatingsexamen voor het lyceum in de stad.”

„In de stad waar ik kom te wonen?” vroeg Sandra.

„Ik geloof het wel, m'n hartje,” zei Grieta.

„Dat is fijn,” vond Sandra, „dan zie ik ze later weer.”

„Gaan jullie nu maar vlug je limonade uitdrinken.”

Daar zaten ze, ieder aan een kant van de tafel, Stina en Sandra. Ze keken elkaar aan. Als Sandra lachte, lachte Stina terug.

„Nu gaan we eerst je mooie jurk uittrekken,” zei Grieta, „dan kun je straks, als de anderen uit school komen, fijn spelen.”

„Mag ik mee?” vroeg Stina. „Ik weet in welke kamer ze slaapt.”

„Graag,” zei Sandra, en stak haar hand uit. „Laat jij me maar alles zien.”

Grieta keek hen na, zoals ze hand in hand de brede trap op liepen. „Blank en bruin,” dacht ze hardop „het is voor onze Heer precies gelijk.”

4. Zonder Maarten

Sandra zat midden in de kring. Een grote kring, want ze waren er allemaal, behalve Maarten. Maarten had het niet nodig gevonden om Sandra te gaan begroeten.

„Ik zie haar op school wel,” had hij onverschillig gezegd. „Jullie doen net of ze het zevende wereldwonder is.”

„Wat jou bezielt!” had Gerdien uitgeroepen. „We gaan na schooltijd toch altijd samen spelen!”

„Ik moet werken,” had Maarten gezegd.

„Werken,” spotte Gerdien, „het is voor het eerst dat ze jou uit jezelf te zien krijgen.”

Maarten was weggeslenterd terwijl de anderen naar de pastorie gingen.

Stina zat het dichtst bij Sandra. Ze had het hoogste woord. „Wij kennen elkaar al heel lang,” zei ze telkens weer.

Sandra lachte zodat haar witte tanden te zien kwamen.

„Waar is Maarten?” vroeg Marrigje voor de tweede maal.

Gerdien gaf Marrigje een stevige duw, zodat ze bijna omver rolde.

„Kijk uit,” siste Marrigje, „waarom doe je zo raar? Waar is Maarten?”

„Sufferd,” fluisterde Lisa met een snelle blik naar Sandra.

„O . . .,” zei Marrigje, niet al te snugger.

Jurgen grinnikte. Dan keek hij naar Sandra. „Maarten zal wel komen,” zei hij opeens nijdig.

„Hij komt niet,” wist Kees. „Hij is druk bezig op de boerderij.”

„Vrijwillig zeker,” snoof Jurgen.

„Het is een vervelende knul,” vond Gerdien en streek Flap over zijn snuit.

„Vind je hem niet aardig?” mengde Sandra zich in het gesprek. Ze keek van de een naar de ander.

„Och . . .” Gerdien lachte wat en haalde haar schouders op.

„Het is haar broer,” zei Lisa met een knikje naar Gerdien.

„Maarten is wél aardig,” nam Stina het onverwachts voor Maarten op.

„We leuteran niet meer over Maarten,” zei Jurgen geërgerd.

„Morgenmiddag hebben we vrij, wat gaan we doen?”

„Spelen,” zei Stina, en klapte in haar handen.

„Als je maar weet dat we jou niet meenemen,” zei Marrigje.

„Jij bent veel te klein.”

„Niet waar.” Stina sprong als een bal omhoog. „Ik ben niet te

klein," zei ze verontwaardigd., „ik ben al . . ." Ze zocht verwoed naar de nodige vingers. Dan stak ze er triomfantelijk drie in de hoogte. „Zoveel ben ik."

„Mag ze niet mee?" vroeg Sandra.

„Eigenlijk niet," antwoordde Lisa, „als we met z'n allen het bos in trekken, blijft Stina altijd thuis. Misschien eens voor een keertje . . ."

„Voor één keertje dan?" vroeg Sandra.

„Voor één keertje?" herhaalde Stina met glinsterende ogen.

„Als je een volgende keer maar zoet thuisblijft," bedong Jurgen.

„Kun je denken," snoof MARRIGIE.

„Ze is ondernemend genoeg," lachte Kees.

„Opa zegt wat," knorde Jurgen.

„Ik zal heel zoet zijn," beloofde Stina, die haar meegaan bedreigd voelde.

„We zaniken er niet langer over," hakte Jurgen de knoop door.

„Voor één keer mag ze mee."

„Ik mag mee," juichte Stina, en rolde met de kleine tekkel over het gras.

„Wat gaan we doen?” vroeg Kees.

„We vragen allemaal wat lekkers mee van thuis,” zei MARRIGJE.

„Hè ja,” spotte Kees, „als ik het niet dacht. MARRIGJE denkt altijd het eerst aan eten.”

„En wie wil er altijd het eerst iets lekkers?” vroeg MARRIGJE.

„Kees,” zeiden ze als uit één mond.

Sandra schaterde.

„Jullie zijn niet wijzer,” zei Kees. „Wat gaan we doen morgenmiddag?”

„Laten we eerst naar Wiepke gaan,” vond Lisa. „Wiepke weet dat Sandra zou komen.”

„Als er dan nog maar tijd overblijft voor een spelletje,” vond Kees. Hij trok Jurgen aan zijn mouw. „Wat denk jij ervan?”

„Eerst naar Wiepke en dan spelen,” vond Jurgen. „Sandra moet toch weten wie Wiepke is. We moeten ook nog naar de koster en zijn vrouw.”

„Hoelang moet dat duren?” vroeg Gerdien.

„Een halfuur, alles bij elkaar.” Jurgen boog zich naar Sandra.

„Ga jij eigenlijk morgen al naar school?”

Sandra knikte. „Morgenochtend.” Ze keek bedrukt.

„Het is wel lolliig,” zei Jurgen goedig.

„Lolliig,” schamperde Kees, „hij zegt wat.”

„Je kunt toch niet dom blijven,” vond MARRIGJE, die graag plooidde en bemoeiderde. „Je komt bij mij en Lisa in de klas. Wij zullen je wel helpen.”

„Natuurlijk,” knikte Lisa vrolijk. „Je hoeft nergens bang voor te zijn. Het is stomvervelend bij meneer Wafwaf in de klas.”

„Wat een rare naam,” vond Sandra.

„Zo heet hij niet echt,” zei MARRIGJE.

„We noemen hem zo, omdat hij altijd zo schreeuwt,” verduidelijkte Lisa.

„En waarom is het zo vervelend?”

„Omdat we alles al weten, wat hij vertelt.”

„Juist makkelijk,” vond Kees.

„Dat geldt alleen voor Lisa en nog een paar knapperds,” zei Marrigje. „Ik ben niet zo bij.”

„En ik?” vroeg Sandra zich wat angstig af. „Hoever zouden jullie zijn? Ik ben misschien wel heel veel achter.”

„Dan werkt Jurgen je wel bij,” vond Lisa zorgeloos. „Jurgen is de knapste van ons allemaal.”

Jurgen keek naar Lisa's blonde haren. Het was net goud, als de zon erop scheen.

„Hoelang blijf jij bij ons op school?” vroeg Gerdien.

„Na de grote vakantie kom ik ook nog een poosje terug. Vader en moeder komen half september naar Holland.”

„Zou ze mee overgaan?” vroeg Marrigje aan Lisa.

„Allight,” zei Lisa, en knikte naar Sandra. „Ik denk dat jij veel verder bent dan wij.”

„Zullen we nou Maarten gaan halen?” kwam onverwachts Kees' stem.

„Halent?” Ze keken elkaar aarzelend aan.

„Ja, laten we dat doen,” zei Sandra, „ik wil Maarten wel eens zien.”

Stina stak een kleine, resolute vinger uit. „Maarten heeft gezegd . . .”

Gerdien drukte haar hand op Stina's mond.

Stina kroop vliegensvlug onder haar arm door.

„Ssst . . .” fluisterde Lisa dringend.

Stina keek triomfantelijk.

„Houd je mond,” siste Gerdien.

„Ik zeg het lekker toch,” zei Stina. „Maarten wil niet . . .”

Jurgen pakte Stina vierkant op. Ze schreeuwde als een mager varkentje. „Hij wil niet met Sandra spelen,” brulde ze terwijl Jurgen haar hollend naar Grieta bracht.

De anderen waren volkomen stil geworden.

Het was of de zon even minder uitbundig scheen, of de vogels even hun zang staakten.

Sandra keek van de een naar de ander.

Er was geen ontkomen aan. Iedereen had het duidelijk kunnen verstaan.

„La-a-larie,” hakkelde Kees, die van het stotteren alleen maar last had als hij heel opgewonden of driftig was.

„Ze kletst maar wat,” zei Marrigje met een rode kleur.

„Waarom wil Maarten niet met me spelen?” vroeg Sandra zachtjes.

„Dat wil hij wèl,” zei Lisa, en keek wanhopig in de richting van de pastorie. Als Jurgen nu maar kwam!

„Maarten is gek,” veroordeelde Gerdien haar broer.

„Bij ons in Suriname geven de mensen er niets om welke huidskleur de mensen hebben,” zei Sandra dromerig. „Op school zijn er blanke en zwarte, gele en bruine kinderen, allemaal door elkaar.”

„Hier geven we er ook niet om . . . niets,” zei Lisa met klem.

„Alleen Maarten misschien . . . hij is niet wijzer.”

„Het is, geloof ik, niet eens omdat jij donker bent,” nam Gerdien het toch onverwachts voor haar broer op. „Hij deed de laatste keer zo raar toen wij het erover hadden dat jij kwam. Ik weet zeker dat hij ook niet gekomen was als jij blank geweest was.”

„Hij kent me toch niet,” fluisterde Sandra. Het was of de blijheid uit haar stem verdwenen was.

Kees floot hard en schel alsof hij de nare stemming wilde verdrijven.

Gerdien schoof met haar voet door het zand.

Marrigje keek moederlijk bezorgd naar Sandra.

Lisa ademde verruimd op toen Jurgen verscheen.

Die kwam met grote stappen aangehold. „Ziezo, dat varkentje is bij Grieta. Morgenmiddag zullen we nog wel eens zien of we haar meenemen.”

„We hebben het haar beloofd,” herinnerde Sandra.

„We gaan dus eerst naar Wiepke,” somde Lisa ijverig op, „daarna naar de koster. Dan ken je alle bewoners van de Achterweg, Sandra. Als we dat gedaan hebben, spelen we nog wat. Jurgen, heb jij morgenmiddag nog huiswerk?”

„Bijna niets,” antwoordde Kees in zijn plaats.

„Ik zal blij zijn als het maandag is,” zei Jurgen, „en dan moeten we nog een hele week op de uitslag wachten.”

„En dan weer netjes naar school,” schamperde Kees, „je reinste oplichterij.”

„Als je nu gezakt bent?” vroeg Lisa, „waarom zou je dan eerder vakantie krijgen dan wij?”

„Omdat je dan . . . nou ja, dat is nu echt weer iets voor een meisje. Trouwens, als ik wel geslaagd ben, moet ik ook weer naar school.”

„Nog maar veertien dagen,” troostte Marrigje.

„Veertien dagen te veel,” bromde Kees.

„De laatste veertien dagen,” zei Jurgen, „daarna gaat het pas echt beginnen.”

Lisa keek een beetje treurig. „Gaan jullie nog weg?” Ze vroeg het als ieder jaar met een zekere angst in haar stem. De vakanties met elkaar, dat was iets heerlijks. Daar kon zelfs geen enkele logeerpartij tegenop. De ooms en tantes wisten het wel. „Lisa komt zeker niet?” zeiden ze. Kees ging wel, maar zij . . . Ze keek naar Jurgen.

„Ik ga een week naar een oom in Friesland.”

„Eén week maar?” Ze vroeg het bijna gretig.

Hij knikte lachend.

„Wij blijven hier,” zei Marrigje, „nu Sandra er is, gaan wij niet weg.”

„Fijn,” zei Lisa.

„Bij ons is het vaste prik dat we thuisblijven,” zei Gerdien. „Jij

kunt er dan blij om zijn, Lisa, maar ik niet. Ik trouw later vast niet met een boer, je kunt nooit weg."

Lisa proestte. „Het is hier zo fijn," zei ze dromerig.

„Ik ga een week naar oom Kees in Amsterdam," zei Kees.

„Ben je naar die oom genoemd?" vroeg Sandra.

„Een echte hondenaam," knikte Lisa met pretlichtjes in haar ogen.

„Ze zegt wat," spotte Kees. „Fijn jongens, een week naar Amsterdam. Ik zal proberen dezelfde week te gaan als jij, Jurgen."

„Waarom?" vroeg Gerdien. „Jurgen gaat een heel andere kant uit."

„Dan zijn we gelijk terug, sufferd. Jullie meisjes snappen ook nooit iets. Dan kunnen we nog heel wat plezier hier beleven."

„T'och?" vroeg Lisa.

Kees sprong op. „Natuurlijk! We kunnen strooptochten maken door het bos . . ."

„Misschien neemt Stroeve ons een dag mee in zijn boot," zei Lisa met glinsterende ogen. „Weten jullie nog hoe leuk het was vorig jaar op dat onbewoonde eilandje?"

„Misschien is het wel voor de laatste keer," zei Jurgen terwijl hij Neckar zachtjes streekte. „Als je ouder wordt, wordt alles anders."

„Waarom?" vroeg Lisa. Haar stem klonk ijl en hoog.

Niemand gaf antwoord.

5. Maarten

De volgende dag ging Sandra met Marrigje en Lisa naar school. Ze had enkele boekjes die ze op school in Suriname gebruikte, meegekregen om ze in Holland te laten zien.

Stina zag hen een beetje verdrietig na.

„Ik wil ook naar school,” zei ze tegen Grieta, die gehaast heen en weer liep van de kamer naar de keuken.

„Met september word je vier jaar, dan mag je naar de kleuterschool.”

„Ik wil niet naar de kleuterschool,” zei Stina.

„Een mens wil altijd alles wat hij niet kan krijgen,” mopperde Grieta goedig. „Ga maar lief spelen.”

Spelen! Alleen! Stina stak haar duim in haar mond en keek Grieta een beetje boos aan.

Marrigje leidde Sandra over het schoolplein. Alle kinderen stonden stil en keken. Dat was heel gewoon. Ze keken altijd alser eens een enkel keertje een nieuwe jongen of een nieuw meisje op school kwam. Dat had Marrigje van tevoren aan Sandra verteld.

„Dat doen wij immers in Suriname ook,” had Sandra gezegd. Gerdien kwam dwars over het schoolplein aanrennen. „Dag . . . ben je al bij meneer geweest?”

Marrigjes ogen speurden over het schoolplein.

„Kom maar mee,” zei Gerdien, „ik weet meneer wel te vinden.”

Daar stonden ze in een kringetje bij elkaar. Het hoofd van de school, de onderwijzeres en de onderwijzers.

Gerdien was niet verlegen. Ze tikte een van de onderwijzers op zijn arm. „Meneer, hier is een nieuwe.”

Marrigje stapte naar voren. Ze liet zich de eer om Sandra aan de onderwijzeres en de onderwijzers voor te stellen, zo maar niet ontglippen. „Dit is nu Sandra.”

Het hoofd van de school greep als eerste Sandra's hand.

Sandra ging met Lisa en Marrigje aan haar zijde de kring rond.

Marrigje draaide zich om. Ze keek bezorgd naar de jongens en meisjes die op een afstand stonden te kijken. Ze holde naar hen toe. Ze hijgde licht. „Toe, lopen jullie nu door. Straks kennen jullie haar allemaal.”

De meesten liepen gewoon verder. De dikke Hein de Wit bleef uitdagend staan, z'n handen in z'n zij.

„Heb je nog nooit een meisje met een andere huidskleur gezien?” vroeg Marrigje fel.

„Ze is roetzwart,” zei dikke Hein. Hij stak zijn handen in zijn broekzakken en lachte vals.

„En jij bent zo wit als . . . als . . .” Marrigje zocht verwoed naar een vergelijking.

„Als een bord gortepap,” zei een grote boerenjongen. „Dan heb je z'n pukkels er nog bij.”

Hein draaide zich woedend om.

Lisa kwam met Sandra aanlopen. De meisjes begonnen met Sandra te praten en namen haar direct op in hun kring. Lisa keek tevreden naar Sandra's opgewekte gezichtje. Wat was ze dapper, die Surinaamse! Hoe zou zijzelf het vinden als ze heel alleen naar een ander land moest? Naar een andere school, waar alles je zo vreemd was? Nee, zij zou vast en zeker niet zo flink zijn. Sandra zou het wel klaren.

Marrigje nam Lisa apart. „Die nare jongen van De Wit. Heb je gehoord wat hij gezegd heeft?”

„Hij is niet wijzer,” zei Lisa toen ze alles gehoord had. Ze haalde haar schouders op.

De schoolbel galmde luid over het schoolplein.

Marrigje liep met Sandra en de anderen in de richting van de school. Lisa bleef talmen. Ze zocht met haar ogen het schoolplein af. Waar was Maarten? Ze wilde hem, voor de school begon, nog zo graag iets zeggen. Maarten . . . hij was toch één van hen. Ze mochten hem allemaal graag. Soms, ja soms ging Maarten precies tegen de draad in. Dan had hij er plezier in om juist het tegenovergestelde te doen als de anderen. Z'n moeder zei vaak: „Maarten is net een varken. Als je aan zijn staart trekt, loopt hij vooruit.”

Jurgen holde dwars over het schoolplein. Hij zag haar zoekend rondkijken. „Waarom ga jij niet naar binnen?” vroeg hij.

„Heb jij Maarten gezien?”

Jurgen schudde zijn hoofd.

Hein de Wit slenterde voorbij. Hij keek spottend hun kant uit.

„Jurgen met z'n meissie.”

Lisa keek schuw naar Jurgen.

Jurgen nam Hein van top tot teen op. „Als je soms je handen zoekt, ze zitten in je broekzak.”

Lisa gierde het uit. „Daar komt Maarten,” wees ze opeens. „Ik wacht nog even op hem.”

Jurgen holde door naar de school.

„Hé . . . Maarten, hoor eens even.”

„Wat is er? Ik ben toch al zo laat.”

„Ga je mee vanmiddag?”

„Wie gaan er allemaal mee?”

Lisa keek bevreemd naar hem op. „Gewoon, het hele stel natuurlijk.”

„En dat kind?”

Lisa stond kaarsrecht voor hem. Haar ogen keken heel boos.

„Als je Sandra bedoelt, ze is één van ons.”

Maarten draaide zich half om. „Ik weet het nog niet,” zei hij terwijl hij doorliep.

Over het schoolplein klonk als een laatste waarschuwing het metalen fluitje van meneer.

„Maarten is niet wijzer,” dacht Lisa verdrietig. Ze had een kleine rimpel boven haar ogen toen ze als laatste de schooldeur achter zich dichttrok.

Na de eerste uren stond het al vast dat Sandra best mee zou kunnen. Ze zat naast Marrigje in de bank. Dat had meneer zo geregeld. Haar bruine ogen glansden van genoeg toen ze merkte

dat ze de opgegeven sommen best kon uitrekenen. Ze mocht ook een stukje lezen. Ze las met een zachte, zangerige stem.

„Goed zo,” prees meneer. Hij keek op toen er iemand achterin de klas iets mompelde. „Had jij iets te zeggen, Hein?”

„Nee meneer.”

„Houd je mond dan liever.”

Later bleek Sandra met aardrijkskunde iets achter te zijn.

„Helemaal niet erg,” zei meneer, „dat heb je zo ingehaald.”

Haar dictee maakte Sandra zonder fouten.

„Knap zo,” zei meneer.

Weer werd er iets geroepen.

„Had je iets, Hein?”

„Nee meneer,” jekte Hein weer.

„Ik zou maar wat beter opletten als ik jou was.”

Om elf uur begon het speelkwartier.

Sandra liep opgewekt, omdat alles zo goed was gegaan, met de anderen mee. De zon scheen heerlijk. Een enkele auto reed toeterend langs het schoolplein, verlangend nagezien door de jongens. Het schoolplein zelf leek één wriemelende, kleurige mierenhoop. Overal was er gelach en geroep. Sommige meisjes liepen met de armen om elkaar heengeslagen.

Lisa en Marrigje staken met nog enkele meisjes van hun klas en Sandra tussen hen in, het schoolplein over. Iedere keer als ze weer omkeerden, slenterde Hein de Wit, schijnbaar toevallig langs hen heen.

„Wat wil die knul toch?” vroeg Marrigje bezorgd.

„Niet op letten,” vond Lisa.

Ze liepen naar de uiterste hoek van het schoolplein. Hier waren de jongens uit de hoogste klas aan het „pompen”. Ze bleven staan om naar het spel te kijken. Marrigje legde geduldig aan Sandra de spelregels uit.

Opeens . . . terwijl ze stil toekeken, duwde iemand hard tegen Sandra's rug. Ze schoot naar voren en kon nog net door een van

de meisjes worden opgevangen. Een harde stem riep: „Ha die nikker!”

Lisa draaide zich vliegensvlug om. „Ba, wat een laffe streek,” hijgde ze.

De jongens waren opgehouden met hun spel. Marrigje sloeg beschermend een arm om Sandra heen.

Een grote jongen sprong uit de kring en greep de wegsloffende Hein bij zijn kraag. „Ik zal je leren,” schreeuwde hij, „ik zal je leren om een klein meisje uit te schelden.”

In een ogenblik rolden ze samen over de grond. Ze waren even groot en even sterk. Ze rukten en plukten aan elkaars kleren. Het ene ogenblik lag de een bovenop, het volgende de ander.

Ze stonden in een grote kring om de vechtenden heen. Lisa vuurde aan. De verontwaardiging was op haar gezicht te lezen.

„Wat erg is dat,” jammerde Sandra.

„Het geeft niet,” juichte Lisa. „Het komt allemaal in orde, dat zul je zien. Het werd tijd dat Hein eens een lesje kreeg.”

„Geef hem z'n vet,” schreeuwde Kees, „an-an-anders zal ik het doen.”

Lisa schoot in een onbedaarlijke lach. Het was t  zot. Die kleine, tengere Kees, die het tegen die dikke Hein zou willen opnemen! Plotseling was het stil.

„Daar komt meneer,” siste Kees.

De vechtenden merkten niets voor het hoofd van de school ze hardhandig uit elkaar trok. De kring opende zich om de vechtersbazen met meneer door te laten.

„Hij kon er niets aan doen,” schreeuwde Lisa in het wilde weg.

„Dat zullen we eens uit gaan zoeken,” zei meneer, en fronste dreigend z'n wenkbrauwen. „Het is een schandaal!”

De mouw van Heins blouse was er half uitgetrokken. De neus van de andere jongen bloedde hevig.

„Wat erg, h ,” zei Sandra met een ongelukkig gezichtje.

„Ik vind vechten altijd verschrikkelijk,” zei Marringje.

Lisa's gezicht straalde. „Hij deed het voor jou, Sandra. Je hebt toch wel gehoord wat die nare Hein riep?”

„Hij zei „nikker”,” fluisterde Sandra. „Wie was die sterke jongen die pardoes boven op Hein sprong?”

„Wie dat was?” Lisa stak haar beide armen omhoog. „Dat was nou onze Maarten,” zei ze trots.

Lisa probeerde op alle mogelijke manieren de aandacht van meneer te trekken.

Marringje suste. „J , laat nou maar gaan. Maarten zal best zelf zijn woordje kunnen doen.”

„Wat is er, Lisa? Marringje, waarom praat jij? Wie weet waar Hein is?”

Drie vragen tegelijk. De onderwijzer kon kennelijk zelf de zaken niet meer uit elkaar houden.

Lisa zwaaide onophoudelijk haar hand heen en weer.

„Lisa, je lijkt wel een windmolen. Wat heb je toch?”

„Ik weet alles,” zei Lisa.

„Dan kun je beter naar huis gaan,” zei meneer.

De klas proestte.

Lisa, die eerder verlegen was, brandde nu van ijver om Maarten te helpen. „Ik kan u op al die vragen antwoord geven.”

„Vooruit dan maar.”

„Hein heeft op het schoolplein gevochten met Maarten. Daarom is hij nu bij meneer. Dat wilden Marrigje en ik u vertellen.”

„Zo, zo, vechten . . . dat is heel erg.”

„Het was van Maarten heel flink,” zei Lisa. Ze stond nu rechtop in haar bank. Het kon haar niets schelen dat alle kinderen keken.

„Hein heeft een lelijk woord geroepen tegen Sandra.”

Iedereen was muisstil. Meneer keek Sandra aan. „Is dat waar, Sandra?”

„Het is waar,” riep Marrigje.

„Ik vroeg jou niets.”

Sandra knikte alleen maar. Ze keek heel ongelukkig.

„Lisa, ga jij naar meneer en vertel hem wat je gehoord hebt.”

„Graag, meneer,” zei Lisa, en rende de klas uit. Toen ze tien minuten later weer binnenkwam, liep het hoofd van de school met Hein achter haar aan de klas binnen.

„Mogen wij u even storen?” vroeg hij aan de onderwijzer. „Ik vind het fijn dat u Lisa naar mij toestuurde. Deze jongeman wil graag iets goed maken, geloof ik.” Hij gaf Hein een duwtje.

Hein weifelde. Meneer moest hem nog een duwtje geven en toen stond hij voor Sandra's bank. „Het spijt me,” hakkelde hij terwijl hij een vuurrode kleur kreeg. „Ik zal het nooit meer doen.”

Hij keek naar het hoofd. Die knikte, beduidde hem dat hij weer mocht gaan zitten en stapte de klas uit.

Meneer tikte met zijn stok tegen de voorste bank. „Ziezo, jongens, ik ben blij dat dit de wereld uit is. We zeggen soms zo vlug iets wat een ander pijn kan doen. Bruine en blanke, zwarte en gele kinderen, zij zijn voor de Heer allemaal gelijk en vanzelfsprekend voor ons ook. Kennen jullie dat mooie versje nog: „Kinderen van één Vader”?”

Ze knikten. Enkelen riepen: „Ja meneer.”

„Dat gaan wij nu samen zingen.”

„Zo maar onder de rekenles?” riep een jongen.

„Zo maar onder de rekenles. Dat vergeten we dan vast nooit meer, al worden we nog zo oud. Sandra zal het versje misschien niet kennen, maar dan moet ze maar goed luisteren.”

„Toch wel, meneer,” zei Sandra.

„Dat is heerlijk. Dan zingen we het met z'n allen.”

Meneer zette in. De hele klas zong.

„Kinderen van één Vader,
reikt elkaar de hand.
Waar wij mogen wonen,
in wat streek of land,
hoe wij mogen spreken,
in wat tong of taal,
kinderen van één Vader
zijn wij allemaal.”

Lisa zong hoog en zuiver boven de anderen uit. Toen het vers uit was, knikte ze naar meneer. Hadden ze ooit zó mooi gezongen?

6. De vrije middag

„Maarten mag mee als hij eerst de deel aan kant heeft,” vertelde Gerdien, terwijl ze nog nahijgde van haar wilde ren.

„Ba, wat vervelend,” zei Kees, die al vol ongeduld naar Gerdien en Maarten uitgekeken had. „Het is bij jullie altijd hetzelfde liedje. Daar kunnen we toch zeker niet op blijven wachten.”

„Hoelang zal het duren, denk je?” vroeg MARRIGJE, die ijverig bezig was al het lekkers dat ze meegekregen hadden in een boodschappennet te bergen.

Gerdien trok een lelijk gezicht. „Nou, dat duurt wel een uur. Vader zal er vast op letten dat het goed gebeurt. Maarten heeft gezegd dat we maar niet op hem moeten wachten. Hij komt ons straks wel achterna.”

„Waarom moet hij op zijn vrije middag nog werken,” pruilde Lisa. „Hij komt toch pas na z'n vakantie echt op de boerderij?”

„We moeten immers altijd meehelpen?” Gerdien haalde haar schouders op. „Er is altijd veel te doen. 's Zomers is iedere hulp welkom. Ik ben er vlug vandoor gegaan. Moeder vond het goed dat ik meeding. Het is goed dat vader me niet gezien heeft, anders was er beslist nog wel een karweitje voor mij geweest ook.”

Ze zagen in gedachten allemaal een ogenblik de strenge boer voor zich. Zijn wil was wet, dat wisten ze allemaal.

„Maarten moet er toch bij zijn,” vond Sandra.

„Hij wil toch niet met jou spelen,” zei Stina. Ze keek een beetje bang en toch ook triomfantelijk naar de anderen omdat ze dat zo maar had durven zeggen.

Sandra keek de kring rond. „Zou dat waar zijn?” vroeg ze. Ze dacht aan de grote jongen die deze morgen zo flink voor haar in de bres was gesprongen.

„Natuurlijk niet,” zei Gerdien. „Wie nam het vanmorgen voor jou op?”

„Maarten,” zei Jurgen. „Ja, zo is Maarten.”

„Hoe is het met z'n neus?” vroeg Sandra.

Daar moesten ze allemaal om lachen.

„Dank je, heel best,” zei Gerdien deftig. „Je moet de groeten van Maartens neus hebben.”

Ze gierden het uit van de pret. Sandra lachte met haar hoofd achterover zodat al haar mooie, witte tanden te zien kwamen. Toen ze uitgelachen waren, zei Gerdien: „Het was direct over, hoor. Maarten kan wel tegen een stootje.”

„Wat doen we nu?” vroeg Kees ongeduldig. „gaan we of gaan we niet? Laten we nou niet zo lang zaniken.”

„We kunnen niet zonder Maarten gaan,” vond Sandra. „Ik ga niet zonder Maarten. Ik moet hem ook nog bedanken.”

„Dat zou ik maar niet doen,” bromde Jurgen.

Ze stonden besluiteloos in een kringetje.

„We gaan Maarten helpen,” kwam Lisa opeens. „We gaan met elkaar dat werkje doen, dan zijn we in tien minuten klaar.”

Die Lisa! Zo ging het nu altijd. Ze was de rustigste en bij andere mensen altijd wat verlegen. Maar hier, in de eigen kring, nam ze vaak ongemerkt de leiding en hakte op bepaalde ogenblikken rustig de knoop door.

Jurgen gaf haar een klap op de schouder. Kees wilde nog een zwak protest laten horen, maar hij werd overstemd door de geestdrift van de anderen.

„Vlug,” haastte Jurgen, „des te eerder zijn we klaar.”

„Wat heerlijk,” juichte Sandra, „ik ben nog nooit op een echte boerderij geweest.”

„Nou, je kunt je hart bij ons ophalen,” zei Gerdien.

„Zou ik ook eens een koe mogen melken?”

Lisa lag slap van de lach.

„Je kunt het misschien leren,” zei Gerdien, „maar dan moet je wel wat langer hier blijven. Wat moet ik?” Gerdien stond stokstijf stil. „Als ik naar de boerderij ga, heeft vader me zo te pak-

ken. Dan mag ik weer niet mee, want vader vindt toch al dat ik veel te weinig meehelp."

„Hoe moet dat nu?" vroeg MARRIGJE.

„Mijn moeder is al klaar," zei LISA, „ga naar Grieta, die heeft wel het een of andere karweitje voor jou. We komen je dadelijk ophalen."

„Ga maar vlug," zei MARRIGJE. „Eigenlijk had ik met de vaat moeten helpen. Grieta heeft me weg laten gaan, maar als jij nu . . ."

Gerdien was al in het dichte kreupelhout dat de pastorietaanplanting omgaf, verdwenen.

„Hebben ze nog wat vergeten?" vroeg Grieta toen Gerdien aan kwam hollen.

„Ik kom jou helpen met de vaat," zei Gerdien, en pakte resoluut een theedoek van het rekje.

„Wel heb ik van m'n leven," zei Grieta. „Nou zal de wereld wel vergaan. Iemand die me vrijwillig komt helpen!"

Gerdien vertelde waarom ze gekomen was terwijl ze handig de bordjes en kopjes afdroogde.

„Jij kunt er wat van," zei Grieta met een blik naar de vlugge vingers. „Wat jij straks nog op die huishoudschool moet leren, is mij een raadsel."

„O, een heleboel," zei Gerdien opgewekt. „Wassen en strijken en koken en voedingsleer en warenkennis en . . ."

„Houd maar op," gebaarde Grieta, „al die fratsen, dat is mij te geleerd."

„We gaan dadelijk naar Wiepke," vertelde Gerdien.

„Dat is goed," zei Grieta. „Ik heb nog een lekker puddinkje staan, dat moeten jullie voor haar meenemen. We zijn al klaar met de vaat."

„Het gaat wel vlug met z'n tweeën," zei Gerdien.

„Dat moet je dan eens bedenken als je moeder vraagt mee te helpen," zei Grieta langs haar neus weg. „Intussen word je be-

dankt. Als jullie vanavond thuiskomen, zal ik pannenkoeken bakken."

„O Grieta!" Gerdien stoot haar zo onstuimig om de hals, dat Grieta bijna omver rolde.

„Op tijd thuis en nou m'n keuken uit," zei Grieta, maar haar ogen lachten.

Op dat ogenblik kwam het hele stel aanstormen. Maarten voorop. Hij hief een waar indianengehuil aan.

Gerdien was met één sprong op de hoge stoep. Ze gebaarde hevig met haar armen. Neckar blafte oorverdovend en Flap kefte parmantig mee.

„Ten aanval!" schreeuwde Gerdien, „naar het betoverde kasteel van de slotvrouwe Wiepke."

„Ten aanval," juichte de aanstormende bende.

„Vergeet je puddinkje niet," riep Grieta.

Dwars door het bos trokken ze met z'n allen. Neckar en Flap waren altijd van de partij en voelden zich in het bos in hun element. Flap had direct vriendschap gesloten met Sandra. Hij bleef dicht in haar buurt, alsof hij haar zo beschermen wilde. Ze zongen een vrolijk liedje terwijl ze voortliepen. De zon toverde lichtjes op de bladeren. De grond veerde onder hun voeten. Stina liep aan Jurgens hand. Sandra keek met verrukte ogen om zich heen. „Alles is zo mooi hier," zei ze telkens.

Wiepke stond in de deur van haar huisje toen ze aankwamen. Ze hield haar hand boven haar ogen om beter te kunnen zien.

„De kinders," riep ze, „daar hebben jullie goed aan gedaan."

„Dit is Sandra, Wiepke," zei Marrisje, en schoof Sandra naar voren.

„Ik ben blij dat ik je zo gauw te zien krijg, m'n kind." Wiepke nam Sandra's handen tussen de hare.

„Hier is een puddinkje van de pastorie," zei Gerdien. „Wij blijven wel buiten, Wiepke."

„Jullie komen allemaal binnen,” zei Wiepke, „anders is Sandra niet echt bij me geweest.”

Zo zaten ze even later allemaal om de grote, ronde tafel, die het grootste gedeelte van het kamertje innam.

„Wat gezellig is het hier,” vond Sandra. Ze keek naar het prachtig gepoetste koper, de zwart fluwelen lijst aan de wand met de woorden: „Oost, West, thuis best” en naar de tafel waarop de bril met de bijbel lagen. Het was of alles bij elkaar hoorde.

Lisa kneep haar ogen half dicht. Zolang ze zich kon herinneren, kwamen ze hier bij Wiepke, samen of alleen. Hoeveel grote en kleine problemen had Wiepke niet met hen opgelost? Wiepke wist overal raad op. Wiepke was al heel oud, al ver in de tachtig. Ze had hun de verhalen uit de bijbel verteld. Anders dan me-
neer en de juffrouw op school. Ook anders dan vader of moeder

thuis. Het was hetzelfde verhaal, natuurlijk, maar uit Wiepkes mond klonk het heel anders. Het was net of ze alles zelf had meegemaakt. Ja, dat was het. Als Wiepkes ogen over de bijbel heen starden terwijl ze vertelde, dan was het of ze alles precies voor zich zag. Of ze alleen maar dat vertelde wat ze met haar eigen ogen gezien en met haar eigen oren gehoord had. Lisa keek naar de tekst die boven de deur hing, keurig ingelijst en omkranst met bloemetjes. Hoe vaak had ze de woorden gespeld. Toen ze heel klein was, had Wiepke met haar warme stem ze woord voor woord langzaam voorgelezen. „Ik ben met u, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld.” Dat was Wiepkes trouwtekst geweest, heel, heel lang geleden. Haar man was dood en alle kinderen getrouwd. De meesten waren verweg getrokken. „Vind je dat erg, Wiepke?” had ze gevraagd.

En Wiepke had geglimlacht en gezegd: „Ze zijn in de hand des Heren.”

Vreemd was dat, je vond het dan zelf ook niet zo erg meer. Weer vlogen Lisa's ogen over de tekst boven de deur. Ik ben met u al de dagen, tot aan . . . haar adem stakte. Tot aan . . . hoelang zouden ze nog met elkaar bij Wiepke kunnen komen? Ze zuchtte. Jurgen keek haar aan en tikte haar op haar knie. „Je droomt, Lisa.”

Ze glimlachte.

„Lisa droomt altijd,” zei Kees. „Kom, we gaan, jongens.” Wiepke stond op en liep naar de kast. Ze wisten precies wat er zou komen. Het zilveren trommeltje met de witte pepermuntbollen.

Met achter iedere wang een pepermuntbol trokken ze verder.

„Op naar de koster en zijn vrouw,” zei Jurgen, „dan ken je alle mensen van de Achterweg, Sandra.”

„Waarom zijn de kinderen van de koster niet bij de club?” vroeg Sandra.

Marrigje lachte. „Omdat de koster geen kinderen heeft.”

„Wij hebben de fijnste koster uit het hele land,” zei Jurgen.

„Hoe weet je dat?”

„Dat kan niet anders. Kom maar mee, je zult het zelf wel zien.”

„Moeten we naar de kerk?” vroeg Sandra.

„Welnee, dat doen we alleen maar 's zondags. Kijk, hier woont de koster.”

Ze stonden voor een klein, hagelwit huisje. Voor de deur lag een hagelwit geschuurd stoepje.

„Als je goede vrienden met de kostersvrouw wilt blijven,” zei Jurgen, „dan moet je van dat stoepje afblijven.” Hij boog zich naar de half geopende deur. „Juffrouw Dekker?”

„Joehoe,” hoorden ze.

„We komen Sandra aan u voorstellen,” zei Kees. Zijn ogen lachten. „Mogen we even binnenkomen?”

„Dat kan hier net zo goed,” zei juffrouw Dekker. Ze stapte over haar eigen stoep, zonder hem aan te raken en gaf Sandra een hand. „Zo, zo, m'n kind. Ik had al tegen mijn man gezegd: „We zullen de jongejuffrouw zondag wel in de kerk zien.” Hoe is de reis geweest? Zijn er nou echt apen in dat land bij jullie? Mijn man zegt van wel. Kom je bij Marrigje en Lisa in de klas? Wel, wel, Stina ben jij er ook al bij? Ik ga een snoepje voor jullie halen.”

„Ik loop wel even met u mee,” zei Jurgen.

Juffrouw Dekker had zich vliegensvlug omgedraaid. Ze hield een hand tegen Jurgens borst gedrukt. „Niks daarvan, allemaal wachten.”

Jurgen grinnikte toen ze haastig naar binnen liep.

Terwijl ze verder liepen, op zoek naar de koster, die in de pastorietaan werkte, vertelde Jurgen aan de verbaasde Sandra dat er nooit iemand bij de kostersvrouw in huis mocht komen. Zelfs de dominee had ze diverse malen, als de koster niet thuis was, op de stoep laten staan. „Ze werkt altijd en ze is heel bang dat alles weer vuil wordt.”

Sandra lachte. „Ze heeft me zoveel gevraagd. Ik kon haar niet antwoorden.”

„Dat is juist de mop,” zei Kees. „Ze praat en ze vraagt, maar ze verwacht nooit een antwoord. Zij praat en de koster zwijgt. Daar staat hij.”

„Goeiemiddag saam,” zei de koster terwijl hij z'n krachtige gestalte hoog oprichtte. „Zijn jullie daar? Zo, is dat nou ons zwarte meisje?”

Het was gek, maar zoals de koster het zei, klonk het heel gewoon en vriendelijk. Hij duidde alleen maar aan wat hij zag. Sandra vond het ook heel gewoon. Ze legde haar zwarte handje in de grote, eeltige knuist van de koster.

„Nou kind,” zei de koster, „ik ben blij dat je er bent. Je doet maar net als de anderen. Als er wat gerepareerd moet worden, kom je maar bij mij.”

„De koster kan alles,” zei Jurgen. „Je kunt het zo gek niet verzinnen.”

„Ik maak poppen en horloges en fietsen en nog veel meer. Zijn jullie al bij de vrouw geweest?”

Ze knikten.

„Aardige mensen van de Achterweg,” vond Sandra een poos later.

„Vriendelijk bedankt,” zei Jurgen.

„Och malle, ik zei het niet tegen jou.”

„Tegen ons allemaal,” knikte Jurgen, „jezelf inbegrepen.”

Kees liep voorop. Ze bleven een behoorlijk stuk uit de buurt van de boerderij. Je kon nooit weten!

Kees draaide zich om. „Wat zullen we gaan doen? Naar de grot?”

„Goed,” zei Lisa.

„Wat heb je daar nu?” vond MARRIGJE. „Toen we klein waren, vonden we de grot geweldig, maar nu . . .”

Lisa trok haar schouders in of ze het koud had. Ze zou maar niet

aan Marringje vertellen dat ze er soms in haar eentje heentrok. Al had moeder dat eigenlijk liever niet. Maar als ze Neckar meenam, mocht het wel. Dan zat ze in de grot en verbeeldde zich dat ze een prinses was. Diep in de grot, waar het zo geheimzinnig donker was, wist ze de prins. Ze hoorde soms zijn stem als de wind in de grot speelde. Er was ook een reus, een geweldenaar. Die hoorde ze te keer gaan als de wind over de vlakke, achter de grot raasde. Het was alles griezelig, geheimzinnig en heerlijk. Je kon er van alles bij bedenken. Als het heel zachtjes regende en de druppels als zilveren naaldjes voor je op de grond spatten, dan droomde je dat er een koopman uit het verre China was die z'n geurige thee te koop aanbood. Het was ook heerlijk als het heel hard regende. Dan was de grot een huisje, waar je veilig in weg kon kruipen. Ja, eigenlijk moest je in de grot alleen zijn, of misschien . . . ja, misschien met Jurgen. Jurgen lachte nooit als ze vertelde wat ze zag en hoorde. Hoewel . . . Jurgen ging naar het lyceum in de stad . . . dan zou hij er wel om gaan lachen. Ze rilde weer of ze het koud had.

Gerdien gaf haar een por. „Zou jij nu eens wat willen zeggen als je blieft?”

„Droomde je soms weer?” vroeg Kees.

„Mag ze soms?” nam Jurgen het voor haar op. „Wat zullen we gaan doen, Lisa?”

„Laten we naar de poel gaan.”

„Naar de poel!”

De ogen begonnen te glinsteren. Kees keek naar Maarten en Jurgen.

Jurgen knikte.

Maarten haalde onverschillig zijn schouders op. „Mij best.”

Gerdien maakte een lichtsprong. „Naar de poel! Knots, Lisa. Jij hebt toch altijd maar goeie invallen.”

Lisa keek naar Stina. Ze trok Jurgen aan zijn mouw. „Zou het gaan met Stina?”

„Dat heb je er nou van als je zo'n klein wurm meeneemt,” zei Kees.

Stina stond als een kleine kempiaan in hun midden, klaar om, bij iedere aanval op haar meegaan, toe te springen.

„Ik heb het altijd wel gezegd,” beweerde Maarten, „we zijn ten slotte geen kindermisjes.”

Stina liet vlug haar hand in die van Sandra glijden. Ze moest weer lachen omdat ze het zo leuk vond, de zwarte en de witte hand in elkaar. Ze vergat er zelfs even haar zorg om het meegaan door. Maar direct daarop was ze weer volledig op haar hoede.

„We hebben het nu eenmaal beloofd,” zei Jurgen, „voor een keertje is het niet zo erg.”

„Voor een keertje,” schamperde Kees. „Voor hoeveel keren zou ik willen vragen?”

„Ik kan alles,” zei Stina in de stilte die even onaangenaam dreigde te worden.

Ze gierden het uit.

„Het is nog waar ook,” zei Lisa.

„Kom dan maar,” zei Kees, en stak zijn hand uit. Stina liet vlug Sandra's hand los en legde haar hand vol vertrouwen in die van Kees.

Het was nog een heel eind naar de poel. Ze moesten eerst door een donker gedeelte van het bos. Hier stonden de bomen heel dicht bij elkaar. „Het bos van de reuzen,” zei Lisa.

„Gewoon een heleboel bomen bij elkaar,” zei de nuchtere Gerdien.

Lisa lachte. Het was veel fijner als je van alles kon verbeelden. Als je lui achterover naar de blauwe lucht met de jagende, witte wolken kon kijken en denken dat je een grote reis ging maken naar verre landen.

Gerdien sprong met een kreet over een grote boomwortel. Sandra's ogen straalden toen ze achter de anderen aan het donkere

bos in liep. Jurgen nam ongemerkt de leiding. Hij wist het best welk pad ze in moesten slaan.

„Kijk eens, Sandra, hier is onze holle boom.”

„Och, het lijkt precies een kamertje,” zei Sandra bewonderend.

„Je kunt er met gemak met z'n tweeën in, probeer het maar.” Marrigje kroop er het eerst in, daarna Sandra.

„Kom er eens uit,” vroeg Lisa. „Ik trek mijn vest uit, het is veel te warm. Ik leg het in de boom, op de terugweg halen we het weer op!”

„Is de poel niet te ver voor Stina?” vroeg Maarten.

„Daar heb je hem weer,” zei Kees nijdig.

„Ik kan een heel eind lopen,” zei Stina, „nog verder dan . . . dan . . .” Ze keek om zich heen alsof ze iets zocht dat precies zou kunnen weergeven hoever ze wel lopen kon. „Nog veel verder dan de hele wereld.”

„Nou dat is ver,” zei Jurgen grinnikend. „Als je moe wordt, zeg je het maar, dan zal Jurgen je wel dragen.”

Maarten lachte spottend. „Blij dat ik zo'n klein zusje niet meer heb.”

„O, maar ik zou best nog zo'n klein zusje willen hebben,” zei Lisa.

„Ik heb nog twee kleine zusjes,” vertelde Sandra trots. „Ze zijn bij vader en moeder en ze komen met hen mee naar Holland.”

„Vind je het fijn in Holland?” vroeg Gerdien.

„Ik vind jullie erg aardig,” knikte Sandra.

„Maar wij zijn Holland niet,” zei Kees.

„Nou ja,” zei Sandra verlegen, „ik heb nog niet zoveel gezien van Holland. Maar wat ik gezien heb, vond ik mooi.”

„Er is anders niks an,” bromde Maarten, „maar enfin, als jij het vindt . . .”

Kees stond stil. „Marrigje, wanneer krijgen we nu eindelijk eens iets lekkers?”

Marrigje zette haar net neer en stond wijdbeens voor hem. „Wie vraagt er nu het eerst om lekkers?”

„Kees,” riepen ze allemaal in koor.

„Ik lust ook wel iets,” joelde Gerdien, „vooruit, Marrigje, lepel op.”

„Als ik er niet voor zou zorgen,” moederde Marrigje.

„Dan zouden we zielig verhongeren,” zong Jurgen.

Marrigje deed een greep in het net. „Zeg . . .” Ze keek op, haar ogen glansden. „Waarom zouden we in de grote vakantie niet gaan kamperen?”

„Kamperen???”

„Als dat eens zou kunnen,” zei Gerdien.

„We nemen de tent van Stroeve, de boswachter,” zei Jurgen, „die mogen we vast hebben.”

„Eén tent?” vroeg de praktische Gerdien. „We moeten er in ieder geval twee hebben.”

Ze vinden het nooit goed, dacht Kees.

„Kamperen.” Lisa straalde. „Ach jongens, het móet kunnen. Het zou zo prachtig zijn.”

Kees knikte genadig. „Misschien is het de laatste keer dat we de grote vakantie met elkaar doorbrengen.”

„Hè Kees!” riep Lisa verdrietig.

„Ja, wat dacht je? Dat dit altijd zo door kon gaan? Jurgen en ik zijn al gauw op het lyceum.”

„Als je slaagt,” zei Gerdien.

„Nou ja, natuurlijk, een kansje is er wel.”

„Nou dan . . .”

„Ja, dan ben je ver boven ons verheven,” schamperde Lisa.

Kees werd rood. Hij trok zijn schouders op. „Alles wordt anders, dat zul je zien.”

„Kees heeft gelijk,” zei Jurgen.

„O Jurgen!”

„Volgend jaar ben jij ook zover,” troostte Jurgen.

Lisa knikte, haar ogen ver weg.

„Maak er geen drama van.” Gerdien sprong op. „Ik ga naar de huishoudschool. Jullie mogen volgend jaar allemaal een keer bij mij komen eten.”

„Hè ja, dat zal héééérlijk zijn.” Maarten trok een lange neus. „Heeft aangebrand ook pootjes, moeder Gerdien?”

„Flauw,” zei ze, „omdat ik nou één keer . . . jij hoeft niet mee te komen.”

„Zo wijs zal ik zelf wel zijn.”

„Ksst,” hitste Jurgen op.

Gerdien lachte vrolijk. „Heb ik jullie al verteld dat we pannekoeken krijgen van Grieta?”

Er volgde een uitbundige bijval. Lisa's gezichtje was helemaal opgeklaard. „Wat heerlijk, Gerdien. Kom, laten we nu opschieten.”

„We hebben tijd genoeg,” zei Jurgen. „Hoe laat rekt Grieta op ons?”

„Zes uur precies. Grieta zal bij Lisa en Kees en bij ons thuis gaan zeggen dat we niet komen eten.”

„Grieta is geweldig,” zei Jurgen. „Moeder natuurlijk ook. Zij moet ten slotte de toestemming geven.”

„En betalen,” zei Kees. „Eén hoeraatje voor je moeder en Grieta.”

„Hoeraaaa!”

Neckar blafte en Flap sprong uitgelaten in het rond.

„Om halfzes thuis,” zei Marrigje.

„Waarom?”

„We moeten toch nog onze handen kunnen wassen?”

„Daar heb je haar weer,” zuchtte Jurgen. „Een halfuur om je handen te wassen!”

„Kees, eet je niet ziek aan de zuurtjes,” zei Lisa. „Stina, hier heb je mijn zakdoek, veeg je mond eens af. Nu gaan we in één ruk door naar de poel. Kom Flap . . . Neckar.”

De honden holden vooruit. Af en toe staken ze de koppen dicht bij elkaar, het was net of ze ook een afspraak maakten. De kleine Flap was de drukste van de twee. Hij was het die alle kattenkwaad verzoon. Neckar liep meestal goedig achter hem aan.

„Wat moeten we nou met het kamperen,” hijgde Marrigje.

„Bij de poel,” gebaarde Lisa.

De poel leek nog heerlijker dan anders.

„Wat zijn we er in een tijd niet geweest,” zei Kees, „lollig is het hier.”

Ze lieten zich in het zachte gras vallen. Zij zaten in de schaduw, maar de zon spiegelde zacht in de poel. Het was een grote, ondiepe plas, omzoomd met groene varens en andere waterplanten.

„Het is net of de poel van ons is,” zei Jurgen tevreden. „Je ziet hier nooit iemand. Let op Marrigje, die is haar huis al aan het inrichten.”

„Dat kan ze niet laten,” zei Kees.

„Och malle.” Marrigje lachte en ging ijverig door met haar schatten in veiligheid te brengen. Ze had in een ommezien een grote plek ontdaan van het onkruid. „Ziezo, nu kunnen we tenminste behoorlijk zitten. Hier Flap, blijf met je snoet uit mijn provisiekast.”

„Heb je wel iets voor de honden meegenomen?”

„Allicht,” zei Lisa, „dat doen we toch altijd? Eerste punt van het programma: ons kamperen.”

„De tent van Stroeve,” zei Jurgen.

Stroeve was de boswachter.

„Ik zou eerst maar met de toestemming beginnen,” zei Gerdien.

„Die kan ik je niet geven,” zei Jurgen. „We moeten ieder voor onszelf een goed woordje doen.”

„Ik zie vaders gezicht al.” Maarten trok zijn schouders op.

„Als we extra flink aanpakken in de weken ervoor,” dacht Gerdien hardop.

„Jij moet mee,” zei Sandra, en knikte naar Maarten.

Maarten bloosde warempel en lachte. „We zullen zien.”
„Vader vindt het wel goed,” meende Jurgen, „maar hoe komen we aan een tweede tent?”
„Kunnen we die niet huren?”
„Ben je raar. Weet je wel wat dat zal kosten?”
„Hoe komen we aan geld?” vroeg MARRIGIE.
„We nemen ieder ons eigen kostje mee. Het hoeft toch zoveel niet te kosten.”
„We zouden ervoor kunnen werken,” zei Jurgen. „Ik zou de sla-ger een week kunnen helpen.”
„Ze willen mij nergens hebben,” zei Kees, „ik ben te klein.”
„Wij zouden de oude Mijntje kunnen helpen,” zei Lisa. „Ze is al zo oud en ze moet in de zomermaanden zelf in haar tuintje werken en de sla snijden.”
„De oude Mijntje?” Kees lachte. „En wat denk je dat we daar-aan zouden verdienen?”
„Niks,” zei Lisa, „maar dat geeft niet. Oude Mijntje is dan toch geholpen.”
„Je bent getikt,” zei Kees broederlijk. „Echt Lisa weer.”
De anderen lachten, alleen Jurgen kneep even Lisa in haar arm. Hij knikte haar toe.
„Ik doe het toch,” zei Lisa koppig.
„Als wij flink helpen met de bessenpluk, schiet er voor ons wel wat over,” zei Gerdien.
„Een hopeloos werk,” vond Maarten, „maar enfin . . .”
„En ik?” vroeg Sandra, „wat zou ik kunnen doen?”
„Je zou ons kunnen helpen met de bessen,” zei Maarten terwijl hij haar van op zij aankeek.
Ze klapte in haar handen. „Op de boerderij? Heerlijk!”
„Je weet niet wat je zegt,” bromde Maarten. „Ik zal het aan vader vragen.”
Lisa boog zich voorover. „Zou je denken, Jurgen, dat jouw vader en moeder het goedvinden als we gaan kamperen?”

„Ik denk het vast,” zei Jurgen. „Vader en moeder hebben vroeger zelf zoveel gekampeerd.”

„Dan vragen we of jouw moeder naar onze vaders en moeders gaat om de toestemming te vragen.”

Ze keken allemaal naar Lisa.

„Dan mogen we vast,” juichte Gerdien.

„Het is een hartstikke goed plan,” gaf Kees z'n zus een pluim.

„Dat doen we,” zei Jurgen, „moeder zal ons ook wel helpen met de verdere plannen.”

„Reuze.” Marrigje gooide in haar enthousiasme een zakje peerdrups omhoog, dat Kees handig opving. „Hier, lekkerbek, eerlijk delen.”

„'t Ot zover het kamperen,” zei Jurgen gewichtig. „Wie gaat er mee een bad nemen?”

„Ik,” zei Stina, die al te lang had moeten zwijgen. „Ik, Jurgen.”

„Geef me een hand en houd je rokje vast,” gebod Jurgen. De anderen volgden hun voorbeeld. Marrigje gilde omdat ze beweerde dat een vis aan haar teen sabbelde.

„Hij zal wel wijzer zijn,” zei Kees. „Je denkt toch niet dat hier walvissen zwemmen?”

Maarten schopte als laatste zijn schoenen uit en stapte in de plas. „I Hé, het water is warm.”

„Even voorgekookt,” zei Kees, „zouden we niet kunnen zwemmen?”

Gerdien gierde van de lach. „Je zou op je buik over de bodem kunnen schuiven, Kees, probeer het eens.”

„Komen jullie eens hier,” riep Jurgen.

Neckar vloog als een pijl uit de boog door het water.

„Ba, griezelig beest,” schreeuwde Marrigje, „ik ben helemaal nat.”

„Waar is Flap?” Sandra keek om. „Hij durft niet.”

Flap lag aan de kant van de plas en keek hen treurig na.

„Kom nou eens gauw hier,” gebaarde Jurgen.

„Wat heb je?” vroeg Gerdien, die het eerst naast hem stond.
„Weet ik het.” Jurgen deed verwoede pogingen om iets uit de modder op te vissen. „Het lijkt wel een ouwe paraplu.”
„Een paraplu? Kom nou, kijk eens wat een lap. Kees, kom eens hier.”
„Ik kom al,” bromde Kees. „Ik moet zien dat ik m'n broek niet nat maak.”

„Wat geeft dat,” zei Jurgen, „die droogt wel weer.”

„Waar is de vondst?” vroeg Maarten.

„Hier, een paraplu, geloof ik.”

„Je bent knots,” zei Maarten, „heb jij wel eens zo’n grote paraplu gezien? Er zit nog een heel stuk in de modder. Lisa, houd jij die krummel eens vast.”

„Ik ben geen krummel,” zei Stina. Haar jurkje, dat ze eerst zo keurig omhoog had gehouden, sleepte door het water.

„Je bent helemaal nat,” schrok Lisa.

„Geeft niet,” zei Stina.

Ze drongen nu allemaal om Jurgen heen, die langzaam, heel langzaam en voorzichtig iets uit de poel omhoogtrok.

„Kijk uit,” schreeuwde Kees, die nu zo meegesleept werd door het geheimzinnige geval, dat hij z’n keurige broek er door vergat.

„Zachtjes-aan, anders scheurt het.”

„Kun jij zachter?” vroeg Jurgen geërgerd, „dat ding zit muurvast. Gerdien, ga eens uit de weg.”

„Wat een vies ding,” zei Marrigje, en trok haar neus op. „Waarom laten jullie het niet rustig liggen? Wie wil nog wat lekkers?” Niemand antwoordde.

Niemand zag dat Stina nieuwsgierig op haar knieën ging liggen. Het water stond bijna tot haar schouders. „Vooruit, Jurgen,” praatte ze de anderen na.

„Kees! Houd dit eind eens vast.”

Maarten schoot met een knie in het water. „M’n broek is nat en m’n hemd ook,” grinnikte hij.

Stina gierde van de pret en sloeg hard op het water, zodat de druppels om hun oren spatten.

Marrigje stootte Sandra aan. „Ga je mee naar de kant? Dan gaan wij alles klaar maken voor straks.”

Sandra keek nog even naar het gedoe van de anderen. Dan plaste ze achter Marrigje aan naar de kant. „Ga je mee, Stina?”

„Nee,” gilde Stina, die niets wilde missen.

Lisa hielp ijverig mee. Ze had een grote, zwarte veeg over haar neus.

„Ik zou wel eens willen weten wat het was,” zei Maarten. „Er komt geen eind aan.”

„Een doodgewone ouwe lap,” veronderstelde Kees, die zich al onbehaaglijk begon te voelen. „Laat liggen jò, misschien is het alleen maar een ouwe rok.”

„Ja, van je tante,” siste Jurgen terwijl hij ijverig verder trok. Hij hield een grote punt omhoog. „Je hebt het glad mis. Als dit een rok is, ben ik een snijboon.”

„Er komt nog meer,” zei Maarten, „het houdt niet op. Het lijkt wel het zeil van een schip.”

Kees was aan de kant gekropen. Van daaraf gaf hij z'n commentaar. „Van een klipper zeker, die hier in de poel gestrand is.”

„Er gebeuren wel gekkere dingen,” schreeuwde Jurgen.

„Hè ja, en dan is dat schip zeker door de lucht in de poel terecht gekomen.” Kees grinnikte.

Opeens gilde Maarten zodat Stina haar evenwicht verloor en tegen Jurgen aanrolde, die haar nog juist boven water kon houden.

„Ik heb het, ik heb het,” schreeuwde Maarten.

„Wat heb je?” zei Jurgen nijdig omdat het zijn vondst was.

„Ik zie letters.”

„En ik ruik mensenvlees,” grapte Kees.

„Hè Kees, doe niet zo griezelig,” zei Lisa. „Wat zijn het voor letters? Waar staan ze?”

„Hier. Wacht eens. Als we nou eens een borstel hadden . . .”

„Welja,” zei Kees, „wat wil je nog meer? Misschien een stofzuiger en een klein wasmachientje? Zou dat even gemakkelijk zijn, konden we oma's rok meteen wassen.”

„Houd je waffel,” beet Jurgen hem toe. „Zal ik jullie eens wat zeggen?” Hij stond naast Maarten en keek of hij zojuist Amerika ontdekt had.

„Nou?” vroeg Lisa ongeduldig.

„Hier staan de letters R.A.F. en nog meer dat ik niet lezen kan. Kees had het daarnet over een schip door de lucht en nou . . .”

„Zie je, dat is Kees weer.” Kees sloeg zich op de borst.

„Nou weten we nog niks,” zei Maarten. „Kees, leuter niet.”

Jurgen plaste naar de kant, het gevaarte sleepte achter hem aan. Hij keek heel plechtig toen hij zich op de kant naar hen toe draaide. „Kijk allemaal goed. Hier zien jullie nou een echte parachute.”

„Een parachute?” Het werd in vele toonaarden geroepen.

„Zo'n ding waarmee je uit een vliegtuig kunt springen?” vroeg Gerdien. „Jurgen!”

„Inderdaad,” knikte Jurgen. „Wat een vondst, hè Keessie? Dat is wat anders dan een rok van oma.”

Kees stond naast hem. Z'n neus raakte bijna het doek, waar aan alle kanten de modder afdroop. „Jô, als dat eens waar was!”

„Het is waar,” zei Jurgen.

Een parachute! Ze waren er allemaal even stil van.

„Ik wil eruit. Ik wil eruit,” gilde Stina opeens.

„Stina! O kijk eens!” gilde MARRIGJE ontzet.

Jurgen was met één stap bij haar en trok haar mee naar de kant.

„Wat zal moeder wel zeggen!” MARRIGJE stond bijna huilend voor hen. „O jongens, wat ziet ze er uit! Ze is bijna tot aan haar hals vies en nat.”

„Het is warm weer,” zei Kees luchtig vanaf zijn plekje.

MARRIGJE schonk hem een boze blik.

„We hadden beter op haar moeten letten,” zei Lisa, „we hadden het aan Grieta beloofd. Jammer dat ik de enige ben die een vest bij me had en ik heb het nog in de holle boom laten liggen.”

„Ze krijgt er niks van,” zei Maarten, „anders had ze maar thuis moeten blijven.”

Ze keken naar Stina die zachtjes zat te huilen.

„Grien niet,” zei Jurgen.

„Ik grien niet,” huilde Stina. Ze keek naar Jurgen. Haar tranen waren spoorslags verdwenen.

„We moeten er iets aan doen,” zei Lisa, „zo kan ze niet blijven zitten.”

„We trekken haar kleren uit,” zei Marrigje.

Stina zette het weer op een huilen.

„Hul haar in de parachute,” zei Kees.

Jurgen keek kwaad naar Kees. Hij trok z'n blouse uit. „Hier, m'n blouse.”

„Daar kan ze drie keer in,” zei Gerdien, „enfin, het is beter dan niks.”

Marrigje trok handig Stina's kleren uit. Gerdien deed haar de blouse van Jurgen aan. Stina lachte het hardst. Marrigje spoelde zo goed en zo kwaad als het ging de kleren uit en legde ze in het zonnetje. „Over een uurtje is alles droog.”

„Stom ook om zo'n klein kind mee te nemen,” zei Maarten weer.

„Houd je kop,” zei Kees, „daar hebben we het al meer over gehad.”

Lisa ging de jongens helpen. Jurgen had de leiding. „Voorzichtig, jongens, dat hij niet scheurt.”

„Het is een parachute,” juichte Lisa.

„Ze zegt wat,” snoof Kees.

„Steek liever je handen eens uit,” zei Jurgen tegen Kees, „jij bent altijd bang om je handen vuil te maken.”

„Hoe komt dat ding hier?” vroeg Kees, niet in het minst beledigd.

„Door de lucht, dat staat vast.”

„Hebben jullie wel eens gehoord dat er hier een parachutist is neergekomen?”

„Natuurlijk, meer dan één zelfs.”

„Bij ons zijn er een paar parachutisten in huis geweest in de oorlog,” zei Lisa trots.

„Later zijn ze door een ondergrondse groep verder geholpen,” wist Kees.

„Nou, een van die parachutes is in de poel terechtgekomen,” zei Maarten.

Jurgen streek voorzichtig over de stof. „Of in de poel gegooïd.”

„Wat doen we ermee?” vroeg Lisa.

Ze keken elkaar vragend aan.

„We nemen hem mee naar de koster,” zei Jurgen.

„We brengen hem naar zijn huis,” grinnikte Kees. „Dan zou ik het gezicht van z'n vrouw wel eens willen zien.”

„Dekker zal wel weten hoe we het ding schoon moeten krijgen,” zei Jurgen. „We nemen hem zo voorzichtig mogelijk mee.”

„Die dingen zijn ijzersterk,” wist Kees.

„Na twintig jaar zeker!”

„Wat ga je ermee doen?” vroeg Lisa aan Jurgen.

Jurgen krabde zich op zijn hoofd. „Het lijkt me het beste dat we hem naar de Engelse regering sturen.”

„Naar de Engelse regering?” vroeg Gerdien vol ontzag. Ze sprong op. „Jurgen, misschien krijgen we wel een onderscheiding.”

„Je kunt gek worden als je wilt,” gaf Kees als zijn mening te kennen.

„Weet jij welke interessante gegevens ze hiermee misschien kunnen krijgen?” vroeg MARRIGJE.

„Jaren later kunnen ze soms uit kleinigheden precies nagaan hoe iets gebeurd is,” zei Jurgen. „We doen het. We maken hem eerst schoon en dan sturen we hem op.”

„Dat zal heel wat kosten,” schrok MARRIGJE.

„Ze mogen blij zijn dat we hem sturen,” vond Kees, „en dan zeker nog porto betalen ook.”

„Daar vraagt onze post niet naar,” zei Jurgen spijtig.

„Het kost zeker tien gulden,” zei Maarten. „Het is een hele vracht en dan helemaal naar Engeland!”

In gedachten keerden ze allemaal hun spaarpot om. In gedach-

ten zagen ze de enkele dubbeltjes en centen eruit rollen. Hoe moest het gaan met alle verjaardagen?

„Jouw vader kent zeker goed Engels, Sandra?”

„O ja.” Sandra knikte. „Hij kan de brief wel schrijven.”

„Niks ervan,” zei Maarten, „we schrijven die brief zelf.”

„In het Engels zeker?”

„Welnee, gewoon in het Hollands. Als jij een belangrijke brief kreeg uit Engeland, zou je toch ook wel iemand weten die hem kon vertalen?”

Sandra stak haar vinger op. „Mijn vader.”

Ze schoten allemaal in de lach.

„We schrijven gewoon in het Hollands,” besliste Jurgen. Hij haalde een stukje papier uit zijn zak en een stompje potlood. Hij liet zich op de grond neervallen. Stina, die er precies uit zag als een weggelopen zigeunermeisje, keek over zijn schouder mee alsof ze er alles van begreep.

„Zullen we eerst wat eten?” vroeg MARRIGJE.

„Ik ben ervoor,” zei Kees. „Ik rammel.”

„Stil laten rammelen. Dit gaat voor.”

„Zouden we eerst niet aan vader vragen . . . ,” zei MARRIGJE schuchter.

Jurgen haalde hoorbaar zijn neus op. „Grote mensen bederven de pret maar,” bromde hij.

Maarten schudde zijn hoofd. „Geen grote mensen, die weten het altijd beter.”

Jurgen zat over het papiertje gebogen. „Het is natuurlijk maar een kladje. Wat zullen we schrijven?”

Ze kibbelden over de aanhef. Jurgen schreef en schrapte en schrapte weer. Ze waren het niet eens over de ondertekening. Maar eindelijk was iedereen tevreden en terwijl Jurgen met heldere stem voorlas, trakteeerde MARRIGJE op de goede afloop.

„Zeer geachte heren, van de regering. Wij vonden hedenmiddag

in ons bos dicht bij het dorp, in een soort vijver, een parachute met de letters: R.A.F. en een nummer dat we niet lezen konden. We denken dat de parachute van een van uw vliegers is, die hier in de laatste oorlog zijn neergekomen. We sturen de parachute er niet bij, want dat zou te veel kosten. Als u hem hebben wilt, schrijft u het dan maar. U moet dan wel geld sturen voor de verzending.

Hulde aan uw dappere vliegers! Met vriendelijke groeten en vol hoogachting,

Jurgen Wolthove, Maarten Wijnands, Kees de Regt, Gerdien Wijnands, Lisa de Regt, Marringje Wolthove, Sandra Legter, Stina Wolthove."

Ze hadden lang moeten overleggen of Stina's naam erbij moest. Lisa's uitspraak: „Ze is er nat genoeg van geworden,” had de doorslag gegeven. Marringje had Neckar en Flap er nog bij willen hebben, maar dat hadden de anderen eenstemmig verworpen. Ze waren allemaal trots en tevreden over de mooie brief. Op het adres zouden ze zetten: Aan de Engelse regering in Engeland. „Ik heb het koud,” riep Stina, toen de brief in Jurgens zak was verdwenen.

„En jij hebt nogal liefst mijn blouse aan,” zei Jurgen ongeduldig.

„De zon is weg,” ontdekte Lisa, „het is erg donker.”

„Ze hebben onweer voorspeld,” zei Kees.

„Sufferd,” zei Lisa, „had je dat niet kunnen zeggen?”

„Waarom?”

„Bij ons in Suriname hebben we hele erge onweersbuien,” zei Sandra. „Zo hard, dat je je vingers in je oren moet stoppen.”

„Ben je dan niet bang?” vroeg Marringje.

„Welnee.”

„Ik ben wel bang,” bekende Lisa. „Vooral in het bos. Vader zegt dat het heel gevaarlijk kan zijn.”

„Ik ben niks bang,” blufte Maarten.

Gerdien keek deskundig naar de lucht. „Het zal niet lang meer uitblijven.”

„O jongens . . .” Lisa keek naar Stina. „Hoe moet dat nu met haar?”

„Opschieten,” zei Jurgen. „Marrigje, pak jij vlug de boel in. We gaan naar huis. Eerst de parachute opvouwen.”

„Maar hij is drijfmat en zo vies,” zei Marrigje.

Jurgen keek haar aan. „Je zou hem toch niet achter willen laten?”

Ze begonnen allemaal mee te helpen. Zo nu en dan keek Lisa angstig naar de lucht. „Het wordt nog donkerder.”

De handen werkten vlugger. „Zo gaat het wel,” knikte Jurgen eindelijk. „Zo kunnen Maarten, Kees en ik hem wel dragen!”

„En m'n broek?” zei Kees.

Jurgen spuwde verachtelijk op de grond. „Schiet op jò, het is toch je zondagse niet.”

„Ik wil wel meehelpen,” bood Gerdien aan. „Aan mij is niets te bederven.”

„Ik doe het wel,” liet Kees zich horen. Moeizaam kregen ze het gevaarte omhoog. Op dat moment kliefde de eerste bliksemstraal door de lucht, vrijwel direct gevolgd door een knetterende slag.

„Het weert on,” zei Stina.

Lisa kromp in elkaar. „Wat begint het al vlug,” zei ze hulpeloos.

„Trek vlug Stina's kleren weer aan,” gebod Jurgen.

„Alles is nog nat,” zei Marrigje.

„Dan kan ze beter m'n blouse aanhouden. Hier is een stuk touw, bind dat er maar omheen.”

„Het is net een jurk,” vond Marrigje. Ze deed het natte broekje eronder aan, wat een hevig protest van Stina tot gevolg had. Maar Marrigje was onverbiddeijk.

„Opschieten,” drong Gerdien.

Eindelijk was de stoet gereed om te vertrekken. Het lichtte hevig

en de slagen volgden elkaar snel op. De meisjes liepen met Stina tussen zich in voorop, de jongens met de parachute erachter aan.

„Ik weet een andere weg terug, die veel korter is,” zei Jurgen.

„Dan komen we niet langs de holle boom zeker?”

„Ik haal je vest morgen wel,” beloofde Jurgen. „Heb je het niet koud?”

„Wij hebben toch ook geen vest,” snibde Gerdien.

Lisa beefde over al haar leden. „We komen dan ook niet langs het huisje van Wiepke?”

„Had je daar dan willen schuilen?”

„Ik weet het niet,” zei ze ongelukkig, en kromp ineen voor de volgende slag.

„We kunnen veel beter zo vlug mogelijk naar huis,” vond Gerdien, „anders worden ze maar ongerust.”

„We zijn wel eens meer met een onweer in het bos geweest,” probeerde Jurgen hen gerust te stellen.

„Maar niet met Stina,” haperde Marrigje.

„Stapel ook om zo'n klein kind mee te nemen,” zei Kees.

„Leuter niet,” zei Jurgen, „daar hebben we het nu vaak genoeg over gehad.”

De wind was opgestoken en deed de bomen heen en weer zwiepen. De bladeren ruisten geheimzinnig.

„Gaat het, Stina?” vroeg Gerdien aan het kleine ding, dat dapper meestapte.

„Het weert on,” zei Stina, en lachte.

„Jij bent een dappere meid,” zei Maarten.

„Zullen we wat zingen?” vroeg Jurgen met een blik naar Lisa.

„Ja, fijn,” riep Marrigje. „Jullie lijken wel watergeuzen met dat ding op je schouders. Het is net of jullie de poort van Den Briel gaan rammeien.”

Ze begon te zingen: „In naam van Oranje, doe open de poort!”

„Dat zingen we bijna nooit meer,” zei Jurgen toen het uit was.

„En toch kennen we het,” zei Kees. „Tjonge, dat was een harde slag.”

Lisa gilde. „Houden jullie even samen vast,” riep Jurgen en vloog naar Lisa. Hij sloeg beschermend een arm om haar heen. „Wees maar niet bang. We zijn toch met z'n allen.”

Lisa snikte.

„Flauwe meid,” schold Kees.

„Kom je nog dragen?” schreeuwde Maarten.

„Ben je niet bang meer?” drong Jurgen.

„Nee,” bibberde Lisa. Ze ging naast MARRIGJE lopen en keek een beetje beschaamd naar Sandra, die met een opgewekt gezicht verder liep met een zingende Stina aan haar hand. Lisa dacht aan Wiepke in haar eenzame huisje. Zou Wiepke nooit bang zijn? Zo alleen midden in het bos? Wiepke . . . wat zou ze nu doen? Zou ze aan hen denken? Misschien las ze in haar bijbel. Misschien keek ze wel naar de tekst boven de deur. Plotseling was het of Lisa de tekst duidelijk voor zich zag. Ik ben met u . . . tot aan de voleinding der wereld. Dat betekende, altijd. Altijd en overal. Dus ook hier in het bos. Ook tijdens een hevig onweer, als je je zo heel klein en alleen voelde. Ik ben met u . . . dan was je dus nooit alleen. Lisa's lippen bewogen. Ze bad, niet hardop, maar in haar hart. „Bewaar ons Lieve Heer. Breng ons veilig thuis.”

Het begon te regenen. Eerst merkten ze er niet zoveel van door het dichte bladerdak. Maar de regen begon te plenzen. Het was of hij met de wind een heel orkest vormde. De regen sloeg dwars en hevig door de bomen.

„Nu worden we allemaal nat,” zei Jurgen.

Ze zongen: „Onder moeders paraplu” en „Het regent, het regent”. Lisa zong bevend mee. Ze stapten zo vlug mogelijk door, zo snel ze konden met de kleine Stina en de zware vondst. Toen ze eindelijk de rand van het bos bereikten, werd het lichter.

„Het onweer is bijna voorbij,” zei Jurgen, „merk je wel, Lisa?”

Ze lachte dankbaar.

De laatste slagen verklonken. Heel in de verte hoorden ze het nog rommelen. De regen werd minder. De vogels lieten zich weer horen.

In de schoon gewassen wereld stond Dekker, met zijn neus in de lucht voor zijn huisje. Jurgen wenkte hem. Hij kwam met grote stappen naar hen toe.

„Alles toch goed zeker? Tjonge, jullie hebben me daar een bui gehad!”

„Alles best,” zei Jurgen kort en keek naar zijn kletsnatte volgelingen.

„Kinderen, wat zien jullie er uit en wat hebben jullie daar meegebracht?” De koster keek spijtig naar de deur van zijn huisje. Hij had wel graag het hele stel naar binnen gehaald en een beetje opgeknapt. Hij haalde zijn schouders op. „Enfin, lopen jullie maar vlug naar huis. Ze zullen wel blij zijn als ze jullie weer heelhuids zien.”

„We hebben een parachute gevonden,” zei Jurgen.

Het was gauw verteld. Natuurlijk wist de koster een oplossing. Hij bracht de vondst met de jongens naar de oude schuur achter de moestuin van de pastorie. „Ik zal hem morgen schoon zien te krijgen en dan hangen we hem te drogen.”

„Zo'n koster hebben ze nergens,” zei Jurgen terwijl ze naar huis liepen.

Het was nu nog maar een stapje naar de pastorie. Ze waren alle narigheid vergeten.

„Heerlijk, pannekoeken!” riep Kees. „Ik geloof dat ik ze al ruik.”

„Jij hebt ze het minst verdiend,” vond Maarten, „enfin, paarden die . . .”

Kees gaf hem een por en lachte. Ze lachten allemaal. Ze lachten zó hard, dat ze niet meer tot bedaren konden komen.

„Dat durft nog te lachen ook,” kwam de bezorgde stem van Grieta. „Waar hebben jullie gezeten?” Ze sloeg haar handen

voor haar mond. „Stina! Kinderen! Het is net of jullie regelrecht uit de modder komen!”

Ze stonden voor de hoge stoep bij de keuken en keken. Eerst naar zichzelf en daarna naar elkaar. Toen begonnen ze weer onbedaarlijk te lachen. Ze rolden tegen elkaar van de lach. Ze wezen naar elkaar. Ze gierden om Stina die er zo wonderlijk uit zag in de lange, wijde blouse met het touw er omheen en het natte broekje half op haar beentjes. Ze wezen naar Lisa met de vuile vegen dwars over haar gezicht. Naar Jurgen met z'n blote lijf vol modder.

Grieta sloeg de handen in elkaar. „Kinderen toch! Wat moet ik met jullie?”

„Wij gaan naar huis,” zei Lisa toen ze een beetje tot kalmte gekomen waren.

Maarten keek naar Gerdien. Als zij nu naar huis gingen, was het spel uit.

„Niks daarvan,” zei Grieta. „Ik krijg er nu toch al vier met moeder in mijn keuken. Jullie kunnen net zo goed allemaal binnenkomen. Stina, kind, wat ben jij vuil, m'n hartje. Wie heeft jou zo toegetakeld?”

Achter elkaar stapten ze de keuken in. Het was er warm en gezellig. Een heerlijke geur van pannenkoeken kwam hen tegemoet. Grieta zette een grote ketel water op het vuur. Ze nam fors de leiding. „Allemaal rustig blijven tot ik terugkom. Ik zal even bij jullie thuis gaan zeggen dat je er bent.”

Maarten gaf Gerdien een knipoogje.

„Wat knots gezellig,” zei Jurgen. „Ik kan me wel onder de pomp wassen.”

Toen Grieta terug was, had ze in een ogenblik Stina gewassen en van droge kleren voorzien. Het duurde niet lang of ze zaten allemaal schoon om de grote tafel. Grieta had een flinke hoeveelheid pannenkoeken gebakken. Ze smaakten heerlijk.

Lisa zag Grieta's bedrijvige handen. Ze keek de tafel rond. Wat gezellig was het zo met elkaar! Wat een fijne middag hadden ze samen gehad. Zelfs het onweer leek er nu helemaal bij te horen. Het was spannend genoeg geweest. Ze zat heel stil. Ze was bang geweest, heel bang. Ze had gebeden, heel stil, zodat niemand iets merkte. En nu, nu waren ze veilig thuis. Moest ze nu ook niet danken? Ze keek weer de kring rond. Ze maakten met elkaar zo'n spektakel. Zou ze hier . . .? Ze kon het weer heel stil doen, zodat niemand er erg in had. De Lieve Heer zou wel weten waarom. En vanavond in haar bed, als ze helemaal alleen was, dan zou ze het nog eens overdoen. Ze zat heel stil en glimlachte.

„Lisa, je droomt weer. Lust je nog een pannenkoek?”

„Nog wel twee,” zei Lisa.

7. Het feest

Het waren spannende weken.

Jurgen en Kees waren op een maandagmorgen naar de stad getrokken, nagewuifd door alle anderen. Hun eerste examen! Ze waren allebei een beetje zenuwachtig geweest. Neckar blafte heel hard toen de trein het kleine stationnetje verliet. Het was net of hij zeggen wilde: Doe je best! En veel geluk! Flap snuffelde op dit plechtige ogenblik ijverig in een leeg konijnehol. Een hele week hadden ze op de uitslag moeten wachten. Jurgen had er niet veel zorgen over. Hij had de opgaven behoorlijk gemaakt.

Maar die Kees! Hij bracht iedereen tot wanhoop. Het ene ogenblik had hij er helemaal niets van terechtgebracht, de andere dag dacht hij zeker te zullen slagen.

Lisa en Marrigje hadden samen over de opgaven gebogen gezeten om te kijken hoeveel zij ervan konden maken. Jurgen zou hun werk nakijken. Marrigje bracht er niet zoveel van terecht.

„Het geeft niks,” zei Marrigje, „ik weet nu zeker dat ik volgend jaar naar de huishoudschool ga.”

Lisa's antwoorden waren volgens Jurgen voldoende.

„Dan haal ik het ook wel.” Kees haalde nonchalant zijn schouders op.

„Maar ik heb nog een heel jaar,” zei Lisa.

„Wat verbeeld jij je wel,” vroeg Kees, en liep fluitend weg.

Nee, de stemming werd er niet beter op. Ze zaten ook allemaal in spanning over de brief die Jurgen keurig had getypt op de schrijfmachine van zijn vader. Iedere dag keken ze uit naar de post. Als ze de dikke postbode aan zagen komen, liepen ze hem met z'n allen tegemoet. Maar hij wuifde met zijn dikke hand, ten teken dat hij niets voor hen had. Wel voor de vaders en moeders.

„Waar wachten jullie eigenlijk op?” had hij gevraagd, „jullie krijgen toch zeker nog niet van die gewichtige brieven?”

„O nee?” had Kees geroepen. Hij stond net op het punt om iets van het grote geheim prijs te geven toen Jurgen hem hardhandig tot de orde riep. Niemand had er iets mee te maken. Zelfs de vaders en moeders niet. Hoewel dat erg moeilijk was.

„Wat loop je toch naar de postbode?” vroeg Lisa's moeder op een keer. „Je kunt nu toch niet de uitslag van Kees' examen verwachten?”

Lisa lachte wat geheimzinnig. „Je kunt toch altijd post krijgen.” „Een uitnodiging van een tante om te komen logeren?” lachte moeder.

Maar nu was het dan eindelijk dinsdag. Een hele week na het examen.

„Ze zouden gisteren de brieven op de post doen,” wist Jurgen. „Vandaag komt de uitslag.”

Jurgen zei het zo rustig, maar Kees liep te bibberen, al wilde hij het niet weten. Hij snauwde iedereen af die in zijn buurt kwam. Ze stonden met z'n allen bij het muurtje. Jurgen keek om de minuut op zijn horloge.

„Hij komt nog lang niet,” zei Lisa, „die dikke Van Dalen loopt altijd zo langzaam.”

„We zouden hem een eind tegemoet kunnen lopen?” opperde Gerdien.

Ze keken elkaar besluiteloos aan.

„Niet doen,” zei Maarten, „hij geeft ons die brieven misschien niet eens mee.”

„Nou nog mooier,” stoof Kees op. „Die brieven zijn toch zeker voor Jurgen en mij?”

„Dat had je gedroomd,” zei Maarten, en lachte. „Ze zijn voor de ouders.”

Kees keek woedend naar Jurgen, of die het kon helpen. „Hebben wij examen gedaan of zij?”

„Zij krijgen de uitslag,” zei Jurgen, „dat is heel gewoon.”

„Dat is heel gewoon gek,” zei Kees woedend. „Als ik dat geweten had!”

„Dan had je geen examen gedaan?” zei MARRIGJE vragend.

Ze gierden van de pret, wat Kees nog nijziger maakte. Juist op het ogenblik dat Kees Maarten een stomp wilde verkopen omdat hij het langst lachte, greep Sandra zijn hand. Haar lieve, zachte ogen keken hem vol medelijden aan. „Zullen wij een eindje gaan wandelen, Kees, de andere kant op?”

Kees keek haar aan of hij z'n oren niet geloofde. „En dan zeker de dikke postbode mislopen?”

„Dat is veel beter voor jou,” zei Sandra.

Toen lachten ze zó hard, dat de vogels in de bomen verschrikt wegfladderden. Zelfs Kees lachte tot de tranen hem over de wangen rolden. Sandra keek vergenoegd omdat zij dan toch maar Kees aan het lachen had gekregen.

Toen kwam kleine Stina aanhollen. Ze stak haar handen in de hoogte.

„Daar heb je haar ook,” zei Kees. „Je mag hier niet komen, kleine kriel.”

Ze liet zich pardoes voor hun voeten vallen. „Ze hebben Jurgen geslagen,” zei ze, en keek boos en ook een beetje verdrietig.

„Wat zeg je nu?” vroeg Jurgen verwonderd.

„Ze hebben Jurgen geslagen,” herhaalde ze, „moeder heeft het zelf gezegd.”

„De uitslag,” brulde Jurgen, en spurte in de richting van het huis.

„Hoe-hoe-hoe kan dat?” stotterde Kees, „die dikke po-po-postbode . . .”

„Schiet op,” jachtte Lisa. Ze rende weg. Het leek het startschot voor de anderen. De een liep Jurgen achterna, de ander Kees. Stina zat nog steeds op de grond en zag ze allemaal wegrennen.

Ze wist niets beters te doen dan vlug overeind te krabbelen en de anderen achterna te gaan.

Kees probeerde nog bij de deur de rest tegen te houden. „Als ik niet geslaagd ben, sta ik vo-vo-voor aap.”

„Dat sta je nu al,” hijgde Lisa, en wilde hem voorbij schieten. Maar dat liet Kees niet toe. Hij stormde de kamer binnen. „En?” Mevrouw De Regt had alles gezien. Ze schaterde toen ze binnenkwamen. „Ik heb net de brief uit de bus gehaald.” Ze las het adres.

„Toe nou, moeder,” trappelde Kees.

Met één ruk had ze de brief uit de enveloppe. Onder doodse stilte vlogen haar ogen over de regels. Haar hand ging omhoog. Haar ogen straalden. „Je bent er, Kees.”

„Zonder her?”

„Zonder iets.”

Hoera! Hoera! Hoera!!!

Jurgen kwam de kamer in, met een brief in zijn hand. „Lisa, ik ben er.”

Kees werd door Maarten en Jurgen op de schouders genomen. Mevrouw haastte zich naar de keuken om voor de limonade te gaan zorgen. Jurgen en Kees werden door iedereen gefeliciteerd. Kees was door het dolle heen. „Wat fijn dat we nu samen naar het lyceum kunnen gaan, Jurgen. Mogen we . . . mogen we nu kamperen, moeder?”

„Daar zullen we het nog eens over hebben,” zei mevrouw, die met de limonade binnenkwam. MARRIGJE hielp haar handig met ronddelen.

„Maar wat vindt u, moeder?” hield Kees aan.

„Ik vind jullie al aardig groot. We kunnen zelfs bijna niet meer spreken van de kinderen van de Achterweg.”

„De dames en heren zeker,” spotte Lisa, en holde zonder verder iets te zeggen de kamer uit.

„Waar gaat ze heen?” vroeg MARRIGJE.

„Ze komt wel weer terug,” zei mevrouw rustig. „Ik heb nog een verrassing voor jullie. Als jullie je limonade op hebt, ga dan naar de pastorie, daar zullen jullie het horen.”

„Waarom zegt u het niet?”

„Niet zo ongeduldig zijn, Keesje.”

„Keesje!!!” Kees tikte op de brief, die op het dressoir prijkte.

„Wat meer eerbied alstublieft. Zegt u maar gerust Kees.”

Sandra wachtte op de stoep voor ze wegliepen. Ze gaf mevrouw als laatste een hand. „Weet u niet waar Lisa is? Zonder haar is het lang zo leuk niet.”

„Ga jij maar vast,” knikte mevrouw. „Ik zal haar gaan zoeken.” Jurgen kwam terug. „Ik zoek haar wel.”

Mevrouw glimlachte terwijl ze naar binnen liep.

Jurgen hoefde niet lang te zoeken. Hij vond haar bij het hek dat de beide tuinen scheidde, achter in de moestuin. Hij legde zijn hand op haar schouder. „Liesje.” Het oude naampje, dat hij gebruikte toen ze nog heel klein was. „Heb je gehuild? Waarom?”

„Helemaal niet,” snikte Lisa. „Doe niet zo mal, Jurgen.”

„Is het . . .? Ik begrijp je best, heus. Weet je, natuurlijk wordt alles anders als je groter wordt. Je zou toch zelf niet willen dat we altijd die kinderachtige spelletjes bleven doen. Ik wil een bende gaan leren, zodat ik later zelf kan verdienen.”

„Poe, het mocht wat,” pruilde Lisa. „Loop maar door.”

„Kom jij dan ook?”

„Misschien,” zei ze, en liep ongetroost door de tuin terug naar huis. Met wie zou ze erover moeten praten? Met moeder? Moeder was toch zelf ook klein geweest? Zou ze nog weten hoe dat gegaan was? Ze keek in de kamer. Gelukkig dat ze allemaal weg waren. Niemand hoefde er iets van te weten. Ze waren toch allemaal vervelend. Jurgen ook. Ze had Jurgen niet eens gefeliciteerd. En ze had nogal liefst een cadeautje voor hem gekocht. Ze stond weifelend bij de tafel.

Moeder kwam de kamer in. „Hallo Lisa, ben je niet met de anderen mee? Ben je niet benieuwd wat de verrassing is? Kijk me eens aan. Waarom die tranen? Je bent toch wel blij om Jurgen en Kees?”

„Alles zal anders worden,” snikte ze opeens. Ze verborg haar hoofd aan moeders borst.

Moeder knikte boven Lisa's hoofd. „Zeker kindje. Jullie worden groter.” Ze glimlachte bijna onmerkbaar. „Mijn dochttertje zou alles zo graag houden zoals het nu is?”

Lisa knikte.

„Luister eens goed, meisje. Wat jij wilt, dat kan niet en dat zou ook niet goed zijn. Het lijkt nu wel heel erg, maar geloof me, het is het niet. Omdat er steeds weer nieuwe dingen in je leven komen die je aandacht vragen. Het komende jaar krijg jijzelf veel meer huiswerk. Volgend jaar hopen we voor jou ook zo'n brief te ontvangen. Dan ga je naar het lyceum. Dan reis je iedere dag met Kees en Jurgen heen en weer naar de stad . . .” Ze streek Lisa over het blonde haar. „Je moest eens weten wat een heerlijke herinnering ik aan die treinreisjes bewaar.”

„Hebt u ook . . .”

„Jazeker. Wij woonden in een kleine stad waar geen lyceum was. We moesten ook iedere dag met het treintje. Wat een plezier hebben we gehad! Wat een nieuwe vriendschappen werden er in die tijd gesloten!”

„En uw vriendjes en vriendinnetjes van toen u klein was?”

„De een ging in een andere stad wonen, de ander ging naar een andere school. Ja, zo gaat het, Lisa, als je groter wordt. Ik geloof echt niet dat je er verdrietig om moet zijn. Je krijgt er zoveel voor terug. Je kunt toch ook niet je hele leven blijven spelen. Misschien . . . heel misschien gaan jullie nog kamperen.”

Lisa's ogen glansden. Ze veegde haar tranen weg.

„Jullie wonen zo dicht bij elkaar. Je zult elkaar zoveel blijven

zien. Zelfs al gaan Gerdien en het volgend jaar ook Marringje naar de huishoudschool in het dorp.”

Lisa sloeg haar armen om moeder heen. „Wat een raar kind ben ik.”

Moeder streelde haar over haar hoofd. „Je bent mijn kind,” zei ze zacht.

Lisa lachte weer. Heel langzaam liep ze door de tuin naar de pastorie. Ze zag de zon op de oude verweerde stenen van de waterput. Ze bleef even staan om goed te kunnen zien hoe de zon alle dingen mooier maakte. Ze keek naar de berk die zo prachtig glansde in het zonlicht. Als je heel goed keek, kon je de kleine kerfjes zien die ze er in de loop der jaren op hadden aangebracht om te zien of ze gegroeid waren. Het bovenste kerfje was van Maarten en dan kwam Jurgen. Ze hadden in lange tijd niet meer gemeten. Ze moesten het weer eens gauw doen. Misschien gingen ze wel kamperen. De grote vakantie . . . nog maar een paar weken, dan was het zover. Het volgend jaar zouden ze elkaar natuurlijk veel zien. Als zij naar het lyceum ging, dan reisden ze met elkaar. Jurgen zou haar zeker helpen met het huiswerk. En thuis zou moeder zijn. Wie had een moeder als zij? Lisa maakte een luchtsprong en begon te rennen naar de pastorie, waar het vrolijke zingen en lachen der anderen haar al tegemoetkwam.

De tuin leek in de avond heel anders.

Misschien kwam het door de lange gedekte tafel die achter de pastorie was klaargezet. De meisjes hadden hun mooiste jurk aangetrokken. Kleine Stina zat tussen hen in. Ze droeg een grote, rode band in het haar en zei tegen iedereen: „Jurgen is geslagen en Kees ook.”

Aan de andere kant van de tafel zaten de ouderen. Ze waren er allemaal. De vader en moeder van Maarten, Lisa's ouders, de vader en moeder van Jurgen, Dekker en zijn vrouw en Grieta.

„Eigenlijk had Wiepke er nog bij moeten zijn,” zei Lisa terwijl ze de tafel langs keek, „dan waren alle mensen van de Achterweg bij elkaar.”

„Wiepke is te oud,” zei Grieta, „en ze is ook niet zo goed.” Haar woorden gingen in de drukte en vrolijkheid verloren. Later zou Lisa ze zich herinneren. Lisa's vader hield een toespraak waar ze allemaal heel erg om moesten lachen. Het was reuzegezellig. Lisa's moeder trakteerde aan het eind van de maaltijd op ijs. Na het eten kwamen er nog verscheidene vrienden van Jurgen en Kees met wie ze in de klas zaten. De koster was ze in allerijl wezen nodigen. Toen Stina door Grieta naar bed werd gebracht, was het al bijna donker. Overal werden er lampions opgehangen. De koster fluisterde geheimzinnig met Jurgens vader.

„Wat zouden ze toch in hun schild voeren?” vroeg Marrigje.

„Vader zegt niets. Hij lacht alleen maar als ik het hem vraag.”

Ze werden met elkaar naar de achtertuin gestuurd. Maartens vader was druk bezig de lampions aan te steken.

„We moeten vanavond ook de beslissing vragen over het kamperen,” vond Jurgen toen ze bij elkaar stonden.

„Zouden we dat nu wel doen?” aarzelde Marrigje.

„Natuurlijk.” Gerdien klopte Jurgen op zijn schouder. „Het is een reuze idee. Ze zijn nu allemaal bij elkaar.”

„En vanavond vinden ze vast alles goed,” meende Kees. „Wat zouden ze gedaan hebben als ik gezakt was?”

„Dan was het feest niet doorgestaan,” zei Sandra. „Ik ben maar blij dat je wel geslaagd bent.”

„Wie praat er nou over zakken?” zei Gerdien. „Je bent „geslagen” zoals Stina zegt, en daarmee uit.”

„Ik geloof dat ik een seintje hoor.” Kees stak zijn neus in de lucht.

„Je ijlt weer eens,” zei Maarten. „Het was een late vogel die zijn nest opzocht.”

„Kijk eens naar de lucht,” wees Lisa, „er komen al sterren.”
„Ik ben bang voor de vleermuizen die zo laag over vliegen,”
zei Sandra, en rilde.

„Bang?” Jurgen stond wijdbeens voor haar. „Waarom zou je bang
zijn voor zo’n klein beestje?”

„Ik vind ze er zo griezelig uit zien.”

„Dat vinden ze ons zeker ook,” lachte Kees.

„Een vleermuis vliegt nooit ergens tegenaan,” zei Jurgen. „Dat
kun je gerust geloven. Al die vertelseltjes dat ze in je haar zou-
den vliegen, zijn maar sprookjes.”

„Het is een fijne avond,” zei Gerdien, „ik wilde wel dat jullie
iedere dag slaagden.”

„Als we ons einddiploma te pakken hebben,” begon Kees. Jurgen grinnikte. „Die Kees.”

„Nou ja,” zei Kees, „wie had het over een feest?”

„Als we jarig zijn, moesten we voortaan ook een echt feestje geven. We kunnen alles zelf doen en het hoeft echt niet zoveel te kosten.”

„Bij mij komen er zoveel tantes,” zei Gerdien.

„En bij ons de halve gemeente,” lachte Marrigje. „Dat is een klein beetje overdreven, maar er komen er toch heel wat.”

„We moeten ons eigen feestje op een aparte dag houden,” zei Jurgen.

„Dat is een reuze voorstel,” jubelde Lisa. Ze greep Gerdiens arm en zwaaide hem enthousiast heen en weer.

„Laat me nog een beetje heel,” verzocht Gerdien.

„Nu we naar andere scholen gaan, zien we elkaar misschien niet zo vaak meer. Als we elkaar nu beloven om in ieder geval met de verjaardagen bij elkaar te zijn.”

„Ik belof het,” riep Kees. „Overal waar iets te snoepen valt, ben ik je man.”

„Smulpaap,” lachte Marrigje, „ik belof het ook. En jij, Gerdien?”

„Ik vanzelf,” zei Gerdien.

„En ik,” zei Jurgen. „Enne . . . denk erom, al zitten we in de hoogste klas en al nodigen we misschien nieuwe vrienden uit de stad, dan moeten we toch . . .”

„En ik dan?” vroeg Sandra wat verlegen.

„Jij bent een vriendin uit de stad,” zei Jurgen.

„En je blijft toch altijd een beetje bij ons horen,” zei Marrigje. Lisa sprong op. „Nu wordt er echt gefloten. Jongens, wat een fijne avond!”

Terwijl ze nieuwsgierig naar de voortuin liepen, voelde Lisa Jurgens cadeautje in haar zak. Wanneer zou ze het hem kunnen geven? Niemand had er verder iets mee te maken. Alleen moe-

der. Zij had het met moeder samen gekocht. Het was Jurgens liefste wens. Ze had het van haar eigen zakgeld betaald. Straks, als niemand keek . . .

„Een film! We krijgen een echte film!” juichte Gerdien. „Nou weet ik waarom jouw vader vanmiddag naar de stad moest, Marrigje.”

„Wat fijn,” zong Lisa. Ze straalde. „Wat branden die lampions prachtig.”

Sandra keek met haar donkere ogen in het rond. „Het is net een betoverde tuin uit een sprookje. Als vader en moeder naar Holland komen, dan hoop ik dat we ook een tuin krijgen.”

Ze kregen twee films te zien. Een prachtige film uit Italië en een film waar ze heel erg om moesten lachen. Lisa zag kans om in de pauze tussen de twee films Jurgen het pakje in zijn hand te stoppen. Hij keek heel verwonderd, maar zei niets en liet het pakje ongemerkt in zijn zak glijden.

Tot besluit kregen ze limonade en gebakjes. Jurgen haalde zijn gitaar en daarna zongen ze met elkaar een heleboel liedjes. Zelfs de koster, die helemaal niet zingen kon, bromde vrolijk mee. Het werd laat. Marrigje had al een paar maal verstolen gegaapt en Gerdien ook. Maartens vader doofde de laatste lampions. Ze hielpen allemaal mee om de rommel op te ruimen. Op de hoge stoep voor de keuken stond Jurgen en wenkte iedereen een beetje dichterbij te komen en te luisteren.

„Wat gaat Jurgen doen?” riep Kees.

„Luister, uil, dan weet je het,” zei Lisa, waarop de anderen hartelijk lachten.

„Dames en heren,” begon Jurgen. „Lieve allemaal zal ik maar zeggen. Heel erg bedankt voor deze avond, ook namens Kees en alle anderen.”

„En ik wist van niks,” zei Kees.

Gerdien gaf hem een stomp.

„Nu we nog met z'n allen bij elkaar zijn, wilde ik u nog iets vragen.“

„Nou komt het,“ zei Maarten.

„Ik wilde vragen of we met z'n allen een week mochten kamperen in het bos. Dat is onze liefste wens.“

De bijval was zo groot, dat ze elkaar niet meer verstaan konden. Jurgens vader werd als de vertegenwoordiger van de ouders de stoep op gestuurd.

„Ik wist niet dat ik zo'n handige zoon had,“ zei hij vrolijk. „We hebben even met elkaar overlegd en dachten . . .“

„Nou?“ Kees kon z'n ongeduld niet langer bedwingen.

„Houd je waffel,“ zei Maarten.

„Wel, we dachten dat we jullie onder bepaalde voorwaarden moesten laten gaan.“

Aan het gejuich scheen geen einde te komen.

Lisa kleepte zich slaperig uit. De maan scheen precies in haar kamertje. Ze knielde neer voor haar bed. Toen leunde ze nog even tegen de vensterbank. De tuin lag stil en vredig in het maanlicht. Zouden de anderen al slapen? Zou Jurgen haar cadeau mooi gevonden hebben? Hij had er niets over kunnen zeggen omdat de anderen er steeds bij waren. Morgen ging ze naar Wiepke, iets lekkers brengen van het feest. Wiepke hoorde er ook bij. Lisa liep naar het bed en trok de dekens over zich heen. Ze legde haar hoofd op het kussen en sliep.

8. Wiepke

Lisa was onderweg naar het huisje van Wiepke. Ze liep de bekende weg met Neckar naast zich. Zo nu en dan liet Neckar zich verleiden om een hazespoor te volgen, maar plotseling kwam hij

terugrennen en bleef keurig naast zijn kleine meesteres lopen. Ze legde haar hand op zijn machtige kop. „We gaan naar Wiepke, Neckar.”

Het was net of hij het verstond. Hij schudde zijn kop heen en weer en bleef dicht tegen Lisa aan lopen.

Het had 's morgens een beetje geregend. De grond en het gras waren nat. Maar in het donkere gedeelte van het bos, waar de bomen zo dicht bij elkaar stonden, merkte je er niets van. Het was er alleen nog donkerder. Lisa was blij toen het huisje in zicht kwam.

„Loop, Neckar. Ga maar zeggen dat we er zijn.”

Neckar rende weg. Hij bleef pal voor het huisje staan en blafte.

Lisa keek vol vreugde naar de deur. Ze vond het steeds weer zo'n leuk moment als Wiepke, met de witte muts op, in de deur verscheen. Ze begroette haar altijd met dezelfde woorden. „Wat plezierig dat ik je zie, m'n kind.”

Lisa bleef staan en keek bevreemd om zich heen. Neckar blafte weer en keek van de deur naar haar of hij er ook niets van begreep. Er verscheen geen Wiepke. De deur bleef gesloten. Waar was Wiepke? Was ze, zoals ze vroeger wel eens een enkele keer deed, naar Jennechien, die in het dorp woonde? Alles bleef stil. Het was net of het erf rondom het huisje ook anders was. Zo verlaten. Een nare angst schoot in Lisa omhoog. Ze kreeg het opeens koud.

Wiepke . . . Grieta . . . wat had Grieta gisteren gezegd? Ze wist het weer. „Wiepke is niet zo erg goed.” Door al het plezier dat ze gemaakt hadden, was ze het direct weer vergeten. Maar nu . . . ze voelde de angst tot in haar voeten. Toen Neckar weer blafte, ging eindelijk de deur open. Maar het was niet Wiepke die in de deur verscheen. Het was Jennechien. Ze wenkte met haar hand om binnen te komen. „Kom maar vlug, Wiepke wacht al op je.”

Lisa holde naar voren. Wiepke! Gelukkig, Wiepke was er. Nu

was alles weer goed. Ze stormde bijna tegen Jennechien aan. Die greep haar vast aan haar jurk. „Een beetje kalm aan, Lisa, Wiepke is helemaal niet zo goed.”

Dus toch! Met trage voeten ging ze verder. Het kleine gangetje door, door de deur van het kamertje, die altijd openstond. „Wiepke!” Ze stond voor het bed. Ze zei verder niets. Ze wist niets meer te zeggen. Wat leek Wiepke oud nu ze in bed lag. Wel honderd jaar leek ze. Lisa was vergeten wat ze haar allemaal vertellen wilde. Ze was vergeten dat ze een mand met lekkers voor Wiepke bij zich had.

„Zo, zo, m'n kind, wat plezierig dat ik je zie. Pak een stoel, meisje.”

Lisa liep naar de tafel en nam een stoel. Ze schoof hem voor het bed en zat daar, ineengedoken, stil en bang.

Wiepke knikte haar toe. „Hoe gaat het, Lisa?”

Het was of ze ontwaakte uit een boze droom. Ze schoof de mand naar voren en begon alles op de deken uit te stallen.

„Wel, wel,” zei Wiepke telkens, „wat zijn er toch een goeie mensen in de wereld, die aan Wiepke denken.”

„Je hoort er helemaal bij, Wiepke. We hadden gisteren feest omdat Jurgen en Kees zijn geslaagd.”

Wiepke knikte. „Voor de hogere school. Wel, wel, wat zullen ze geleerd worden. En jij gaat het volgend jaar ook, m'n kind?”

„Misschien wel.” Lisa begon druk te vertellen. Van school en huis, van Jurgen en moeder. Het leek opeens heel erg belangrijk dat Wiepke alles zou weten.

Wiepke onderbrak haar alleen maar door een begrijpend: „Wel, wel!”

Eindelijk was alles verteld. Lisa haalde verruimd adem. Ze glimlachte naar Wiepke en legde haar hand over de oude hand.

Ze schrok. „Wiepke, je hebt zulke koude handen!”

„Dat is niks, m'n kind. Ga jij eens even om het blikje.”

Lisa stond op. Ze liep naar de kast. Het was alles zo bekend en vertrouwd.

„Neem maar een pepermuntbol, m'n kind en neem er ook een mee voor de anderen.”

„Maar Wiepke . . .”

„Doe het maar,” knikte Wiepke, „maar vergeet niemand, ook het kleine zwarte meisje niet.”

Lisa telde zorgvuldig en deed ze op aanwijzing van Wiepke in een zakje.

„Ook nog een voor jezelf, m'n kind.” Ze knikte tevreden toen Lisa het zakje in de lege mand legde. „Kom nou nog eventjes bij me zitten zodat ik je goed kan zien. Zul je altijd goed oppassen, m'n kind?”

Daar was het weer! Het vreemde. Lisa huiverde. Haar stem klonk heel zacht. „Ja, Wiepke.”

„Dat is goed. Jij was mij het allerlieftst. Dat moest ik eigenlijk niet zeggen, maar een mens prakkezeert zo wel eens wat. Wij hebben het samen vaak gehad over die mooie tekst, mijn trouwtekst.”

Lisa keek naar de muur, naar het plekje boven de deur. Ze las weer de woorden. „Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld.”

Wiepke prevelde de woorden voor zich heen. „Als je dat gelooft, m'n kind, ben je nooit alleen. Dat zul je pas goed begrijpen als je groot bent. Ik ga nu aan mijn laatste reis beginnen. Dat is heerlijk, want ik ben al heel oud. Je moet er niet verdrietig om zijn, m'n kind, want ik ben erg blij dat ik eindelijk naar mijn Heer ga.”

Lisa knikte en stond op. Het leek wel of haar knieën van hout waren. Ze hoorde Jennechien in het achterhuis met emmers rammelen. Het waren bekende geluiden. Bleef alles dan gewoon doorgaan? Als Wiepke . . .? Ze slikte.

„Geef me maar een hand,” zei Wiepke, „en altijd blij zijn, m'n kind.”

Even later holde Lisa weg. Ze wilde Jennechien niet meer zien. Ze rende met Neckar naast zich voort. De mand sloeg zo nu en dan venijnig tegen haar benen. De mand met de pepermuntbollen van Wiepke . . . Ze voelde het niet. De tranen stroomden over haar wangen. Ze proefde het zout in haar mond.

Dicht bij huis ging ze langzamer lopen. Ze kneep haar nagels in haar hand. Ze veegde met haar zakdoek haar tranen af. Er was niets gebeurd. Wiepke leefde. Waarom liep ze te huilen? Wiepke leefde en had met haar gepraat. Wiepke zou nu vast en zeker snoepen van het lekkers dat zij meegebracht had. Ze liep langzaam verder, heel langzaam. Het was of een grote treurigheid in haar borst zat.

9. Die Stina, dat is me er eentje

Stina voelde zich voor de zoveelste keer alleen gelaten. Wat moest ze nu weer verzinnen? Over twee dagen begon de grote vakantie. Dan zou ze best weer eens een keertje mee mogen. Dan waren ze allemaal thuis. Maar twee dagen was heel lang. Verschrikkelijk lang.

Ze liep de tuin door om te kijken of vader er was. Maar er was niemand. Ze bleef een poosje staan kijken naar een kleine vogel die ijverig het zaad uit de zonnebloemen pikte. Stina lachte. De vogel vloog weg. Ze kwam op het blank geschuurde straatje voor de kerk. Eigenlijk mocht ze hier niet komen. Als ze alleen was, moest ze van moeder in de tuin blijven. Misschien was de koster wel bij de kerk. Hij kon haar met zijn grote handen hoog optillen, bijna zo hoog als het dak. Waar was de koster? Ze zag hem ner-

gens. Opeens ontdekte ze de open kerkdeur. Jammer, misschien was de koster wel in de kerk. En in de kerk mocht ze hélemaal niet komen. De koster had eens heel erg gebromd op Jurgen omdat hij daar gespeeld had. Je mocht van de koster niet spelen in de kerk. Ze stond voor de open deur. Zou ze even kijken of de koster binnen was? Heel even maar? Ze hees zich de stoep-treden op. Dat was moeilijk! Ze moest zich met haar ene hand goed vasthouden aan de stoep-tree, met haar andere hand hield ze haar pop omkneld. Hè, het was donker in de kerk. Je kon niets zien. Ze kon niet eens de koster zien. Ze zou heel even binnen kijken. Ze trippelde de kerk in en keek naar de hoge ramen, naar de stoelen en de banken. Ze klemde haar pop stevig onder haar arm.

Wat was dat voor een trap? Misschien ging die trap naar de toren. Zou ze erop durven? Ze begon heel langzaam de trap op te klimmen. Ze ging telkens even zitten om naar de koster te kijken. Ze zag hem niet. Misschien was hij helemaal boven. Ze was er! Het deurtje stond open. Nu was ze in een klein kamertje met een heel hoog dak. Wat leuk! Het was hier veel leuker dan in de tuin. Het was net een huisje. Ze deed heel voorzichtig het deurtje dicht en lachte zacht. Wat een fijn kamertje! Er was ook een stoel. Heel hoog. Ze probeerde erop te klimmen, maar gleed steeds terug van het ronde kussen. Ze stopte de pop onder het kussen. „Ga jij maar lekker slapen,” zei ze.

Slapen! Het was hier zo stil. Stina zat op de grond van het kleine kamertje. Ze stopte haar vinger in haar mond en sliep, net als de pop.

Lisa kwam met Marrigje en Sandra uit school gerend. Ze liepen door de tuin naar huis. Marrigje en Sandra gingen de ene tuin door en Lisa de andere. Ze zagen elkaar tot ze bij de achterdeur kwamen.

„Ik kom zo terug,” riep Lisa.

Terwijl ze van moeder een snoepje kreeg, hoorde ze Kees en Jurgen thuiskomen.

„Nog twee dagen,” zei moeder, „wat zullen jullie dan genieten! Wie roept daar?”

Lisa liep naar de achterdeur.

Jurgen riep vanuit de buurtuin: „Hebben jullie Stina gezien?”

Lisa keek om naar moeder, die achter haar stond. „Ze is hier niet,” zei moeder.

„Wat gaan we doen?” riep Lisa, en sprong van de stoep.

„Eerst wil moeder weten waar Stina is.”

Lisa holde naar het buurhuis met Kees achter zich aan. Stina vinden, dat was gemakkelijk genoeg. Ze kon nooit ver weg zijn. Ze was wel meer zoek en dan vonden ze haar in de tuin van de pastorie of in die van henzelf.

Grieta stond in de deur. Haar ogen keken bezorgd. „Overal heb ik gezocht. Ze is er niet. Als het schaap maar nergens naar toe is gelopen.”

„Wanneer hebben jullie haar voor het laatst gezien?” vroeg Jurgen.

„Jullie waren nog maar even naar school. Ik dacht dat ze zoet in de tuin speelde.”

„We vinden haar wel,” zei Jurgen vol vertrouwen. „We zoeken even met elkaar.”

Gerdien kwam aanhollen. „Oehoe, wat gaan jullie doen?”

„Stina is zoek. We moeten haar eerst vinden.”

„Vlug dan,” zei Gerdien, „ik zoek wel in Lisa’s tuin.”

„Of-t-ie van haar is,” bromde Kees.

Lisa gierde van de pret. Ze stoven ieder een andere kant uit. Na een halfuurtje stonden ze met zorgelijke gezichten bij elkaar. Ze waren overal geweest. Op alle bekende plekjes. Geen Stina.

„Hoe moet dat nu?” vroeg Sandra angstig. „Grieta en je moeder lopen ook al te zoeken.”

„Zou ze het bos in zijn?” vroeg Lisa met een blik naar Jurgen.

„We moeten gaan kijken,” vond Kees. „Het is me er eentje.”
„Ze durft vast niet alleen het bos in,” meende Jurgen. „Ik ga het aan vader vragen.”

Dominee zat in zijn studeerkamer en kwam geen minuut later met Jurgen aanhollen. „Maak je geen zorgen,” zei hij tegen moeder en Grieta, „we zullen haar heus wel vinden. Gaan jullie nog maar eens goed in huis zoeken. Ik neem de jongelui mee. Ga jij Neckar eens halen, Lisa.”

Lisa rende naar huis.

„En Flap,” riep Sandra haar bibberend na. Daar moesten ze

toch geweldig om lachen. Alleen dominee keek heel bezorgd. Lisa stond met Neckar en Flap voor hem.

„Laat Neckar iets van haar ruiken,” vond Gerdien.

„Dat hoeft niet,” zei Lisa, „Neckar is zo verstandig.” Ze ging voor hem zitten, op haar knieën en nam zijn kop in haar handen.

„Nu moet je goed luisteren, Neckar. Stina is zoek. Waar is Stina . . . Stina?”

Het was net of hij haar begreep. Hij stak zijn kop in de lucht en blafte. Flap kefte.

„Stina!” riepen ze allemaal, en Neckar holde voor hen uit. De tuin door, het straatje op naar de kerk. Het was bijna niet mogelijk hem bij te houden. Voor de kerkdeur bleef hij staan en kwispelde vrolijk met zijn staart.

Ze kwamen hijgend aanhollen. Ze keken elkaar aan en daarna naar Neckar. Die blafte en Flap kefte of hij er alles van begreep.

„Dat kan niet,” zei Jurgens vader teleurgesteld. „Jammer, ik hoopte werkelijk dat hij het spoor volgde.”

Lisa knielde bij Neckar neer. Ze keek hem bijna smekend aan. „Neckar, waar is Stina . . . Stina?”

Neckar blafte en sprong de stoep op.

„Wat gek,” zei Jurgen, „wat denkt u, vader?”

„Het lijkt mij al te gek. Hoe zou Stina ooit in de kerk komen? Dekker zou het nooit toelaten.”

„Geloof het maar niet,” zei Jurgen vol overtuiging.

„Neckar is anders heel knap,” zei Lisa een beetje boos omdat ze niet helemaal in Neckar geloofden. „Hij kent Stina heel goed en hij liep direct hierheen.”

Neckar blafte luid en sprong tegen de kerkdeur op.

„Loop jij eens vlug naar de koster, Jurgen, en vraag of hij direct met je mee wil komen.”

„Ja vader.”

„Met de sleutel,” riep Sandra hem na.

Het duurde niet lang of de koster kwam haastig aanlopen. „Ik

hoor tot m'n schrik dat de kleine meid zoek is, dominee?"

„Is het mogelijk dat ze in de kerk is, Dekker?"

De koster verschoot van kleur. „In de kerk?" Hij schudde zijn hoofd. „Ze mogen niet in de kerk door de week, dat weten ze allemaal." Dekker keek verstoord de kring rond.

Ze knikten allemaal ijverig.

„Ze is nog zo klein," zei de dominee. „Ben jij vanmiddag in de kerk geweest, Dekker?"

„Jazeker, dominee. Maar als de kleine meid binnen was gekomen, moest ik haar gezien hebben."

„Dat is natuurlijk zo," zei de dominee, en veegde zich met zijn zakdoek over het voorhoofd. „Het lijkt mij het beste dat wij in twee groepen gaan zoeken. De ene groep gaat naar het dorp en de andere groep gaat het bos in."

Marrigje begon te huilen.

„Dat zou ze toch nooit durven, vader," zei Jurgen.

Zijn vader haalde zijn schouders op. „Wie zal het zeggen? Iemand kan haar wel meegenomen hebben. Iemand uit het dorp bijvoorbeeld," zei hij vlug toen hij de verschrikte blikken der anderen zag.

„Zegt u maar wat ik doen moet," stamelde de koster, „al zou ik de hele nacht moeten zoeken, we zullen haar vinden."

„Kijk die hond nu toch eens," zei Gerdien.

„We zullen hem toch maar meenemen," vond Kees. Hij probeerde Neckar aan zijn halsband mee te trekken. Maar Neckar verzetten zich hevig en bleef pal voor de kerkdeur liggen.

„Waar is Stina?" probeerde de dominee nog eens.

Neckar sprong blaffend tegen de kerkdeur op.

„We gaan kijken. Daar is niets mee verloren. Kom eens met je sleutel, Dekker."

De koster stak de grote sleutel in het slot en draaide hem rond. Het leek wel of ze allemaal gelijk in de kerk waren. Jurgen was de eerste die sprak. „Ze is er niet."

Lisa keek naar Neckar, die door het middenpad naar de preekstoel rende met Flap achter zich aan.

„Pak die honden,” hijgde de koster, „het is toch te erg, honden in de kerk!”

Gerdien schoot in een zenuwachtige lach.

„Laat hem gaan,” zei Jurgens vader.

Onder aan de trap van de preekstoel stond Neckar en blafte.

Hij keek naar Jurgens vader of hij daar hulp van verwachtte.

Die zei niets, maar stapte langs Neckar de smalle trap op.

En toen . . . terwijl de anderen met ingehouden adem stonden te wachten, zagen ze dat dominee zich diep boog en zich daarna weer oprichtte met iets in zijn armen. Hij stond nu kaarsrecht in de preekstoel. Hij hield een vinger op zijn lippen en toonde hun trots en blij de slapende Stina.

„Hoe is het in de wereld mogelijk!” fluisterde de koster. „Het is me er eentje.”

Marrigje huilde, maar nu van opluchting. Lisa knielde bij Neckar neer en prevelde lieve woordjes die alleen maar voor hem bestemd waren. Dominee droeg Stina heel voorzichtig naar beneden en uit de kerk. Daar, in de zon, werd Stina wakker. Ze keek heel verbaasd naar haar vader en de anderen die om hen heen dromden. Haar vader gaf haar een kus. „Kleine meid, waar ben je geweest?”

Het duurde heel even voor Stina goed wakker was. Daarna wrong ze zich in alle bochten om vrij te komen. Toen ze op de grond stond, wees ze parmantig naar de kerk. „Ik was daar.”

„Maar dat mag toch niet, Stina?”

„Ik ben boven in de kamer geweest,” zei Stina triomfantelijk, en keek naar de koster.

Die lachte gelukkig en zei alleen maar: „Nou, nou, het is me er eentje.”

„Als wij het geweest waren,” zei Gerdien, „dan hadden we ervan gelust.”

„Geloof dat maar,” zei de koster. „Ik heb onze dominee voor het eerst sprakeloos op de preekstoel zien staan.”

Stina werd in triomf naar huis gebracht, waar een dankbare Grieta haar naar haar moeder bracht.

Neckar kreeg diezelfde avond een flink stuk worst.

De volgende zondag wilde de dominee tijdens het zingen op de bank in de preekstoel gaan zitten. Hij stond onmiddellijk weer op en keek verbaasd onder het kussen wat hem zo ongemakkelijk deed zitten. Tot zijn verwondering haalde hij onder het kussen één van Stina's poppen te voorschijn. Hij zette haar voorzichtig op de hoek van de bank.

„Wat doet vader?” fluisterde MARRIGJE.

„Ik weet het niet,” fluisterde JURGEN terug.

Iedereen keek. Niemand wist het. Alleen de dominee keek glimlachend naar Stina's kleine pop, die zo keurig naast hem zat. Na de preek stak hij haar in de grote zak van zijn toga. Hij liep, net als anders, in z'n toga door de tuin naar zijn huis. Hij liep naar Stina.

„Je weet nooit wie er vanmorgen bij mij in de kerk is geweest.”

„Een heleboel mensen,” zei Stina, en probeerde op haar vingers af te tellen. „Moeder en Lisa en MARRIGJE en JURGEN en KEES en . . .”

„Je raadt het nooit.”

„Mogen wij ook mee raden, vader?” vroeg MARRIGJE.

„Je mag wel, maar ik weet zeker dat niemand het zal raden.”

„Ik ook niet?” vroeg moeder.

„Jij ook niet.”

Vader lachte en stak zijn hand in de zak van zijn toga. „Kijk eens!” zei hij, en zette de pop midden op de tafel. „De jongste kerkgangster en ze heeft heel stil gezeten.”

„Ze kan het alleen niet navertellen,” zei JURGEN grinnikend.

„De koster zou zeggen: „Die Stina, dat is me er eentje!” ”

10. De eerste vakantiedag

Het begin van de vakantie was opwindend.

's Morgens om acht uur kwam Jurgen al aangerend met een grote, gewichtig uitzierende brief in zijn hand. Marringje en Sandra holden achter hem aan. Jurgen riep Lisa en Kees met de nodige geheimzinnigheid naar buiten.

„Wat is er?” riep Lisa al, voor ze buiten was.

„Ssst, strikt geheim!”

„De brief!” gilte Lisa zodra ze buiten waren.

In één run ging het door naar Maarten en Gerdien. Gerdien stootte de gebruikelijke indianenkreet uit. Jurgen hield, met de brief op zijn rug, een vurig pleidooi om Maarten mee te krijgen. Gelukkig, het mocht!

Lisa stond het eerst bij het muurtje. „Komen jullie nu eindelijk,” riep ze ongeduldig, „ik ben zo vreselijk nieuwsgierig.”

„Wachten,” gebod Jurgen. „Is iedereen op z'n plaats?”

„Jurgen gaat z'n troepen weer inspecteren,” lachte Kees.

„Maak toch open die brief.” Gerdien deed moeite om de brief uit Jurgens hand te grissen. „Waarom leuter je zo lang?”

„Ik leuter niet,” protesteerde Jurgen, en bekeek nog eens aandachtig de brief in zijn hand.

„Laat mij ook eens kijken.” Kees boog zich over Jurgens schouder. „Hé, zeg, die brief komt niet eens uit Engeland.”

„Wat!” Marringje sprong naar voren, „dat kan toch niet.”

„Het is waar.” Jurgen bekeek de brief verbaasd van alle kanten.

„Verdraaid, zeg, dat had ik nog niet eens gezien.”

„Dat is vrij stom,” zei Kees, „ik zag het direct.”

Jurgen trok een lelijk gezicht. Hij tikte nijdig tegen de brief. „Wat geeft het waar hij vandaan komt. We hebben de brief, dat is het voornaamste.”

„Maar als deze brief niet uit Engeland komt, dan is onze brief

ook niet in Engeland geweest," hield Kees vol. „Dan hebben we er ook veel te veel postzegels op geplakt."

Gerdien ontcijferde onder Jurgens arm door: „De Engelse ambassade."

„Waar staat dat?" beet Jurgen haar toe.

„Hier," ze wees met haar hand.

„Nou zeg, dat is me wat moois," zei Jurgen.

„Wat geeft het?" suste Lisa, „maak hem nu maar open."

„En onze postzegels?" kefte Kees.

„Daar is toch niets meer aan te doen. Ik zou wel eens willen weten wat er in de brief staat."

„Als we op de ambassade moeten komen . . ." zei Jurgen, met zijn vinger tussen de brief.

„Als het maar niet in onze kampeerweek is," vond Maarten zake-lijk. „Trouwens . . ."

„Kijk eens," zei Lisa en sprong op Jurgen toe.

Ze dromden nu allemaal om Jurgen heen. Die haalde een aantal folders te voorschijn en een in vieren gevouwen brief.

„Hoeveel folders zijn er?" vroeg Kees, „voor ieder één?"

„Het klopt precies," zei Jurgen. „Kom naar Groot-Brittannië."

„Dat is toch Engeland?" vroeg MARRIGJE.

„Natuurlijk, sufferd."

„We gaan toch!" riep Jurgen, en deed een sprong in de lucht.

„Hiep hoi!"

„Wanneer moet dat gebeuren?" vroeg Kees. „We gaan morgen logeren, jij en ik."

„Dan gaan wij," zei Lisa.

„Alleen zeker," schamperde Kees. „En denk je dat moeder dat goed zal vinden?"

„Jij ook altijd," zei Lisa kwaad.

„Wat staat er nu in de brief?" vroeg Sandra al voor de derde keer.

„Ik stel m'n vakantie ervoor uit,” zei Jurgen grootmoedig. Hij begon eindelijk de brief open te vouwen.

Gerdien hing aan zijn arm. „Beste kinderen,” las ze, „nou zeg . . . kinderen!”

„Lees jij of ik?” zei Jurgen kwaad. „Kinderen! Die vent is knots. Kees en ik gaan al naar het lyceum.”

„En ik ben al van school af,” zei Maarten, en stak trots zijn duimen in de hoogte.

„En ik ga naar de huishoudschool,” kwam Gerdien. „Lees alsjeblieft verder, Jurgen.”

„Beste kinderen . . . Bij dezen berichten wij u de goede ontvangst van uw brief . . .”

„Toch „u” . . .” zei Lisa voldaan.

„Houd je mond,” gebood Kees.

„. . . van uw brief. Met grote belangstelling namen wij kennis van de inhoud . . .”

„Allicht,” vond Gerdien.

„Stil!”

„De vondst van de parachute was voor ons een bevestiging dat er in uw omgeving parachutisten zijn geland en liefderijk verzorgd . . .”

„Bij ons,” kon Lisa niet nalaten te zeggen.

„Onze regering blijft daarvoor zeer erkentelijk. Wij danken jullie . . .”

„Nou weer jullie,” zei Kees, „dat is ook een draaibord.”

„Stil,” zei Gerdien.

„Wij danken jullie voor je brief en de waardering voor onze helden uit de oorlog. Hierbij zenden wij jullie enkele folders. Je moet ze maar eens goed bekijken. Als jullie groot zijn, moeten jullie zeker een bezoek aan Engeland brengen. De parachute mogen jullie houden. Met verschuldigde eerbied, namens Harer Majesteits Regering . . .”

„Nou, de naam is niet te lezen,” zei Jurgen.

„Voor wie is die eerbied?” vroeg Gerdien. „Wat een malligheid.”

„Voor de parachute zeker,” meende Marrigje.

Kees lachte met zijn hoofd achterover. „Die Marrigje! Meid, dat schrijven ze toch immers altijd!”

„Verder niks?” vroeg Gerdien.

Jurgen bekeek de achterzijde van de brief of hij daar nog een mededeling verwachtte. „Anders niks,” zei hij.

„Je kunt gerust uitgaan, Jurgen,” gierde Lisa.

„Wie heeft gezegd . . .,” begon Jurgen. Toen lachte hij. „Nou ja, goed beschouwd kunnen ze ook niet iedereen naar Engeland laten komen.”

„Iedereen vindt een parachute,” knikte Gerdien, die de illusie nog niet prijs wilde geven. „Waar laat je de brief, Jurgen?”

„Ik zal hem voor ons allemaal bewaren,” zei Jurgen, en deelde de folders uit.

„Nou, dat valt tegen,” vond Kees, „nou hebben we nog niks.”

„We hebben de parachute,” zei Maarten.

De parachute!

„Wat zullen we daarmee?” vroeg Lisa.

„Hij zal wel versleten zijn,” zei Marrigje.

„We gaan naar de koster,” zei Jurgen, „wie gaat er mee?”

Wat een vraag! Allemaal natuurlijk.

„De parachute?” De koster liep met hen mee naar de oude schuur. „Hoe het mogelijk is, weet ik niet, maar die parachute is nog prima.”

„Hoor je dat?” riep Marrigje.

„Ik ben niet doof,” zei Gerdien. „Wat moeten we met dat onwijze grote ding?”

„Wij hebben hem nu officieel gekregen,” zei Jurgen, en knikte naar de koster.

„Wel, wel, dat is mooi.” De koster krabde zich op het hoofd.

„Ik dacht dat jullie nog een tent nodig hadden. Jullie krijgen een tent van Stroeve te leen en verder . . .”

„Een tent!” gilde Kees. „Dekker, kun je hier werkelijk een tent van maken?”

„Het is een flinke lap. We kunnen het proberen.”

„Kun je dat?” vroeg Gerdien vol bewondering.

„We kunnen het proberen,” zei de koster bescheiden.

„Onze koster,” zei Jurgen, terwijl ze met elkaar het bos in liepen, „zo’n koster hebben ze nergens.”

Ze zaten in een grote kring. Jurgen stak zijn hand op. „Morgen gaan Kees en ik weg. Is er nog iets te bespreken over onze kampweek?”

„Je doet net of we al gaan als we terugkomen,” zei Kees.
„We gaan pas de laatste week van onze vakantie,” zei Lisa.
„Van jullie vakantie,” zei Jurgen. „Kees en ik hebben nog twee weken langer.”

Maarten kauwde op een grasspriet. „Als jullie maar weten dat ik het de komende weken erg druk heb. Vader zal me heus niet voor alle dingen laten gaan. Het is toch al fijn dat ik mee mag.”

„Natuurlijk,” zei Sandra, „en ik zal je goed helpen, Maarten.”
Maarten had niet zoals anders een spottend woord. Hij keek goedig plagend naar zijn kleine vriendinnetje. Gek, hij vond Sandra de aardigste van allemaal.

„Maarten heeft gelijk,” zei Jurgen, „we moeten nu een heleboel dingen bepraten.”

„Ik snap nog steeds niet waarom we niet gewoon in het bos mogen kamperen,” zei Maarten.

„Ze vonden dat natuurlijk veel te gevaarlijk. Wees nu blij dat het zo mag,” vond Lisa. „Moeder zegt dat Stroeve helemaal niet op ons zal letten.”

„Hij doet nooit anders,” zei Maarten.

„Nou ja,” zei Marrigje, „hij is erg aardig. We mogen toch ook zo maar z'n tent gebruiken.”

„Stroeve is wel geschikt,” vond Jurgen genadig. „Als jullie meisjes er niet geweest waren . . .”

„Hoor hem!” zei Gerdien. „Best, dan gaan jullie maar alleen.”

„Onzin,” vond Jurgen. „Zal ik jullie eens wat zeggen? Het is het mooiste plekje wat je je denken kunt. Ik ben er met vader heen geweest. De baron was heel vriendelijk. We mogen onze jongens-tent vlak bij de grote schuur zetten, onder een prachtige groep bomen. Als het eens erg hard gaat regenen of onweren, dan kunnen we altijd in de schuur schuilen.”

„O da-da-dacht je dat,” hakkelde Kees verontwaardigd. „Dat had je gedroomd, mannetje. Al zou de bui aan alle kanten losbarsten . . .”

„Hè, doe niet zo akelig,” huiverde Lisa.

„Dan staat Kees pal. Ja, ja, dat wil ik nog wel eens zien. We zijn helemaal vrij, al staan de tenten op het landgoed van de baron.” Jurgen gebaarde met zijn hand of hij een redevoering hield. „We zullen van de baron geen cent last hebben. Hij is al oud en erg aardig. Het is toch machtig dat hij ons zijn toestemming gaf.”

„En dan voor ons!” zei MARRIGJE. „Wij mogen toch zo maar in zijn tuin staan, vlak bij de bijkeuken.”

„Jammer genoeg,” zei GERDIEN, „ik had veel liever ook in het bos gezeten.”

„Het is in het bos,” zei SANDRA.

„En als het erg regent of onweert, mogen wij in de bijkeuken,” zei Lisa met grote voldoening.

Jurgen lachte.

„Laten we nou blij zijn,” herhaalde Lisa, „anders hadden we hier in de tuin moeten kamperen. Dit is toch stukken leuker.”

„En niemand helpt ons,” zei MARRIGJE, „we doen alles zelf.”

„Dan ook geen geloop naar huis,” baste MAARTEN. „Niet dit eens even halen en dan weer dat.”

„Zouden ze thuis niet willen dat we ons zo nu en dan laten zien?” vroeg MARRIGJE weifelend.

„Onzin, Stroeve ziet ons iedere dag als hij de ronde door het bos doet. Hij kan hun wel vertellen dat we het goed maken. We moeten dat goed afspreken.”

„Wie zet er knopen aan onze jassen en . . .”

Een hoongelach volgde. „Keesje, laat je mooie kleren maar thuis,” zei Jurgen.

„En als het nu koud is?”

„We nemen voor de kou een wollen trui mee en verder allemaal een korte broek met een bloesje of truitje.”

„Ik was wel,” zei MARRIGJE ijverig.

„Welja, MARRIGJE doet de grote was. Zul je je strijkbout niet ver-

geten, Marrisje?" Maarten brulde van de lach. „Ik wil beslist een vrouw in m'n korte broekje, anders kan ik niet lekker slapen."

„Ik wil iedere dag vla met bessensap," brulde Kees.

„En ik wil . . ." Ze hadden allemaal andere wensen. De een nog meer dan de ander.

„Jullie kunnen omrollen," lachte Marrisje. „O, jongens, ik heb er zo'n zin in. Was het maar vast zover."

„We moeten eerst het geld voor de kampweek verdienen," zei Gerdien.

„Ik zal het hout hakken voor de winter," zei Kees, „en Lisa . . ." Ze gebaarde driftig dat hij zou zwijgen.

„Wat ga jij doen, Lisa?"

„Niks," zei ze.

„Ze gaat tòch naar Mijntje om haar te helpen in de tuin," vertelde Kees, en keek naar Jurgen. „Vader vond het prachtig. Hij zal haar ervoor betalen."

„Flauwerd," zei Lisa boos, „bemoei je met je eigen zaken."

„Ach jò, ze hadden het toch wel gehoord."

„Ik geloof dat jij pas ècht werkt in je vakantie," zei Gerdien. Ze kleurde omdat iedereen naar haar keek. „Ik bedoel . . . dat wij allemaal dachten: wat kan ik verdienen? en Lisa had dit toch gedaan, al had ze er geen cent voor gekregen."

„Klets niet," zei Lisa kwaad. „Hè, ik zal blij zijn als jullie weer terug zijn, Jurgen en Kees!"

„Dat mag in de krant," grinnikte Kees. „Sandra, jij werkt . . ."

„Op de boerderij," viel Sandra hem in de rede. „Het fijnste wat er is en ik krijg er nog geld voor ook."

„Daar zullen we behoorlijk hard voor moeten werken," waarschuwde Gerdien. „Vader geeft z'n geld beslist niet voor niets." „Dat zou ik ook niet willen," zei Sandra. „Ik zal reuze m'n best doen."

„Wie moet er koken?" vroeg Jurgen.

„We zouden kunnen vragen of Grieta . . ." begon Kees.

Gerdien en Marringje sprongen verontwaardigd op. De anderen lachten hem vierkant uit. „Kees is weer bang dat hij te kort zal komen.”

„Ik houd van lekker eten,” gaf Kees grootmoedig toe.

„Ik kook niet,” kwam Maarten.

„Allemaal op onze beurt,” besliste Gerdien, „of een jongen en een meisje samen. Met z'n tweeën weet je meer dan alleen.”

„We mogen wel een kookboek meenemen,” zei Kees.

Ze gierden van de lach om zijn bezorgde gezicht.

„Ik vraag wat recepten aan Grieta en die schrijf ik in een schrift,” beloofde Marringje.

Gerdien stond op en spreidde haar armen uit of ze zo wilde gaan vliegen. „Het wordt de verrukkelijkste vakantie die je je denken kunt.”

11. Een afscheid

„Waar ga je heen, Grieta?” vroeg Marringje drie dagen later. Ze liep in de tuin. Grieta stond in haar mooiste jurk voor haar.

„Waarom zucht je?”

„Ik zal zuchten als ik dat wil,” zei Grieta. „Pas goed op Stina terwijl ik weg ben. Je moeder heeft hoofdpijn.”

Marringje zuchtte nu ook. „Ik wilde wel dat de jongens weer terug waren. Sandra is weer naar de boerderij.”

„Waarom ga je niet naar Lisa? Ze is thuis, ik heb haar zo straks nog in de tuin zien lopen. Je kunt Stina wel meenemen.”

Marringje schopte tegen een kiezelsteentje. „Lisa moet boontjes afhalen.”

„Nou en? Je kunt haar toch zeker gaan helpen?”

Marringjes gezicht klaarde op. Waarom eigenlijk niet? Het kon erg

gezellig zijn. Ze pakte Stina's arm. „Ga je mee naar Lisa?”

„Ik ga mee,” zei Stina onmiddellijk.

Ze liepen gelijk met Grieta door de achtertuin. Bij het poortje bleef Grieta een ogenblik staan.

„Waar ga je nu heen, Grieta?”

Grieta zuchtte weer. „Ik ga naar Wiepke.”

„Maar daar ben je gisteren ook al geweest.”

Grieta's ogen staarden in de verte. Het was net of ze tegen zichzelf sprak. „Ik zal er niet vaak meer heen kunnen.” Grieta keek hen aan en glimlachte. „Ga nu maar vlug spelen en vergeet het maar.”

Grieta begon ook vergeetachtig te worden, dacht MARRIGJE. Spelen! Ze zou Lisa toch gaan helpen!

Even later zaten ze in de tuin. Een grote mand bonen tussen hen in.

„Moet die mand helemaal leeg?” MARRIGJE had in een ogenblik de leiding genomen. „Ik zal eerst afhalen, dan kun jij ze breken en straks draaien we het om. Stina, ga jij maar met Neckar en Flap spelen.” Ze keek nog eens naar de mand. „We hebben heel wat te doen. Het is maar goed dat ik gekomen ben.”

Lisa's moeder kwam ook helpen. Lisa mocht ijs gaan halen. Ze hadden juist erg veel plezier omdat Neckar pardoos in de mand met bonen rolde toen Grieta de tuin in kwam.

Lisa's moeder sprong op. „Wat gezellig Grieta.” Ze trok vlug een stoel bij. „Hier een stoel, kom gauw zitten.”

Lisa keek naar Grieta. Grieta keek zo plechtig.

„Ik kom eerst maar naar u,” zei Grieta, en ging zuchtend zitten.

Lisa's moeder legde een hand op Grieta's arm. „Grieta, er is toch niets?”

„Ik moest u gaan zeggen,” zei Grieta met zachte stem, „dat onze Wiepke vanmiddag in alle vrede is heengegaan.”

Lisa had het gevoel of ze op een schommel zat. Het was net of ze met stoel en al door de tuin zweefde. Ze keek naar het grind

onder haar voeten. Dat lag er net zoals straks. Haar voeten hingen op het grind. Ze keek naar de gezichten van de anderen. Moeder pakte de theepot. Het was net of haar stem van heel ver kwam. „Ach, ach, wat is dat nog vlug gegaan.”

„De dominee was er ook,” zei Grieta, „maar ze heeft niets meer gezegd. Ze keek ons allemaal aan en toen glimlachte ze. Zo is ze heengegaan.”

Lisa zat onbeweeglijk op haar stoel. Ze durfde zich niet te verroeren omdat ze niet wist wat er dan ging gebeuren. Wiepke! Kon het mogelijk zijn dat Wiepke niet meer leefde? Dat ze voor het laatst bij haar geweest was? Dat ze voor de laatste keer een pepermuntbol gekregen had uit het zilveren trommeltje? Ze slikte opeens moeilijk. Ze keek voorzichtig naar MARRIGJE. Die had haar mesje neergelegd en staarde onafgebroken naar Grieta.

Lisa wilde niet huilen. Maar MARRIGJE greep naar haar zakdoek en begon zachtjes te snikken. Moeder veegde een traan weg en Grieta . . . Nu was het niet erg meer om te huilen. Iedereen had toch van Wiepke gehouden. Ze lag met haar hoofd tegen Neckar, die naast haar was komen staan als om haar te troosten.

Lisa keek met haar betraande ogen de tuin in. Nu zaten zij hier te huilen. Maar Wiepke . . .? „Ze keek ons allemaal aan,” had Grieta gezegd, „en toen glimlachte ze.” Ja, Wiepke had gelachen. Wiepke was vast heel blij geweest. Ze was naar de hemel gegaan, waar nooit meer verdriet was. „Je moet niet verdrietig zijn,” had Wiepke gezegd toen ze de laatste keer bij haar was. Ze stootte MARRIGJE aan. Ze keek tersluiks naar moeder en Grieta.

„Gaan jullie maar,” knikte moeder, „de boontjes zijn toch bijna klaar.”

Geïrriteerd met MARRIGJE, die nog zachtjes door snikte, was het ineens of zij de oudste was. „We mogen niet huilen, dat heeft Wiepke zelf gezegd. Wiepke was heel blij dat ze naar de hemel ging.”

„Maar ze zal er nooit meer zijn,” snikte MARRIGJE.

Ja, dat was wel erg. Daar moest je niet aan denken. Wiepkes kinderen waren bijna allemaal ver weg gegaan. Wiepke zag hen bijna nooit en toch kon Wiepke tevreden zeggen: „Ze zijn in Gods Hand.”

Wiepke was nu bij de Here Jezus. En zij, Lisa, ze hield van de Heer. Wiepke zou dan toch niet zo ver weg zijn. Ze rimpelde haar voorhoofd. Het was allemaal wel erg moeilijk.

Het was net of er een schaduw gevallen was over de eerste vakantiedagen. Jurgen en Kees zouden vrijdagavond thuiskomen. Zaterdagmorgen werd Wiepke begraven.

Gelukkig dat Jurgen thuis zal zijn, dacht Lisa. Ze liep wat verloren door het huis. 's Morgens hielp ze Mijntje met alle mogelijke werkjes in de tuin. Maar verder . . .

„Ik geloof warempel dat je je nu al loopt te vervelen,” zei moeder. „Was je toch niet liever naar één van de tantes gegaan?”

Lisa schudde haar hoofd. „Echt niet.”

Ze liep naar de boerderij. Ze vond daar een vrolijke bende. Maarten, Gardien en Sandra, ze stoeiden en lachten tussen het werk door. Het maakte haar nog verdrietiger. Zouden ze niet aan Wiepke denken? Zouden ze haar al vergeten zijn? Of deden ze nu juist wat Wiepke gevraagd had? Zou Wiepke nu een beetje verdrietig zijn omdat zij niet vrolijk was? Moeder had haar ook verteld dat Wiepke nu in de hemel was. Maar de hemel was zo ver. Ze wachtte in spanning op de terugkomst van Jurgen en Kees.

Kees kwam al vroeg in de avond. Hij keek even stil voor zich toen hij het hoorde van Wiepke. Daarna rende hij naar de koster om te horen of de tent al opschoot.

En toen . . . nog onverwachts, was Jurgen daar. Hij stond in de achtertuin van het buurhuis en floot zacht een liedje.

Ze liep door de tuin en leunde over de heg.

„Hallo,” zei Jurgen.

„Hallo,” zei ze.

„Morgen wordt Wiepke begraven, hè,” zei Jurgen schorrig. Lisa was blij dat hij er zelf over begon. Ze knikte. Ze keek naar de lucht waar het avondrood prachtige kleuren toverde. „We zullen nooit meer naar Wiepke kunnen gaan,” zei ze schuw.

„Ze was al zo oud,” zei Jurgen troostend, „de mensen kunnen toch niet altijd blijven leven.”

„Nee.” Ze schudde haar krullen naar achteren. „Morgen de begrafenis, Jurgen . . . ga jij erheen?”

„Naar de begrafenis van Wiepke? Natuurlijk, dat spreekt toch vanzelf. Jij en ik en alle anderen waarschijnlijk.”

„Jij en ik . . .” Lisa ademde verruimd op. Daar had ze nu aldoor over lopen piekeren. Jurgen had het zonder meer opgelost. „Jurgen?” Ze keek hem aan.

„Ja?”

„Vind jij het ook erg om naar de begrafenis te gaan?”

„Ik geloof het niet,” zei Jurgen. „Ik ben blij dat ik op tijd thuis gekomen ben. Je hoeft helemaal niet bang te zijn. Enne . . . ik heb jouw kompas daar fijn kunnen gebruiken, zeg.”

„Heus waar?”

„Natuurlijk. Het was nog beter dan dat van mijn oom. Een reuze ding.”

„Fijn,” zei ze blij.

„Zullen we morgen wat bloemen meenemen voor Wiepke?”
Ze stond heel stil.

„We nemen er allemaal een paar mee uit de tuin. Ik zal het de anderen gaan zeggen. Zeg jij het tegen Kees.”

„Goed,” zei ze.

Het was een stralende ochtend. De zon scheen uitbundig over de bomen, de struiken en de stenen van de begraafplaats.

Ze stonden dicht bij elkaar. Jurgen, Lisa, Maarten, Marringje,

Sandra, Gerdien en Kees. Ze stonden zwijgend bij elkaar. Lisa keek naar de bloemen in haar hand. Het waren fel gekleurde zinnia's, waar Wiepke zoveel van gehouden had. Heel in de verte kwam de stoet aan. Jurgens vader liep voorop.

Lisa slikte. Vreemd was dat. Hoe vaak waren ze hier op de begraafplaats geweest. Als ze speelden achter het muurtje en ze merkten dat er een begrafenis was, dan waren ze heel vaak over het muurtje geklommen en hadden stil toegekeken. Het hoorde bij het gewone leven. Maar nu . . . nu het Wiepke was! Ze voelde Jurgens hand over de hare. Zou Jurgen ook . . .? En de anderen? Ze durfde niet op te kijken.

Jurgens vader las een Psalm. Het klonk nog plechtiger dan in de kerk. Jurgens vader bad . . . De woorden gingen over haar heen. Ze staarde krampachtig naar de grond.

Nu kwam het ogenblik . . . ze huiverde. Ze wilde niet kijken naar het open graf.

Opeens . . . was daar boven haar hoofd de lange triller van een kleine vogel. Het was of hij rechtstreeks door de Heer gezonden was. Of hij kwam vertellen dat Wiepke al lang Boven was. Lisa zocht met haar ogen de kleine zanger. Daar zat hij! Recht boven de plek waar zij stonden. Hoog en zuiver klonk z'n gezang, de ene triller na de andere. Het was of het alle andere geluiden overstemde. Lisa luisterde. Het was of alle verdriet om Wiepke gelijk met de kist in de aarde zakte. Ze hoorde weer Wiepkes stem. „Zul je altijd blij zijn, m'n kind?” Was die kleine vogel haar dat komen vertellen? Ze legde haar bloemen bij die der anderen. Ze liep met de anderen naar huis.

„Vond je het nu erg?” vroeg Jurgen.

Ze schudde haar hoofd. „Wiepke was daar niet. Ze was al lang in de hemel.”

Diezelfde avond kwam Jennechien een pakje brengen. „Dit is van Wiepke voor Lisa.”

Lisa was al naar boven. Moeder kwam het pakje bij haar brengen.

„Mag ik het alleen openmaken?” vroeg ze.

„Doe jij dat maar gerust, m'n kind.” Moeder trok de deur zacht achter zich dicht.

Met bevende vingers maakte Lisa het pakje open. „Voor mij?” riep ze, hoewel niemand haar hoorde. Voor haar lag de trouwtekst van Wiepke, omkranst met veelkleurige bloemetjes. Ze keek blij en verbaasd naar het geschenk. Nu was het net of Wiepke er altijd zou zijn. Of ze tegen haar knipoogde en haar glimlachend wees op de tekst. „Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld.”

Lisa knikte. Als je dat geloofde, was je nooit alleen.

12. Een onvergetelijke week

„Alles klaar?” riep Jurgen, „dan gaan we.”

„Alles klaar,” brulde Maarten. „We hebben van iedereen afscheid genomen. Het lijkt wel of we naar Amerika gaan.”

Nagewuifd door de hele familie, Grieta en de koster en z'n vrouw, verdwenen ze in het bos.

„Hè, hè,” zuchtte Kees, „ik ben blij dat we nu eindelijk weg zijn. Het heeft kracht genoeg gekost.”

„We hadden bendes mee te nemen,” zei Marrigje. „Kijk eens wat een mand.”

„We voelen het,” zei Jurgen, die met Maarten de grote mand torste.

„We hebben voor een jaar genoeg,” meende Lisa.

„We hebben verschrikkelijk veel meegekregen,” zei Sandra.

„Wat denken jullie, zou het in de stad ook zo leuk zijn?”

„Veel leuker,” snoof Kees.

„Dat kan haast niet,” zei Sandra ernstig.

„Je komt maar veel logeren,” vond Gerdien, „in alle vakanties.” Jurgen zette zo plotseling de mand neer, dat Maarten er bijna overheen duikelde.

„Grote zot,” schold hij, „kun je 't niet zeggen als je dat ding neerzet? Wat wil je?”

„Ik wil een afspraak maken,” zei Jurgen fel, „niemand van ons mag deze week over school praten of over de tijd na de vakantie.”

„Hoera-a-a.” Ze brulden zo hard als ze konden om hun instemming te betuigen. Een houtduif vloog verschrikt uit de struiken omhoog. Wat kleine, grijze veertjes stoven over het bospad.

„Hebben we nu echt niks vergeten?” vroeg Kees toen ze weer verder liepen.

„Daar heb je hem weer, Lord Wanhoop.” Maarten grinnikte.

„We gaan in ieder geval niet terug om iets te halen,” blafte Jurgen, „bedenk dat wel.”

Alsof ze het afgesproken hadden, gingen ze niet langs het huisje van Wiepke. Het stond nog leeg, er hadden zich nog geen nieuwe bewoners gemeld.

Ze moesten voorbij de poel. Veel verder. „Nog drie brandgangen verder,” zoals Jurgen het deskundig uitdrukte.

„Toch wel griezelig,” vond Marringje toen ze bij het terrein van de baron kwamen, „om hier zo maar te lopen. Niemand mag hier komen.”

„We hebben toestemming,” zei Jurgen, „er is niks griezeligs aan.”

„Heb je je gitaar nog meegenomen, Jurgen?” vroeg Sandra.

„Die heeft Stroeve al voor me meegenomen. Dat is toch een reuze voordeel, dat we op een eigen terrein bivakkeren. We zouden anders nooit de tenten met alle spullen erin alleen kunnen laten.”

„Wie heeft het weerbericht gehoord?” vroeg Kees.
Maarten trok hoorbaar z'n neus op. „Wat kan ons dat bommen? Het is nu droog en al regent het, wat dan nog? De tenten zijn gegarandeerd waterdicht.”
„We hadden toch eigenlijk zelf de tenten op moeten zetten,” vond Kees.
„Laat me niet lachen,” zei Jurgen. „Jij zeker!”
„Stroeve heeft verstand van tenten,” zei Maarten waarderend, „ten slotte is de ene tent van hem.”
„Nu nog een klein eindje,” zei Jurgen, „bij de volgende kromming van het pad zien we de mannentent.”
Er klonken uitroepen van bewondering. „Wat een fijne plek om te kamperen.”
„Nu wil ik ook vlug onze tent zien,” riep Lisa.
„Geduld,” zei Kees, „bekijk eerst eens goed deze tent. Die is nu helemaal van ons. Hoe heeft de koster hem gemaakt?”
„Fantastisch,” beaamde Jurgen.
Ze doken één voor één in de tent.
„Staat de onze dichtbij?” vroeg Gerdien. „Ik ben razend benieuwd.”
„Als je 's nachts snurkt, kunnen wij je horen,” zei Maarten.
„Jij bent niet wijzer,” smauwde Gerdien. „Ga je mee, Jurgen?”
Een groep bomen verborg het tuinhek. Vlak daarbij, heel dicht bij de achterkant van het huis, stond de meisjestent. Hij stond onder een grote kastanjeboom, die z'n takken beschermend over hem uitstreekte.
„Wat is het hier mooi,” verzuchtte Lisa, „het is een nog fijner plekje dan ik gedacht had.”
„Gemakkelijk, zo dicht bij de keuken,” zei Jurgen. „We mogen steeds zonder vragen water gaan halen en als het erg hard regent, mogen we in de bijkeuken koken.”
„Zijn ze daar aardig?” vroeg MARRIGJE.
Jurgen zette de mand neer. „Welnee, het zijn barbaren.”

Op dat ogenblik ging de achterdeur open en een vrolijke stem riep: „Ik ben Jantje. Meneer vraagt of jullie een ogenblik binnen willen komen. Meneer wil kennis maken met jullie.”

Ze stonden elkaar even aan te kijken. Kees keek of hij het maar zo-zo vond. Maarten trok z'n schouders op. Achter elkaar liepen ze naar binnen. Langs Jantje, die hen allemaal genoeglijk toeknikte, langs een oudere dame die hen van onder tot boven bekeek en hen stijfjes toeknikte. Ze moesten een trap op met een dikke loper, die alle geluid van hun voetstappen dempte.

„Wat een huis!” fluisterde Kees, onder de indruk.

„De tweede deur,” riep Jantje van beneden, „je vindt het wel.”

De tweede deur! Dat was gemakkelijk gezegd, maar ze konden twee kanten uit.

„Waarom heeft ze ons niet netjes naar boven gebracht?” vroeg Kees verongelijkt.

„Ik vind het maar griezelig,” fluisterde Marrigje.

„Jij moet eens zeggen wat je niet griezelig vindt,” fluisterde Jurgen terug. Hij liet z'n vinger op een van de deuren neerkomen.

„Ik hoor niets,” zei Marrigje, met haar hoofd tegen de deur.

Op dit moment werd de deur opengetrokken. Marrigje verloor op de gladde drempel haar evenwicht en rolde tegen de lange heer met het grijzende haar, die voor haar stond. Haar hoofd lag een ogenblik tegen de onberispelijke revers van zijn pak.

„Dat noem ik nog eens een prettige en ongewone kennismaking,” zei de heer, en lachte.

Lisa lachte ook. Kees keek woedend naar Marrigje en Jurgen bromde: „Dit is mijn zusje, Marrigje.”

„Kom binnen, jongelui, dan kunnen we verder kennismaken.”

Ze dromden achter elkaar, wat nieuwsgierig, de grote kamer in.

„Wat een boeken,” riep Lisa, „nog meer dan bij vader. Hebt u die allemaal gelezen?”

De heer lachte. „Ik geloof van wel. Wie ben jij?”

Lisa bloosde en stak haar hand uit. „Ik ben Lisa de Regt.”

Ze noemden één voor één hun namen. Kees keek tersluiks naar de prachtige vliegtuigmodellen die op een tafel stonden uitgestald.

„Als je er belangstelling voor hebt, ga gerust kijken, Kees.” Of hij dat had! Hij wees Jurgen enthousiast de verschillende modellen en noemde hun namen.

„Ik veronderstel dat jullie zo vlug mogelijk naar je tenten willen,” zei de baron, en keek hen aan. „Ik zal jullie hier niet langer vasthouden. Ik vind het prettig dat ik jullie nu ken.

Mochten er moeilijkheden zijn, dan komen jullie maar.”
Jurgen stond voor de baron en stak nog eens zijn hand uit. „Ik wilde u namens allemaal bedanken voor uw gastvrijheid, meneer de baron.”

„Dat is keurig gezegd,” zei de heer lachend. „Maar ik had graag dat jullie mij gewoon meneer noemden en geen baron. Zullen we dat voor afgesproken houden?”

Ze knikten met glinsterende ogen.

„Tot ziens dan, jongelui. Mochten jullie je eens een avond vervelen, dan kunnen jullie hier komen.”

Bij de deur draaide Lisa zich aarzelend om.

„Wildeste je nog iets zeggen, Lisa?”

Lisa schudde haar hoofd. „Nee . . . tenminste . . . ze zeiden dat u al oud was, maar u bent nog jong.”

Hij lachte met zijn hoofd achterover. „Dank je wel, jongedame, dat is een mooi compliment.”

Ze stonden weer op de gang. Ze zwegen toen ze weer achter elkaar de trap afliepen. Ze zwegen toen ze door de keukens naar buiten gingen. Toen kwamen de tongen los. „Wat een fijne vent! Wat een reuze kerel, zeg!”

„Nou, wat heb ik jullie gezegd?” zei Jurgen trots.

„Jij hebt niks gezegd,” beweerde Lisa. „Jij hebt alleen gezegd dat hij oud was.”

„Loop door,” protesteerde Jurgen. „Ik bedoelde natuurlijk dat hij veel ouder was dan wij.”

„Morgen brengen,” snoof Gerdien.

„Stapelzot om hem te zeggen dat hij nog niet oud was,” kefte Kees. „Wat moet hij niet van ons denken!”

„Ik vond hem erg aardig,” zei Lisa, helemaal niet uit het veld geslagen.

„En heel gewoon,” zei Maarten met nadruk.

„Ik ga thee zetten,” brak Marringje verdere ontboezemingen af.

„Thee? Ik heb veel liever limonade,” zei Kees.

Marrigje keek op.

„We hebben toch zeker limonade,” zei Kees, „een hele fles.”

„En hoelang denk je dat we daarmee kunnen doen?” vroeg Marrigje met kennis van zaken

„Een hele tijd, denk ik.”

„Dan weet je er niks van.”

„Laten we Marrigje aanstellen als . . . als een soort magazijnmeester,” stelde Maarten voor.

Sandra proestte.

„Nou ja,” zei Maarten, „jullie begrijpen me wel. Marrigje weet het best wat er nodig is in een groot gezin. Eén moet toch uitmaken wat we kunnen gebruiken van onze voorraad. Allemaal voor? Dan hand opsteken.”

Iedereen stak zijn of haar hand op, behalve Kees.

„Kees . . . voor of tegen?”

„Nou ja . . . als het moet.”

„Het moet,” zei Jurgen. „Aangenomen. Marrigje, wat drinken we?”

„Thee,” zei Marrigje.

„Het is je reinste dictatuur,” zei Kees, en grinnikte.

Om twaalf uur aten ze de meegenomen boterhammen. De dag vloog om met allerlei spelletjes. Het was al over halfzes toen Kees het spel staakte. „Zeg, gaan we nog eens eten? Ik rammel.” Ze keken elkaar aan en dan naar Marrigje.

„We zouden de eerste dag heel gemakkelijk eten,” zei Marrigje.

„Aardappelen en appelmoes, allemaal een worstje en een wafel toe.”

„Lekker,” genoot Kees, „hoelang duurt het nog?”

Marrigje keek ontzet. „Je denkt toch niet dat het zo gauw gaat?”

„Ik heb honger,” zei Kees, „het is zo zoetjes-aan al tegen zessen.”

„Tja,” zei Lisa, „dat is later dan ik dacht. Ik heb ook een reuze honger. Kees, jij schilt de aardappelen, samen met Sandra.”

„Ik ben daar getikt,” stooft Kees op. „Moeten die dingen nu nog geschild worden? Hoe laat eten we dan?”

Ze keken elkaar aan.

„Ik zal de primus aansteken,” zei Jurgen ijverig. „Laat mij maar over dat ding gaan, ik weet precies hoe het werkt.”

„Ik hoop het,” zei Maarten, „ik rammel.”

„Je rammelt nog maar een poosje,” vond Lisa. „Kees, schil de aardappelen niet zo dik, er blijft niets van over.”

„Als je in dit tempo doorgaat, eten we vanavond om tien uur nog niet,” deed Gerdien er ook een schepje op.

„Als jij het beter kunt . . .” tierde Kees. „Je denkt toch niet dat ik het voor m'n lol doe?”

„Dat dachten we nou juist wel,” zei Maarten, die met een emmer water uit de bijkeuken kwam. Hij deed wat in een klein emmertje dat Gerdien bijschoof. „Alsjeblieft, mors niet met dit kostelijke vocht.”

„Gelukkig dat we er net zoveel van kunnen halen als we willen,” zei Marrisje. „Wat een geluk dat we zo dicht bij het huis zitten.”

„Eindelijk een tevreden mens,” zei Jurgen. „Dat snertding wil niet branden.”

„Maak jij twee blikken appelmoes open, Gerdien?”

„Twee?” Marrisje keek zuinig.

„We kunnen toch niet verhongeren,” zei Lisa.

„We hebben er eigenlijk wel drie nodig,” meende Kees, „ik . . .”

„Ja, jij hebt honger, dat weten we nou allemaal wel. Lisa, wat voer jij eigenlijk uit?”

„Ik zoek naar de blikopener voor Gerdien. Ik weet zeker dat we zo'n ding hebben meegenomen.”

„Wat een werk geeft dat eten,” zuchtte Kees. „Straks moet alles nog gewarmd worden ook.”

„We kunnen de appelmoes koud eten,” bedacht Lisa.

„Niks lekker,” keurde Kees af.

„En nou eten we vandaag nog erg gemakkelijk,” zei Marrigje.
„Geen groenten schoon te maken, geen toetje te koken, geen vlees te braden!”

„Houd op,” verzocht Kees. „Zou Jantje ons niet een keer kunnen inviteren?”

„Boe! Die Kees! Die begint nu al. Kamperen we of kamperen we niet?” vroeg Jurgen, wijdbeens voor de tent staande.

„Kamperen is slapen in een tent,” zei Kees.

„Maarten, maak jij dat blik met worst eens open!”

„Ik heb vieze vingers,” waarschuwde Maarten.

„Je hoeft ze er niet met je vingers uit te halen.”

„Wat een snert werk, die aardappelen,” zei Kees.

„Hij brandt!!!” schreeuwde Jurgen.

Marrigje stak haar hoofd buiten de tent. „Ik schrik me naar.”

„Je dacht zeker dat er brand was,” hoonde Jurgen. „Nou, vooruit, wat moet er het eerst op?”

Ze keken naar Marrigje.

„Hier, mijn worsten,” riep Maarten.

„Warmen we nou de appelmoes of niet?” vroeg Gerdien. Ze likte haar vingers af. „Ze is reuzelekker, jongens, niet te zuur en niet te zoet.”

„Eerst maar de aardappelen,” kwam Marrigje tot een besluit.

„Ik rammel,” zei Kees.

„Dat komt omdat er bijna niets in je hoofd zit,” zei Maarten. Sandra gierde van de lach.

„Kun jij aardappelen koken, Marrigje?”

„Ik moet even m'n schrift zoeken,” zei Marrigje, en kroop in de tent.

Lisa kwam naast het vuur zitten. „Nou vooruit, aardappels in de pan en water erop. Waar zijn de aardappels?”

„Ik heb er twee klaar,” kwam Kees.

„Twee klaar?” Jurgen keek met grote, verschrikte ogen naar het pannetje waarin zielig twee aardappels dreven.

Ze brulden van de lach.

„Ik ben al aan m'n vierde,” zei Sandra.

„Allemaal meehelpen,” gebood Lisa, „iedereen een paar aardappels!”

Marrigje hield één oog in haar schrift.

„Niet te veel zout, denk erom,” waarschuwde Jurgen.

„Zout!” Marrigje dook weer in de tent. Ze kwam bijna dadelijk weer te voorschijn. „Heeft iemand soms zout meegenomen?”

„Ja, ik dacht, laat ik maar een baaltje meenemen,” grapte Maarten. „Hebben we het niet bij ons?”

„Dan denk je lekker te gaan eten . . .” zei Kees.

„Wat een zeurpiet ben jij,” stooft Maarten op. „Of je zonder zout niet kunt eten! Wacht eens even, ik ga naar Jantje . . .” Met grote stappen beende hij weg.

Tien minuten later stonden de aardappels op het vuur, met water en zout.

„Het zal wel even duren,” zei Jurgen. Hij keek bezwerend naar Kees. „Als jij nog eens durft te zeggen dat je rammelt, stop ik je hoofd in een emmer met water.”

„Zonde van m'n kostelijke water,” zei Maarten.

„Laten we wat gaan zingen,” vond Jurgen, „dan duurt het niet zo lang.”

„Met een lege maag,” sputterde Kees.

Jurgen haalde zijn gitaar. Ze zongen, terwijl het water eindelijk ging pruttelen. Marrigje probeerde om de vijf minuten met een ijzeren vork of de aardappelen al gaar werden. Kees volgde het proces met argusogen.

Eindelijk kwamen de aardappelen gaar. Het afgieten bleek een moeilijk werkje. Ze waren te nat, maar zelfs Kees vond dat niet zo erg bij appelmoes. Ze hadden er maar van afgezien om de worst en de appelmoes te warmen.

„Jongens, het smaakt heerlijk,” vond Gerdien.

Kees knikte met een volle mond.

„Morgen beginnen we vroeger,” zei MARRIGJE. „Voor we gaan spelen, schillen we eerst de aardappelen. We moeten groenten eten die niet zo lang hoeven te koken.”

„Dan eten we iedere dag sla,” vond LISA zorgeloos. „Het is goedkoop en ik geloof dat er heel wat vitaminen in zitten.”

„En slakken,” zei KEES, en trok zijn neus op. „Wie zal ze wassen?”

„Jij!” riepen ze in koor.

KEES lachte zuurzoet.

Om halfnegen naar bed. Dat was de afspraak. Stroeve kwam klokslag acht uur langs, ze waren juist bezig de vaat te wassen.

„Is alles wel aan boord?”

„Alles wel,” zei JURGEN, „over een halfuur kruipen we in de kooien.”

Toen de baron om negen uur een kijkje kwam nemen, lag het kamp in diepe rust.

Ze stonden 's morgens vroeg op. MARRIGJE verdeelde de taken. De slaapzakken werden in het zonnetje gehangen. De aardappels geschild. Ze werden iedere dag handiger. Soms deden ze met elkaar boodschappen in het dorp, maar ze vermeden de Achterweg. De enige schakel was Stroeve, de boswachter, die onveranderlijk iedere avond de ronde deed met steeds dezelfde vraag. „Alles wel aan boord?”

Alles was wel. Soms had er een jaap in z'n vinger gehaald bij het schillen van de aardappelen of er was iemand onzacht met de grond in aanraking gekomen. Het mocht niet hinderen en het kon niets afdoen aan de enorme pret die ze met elkaar hadden. 's Avonds, nu ze veel vroeger klaar waren met het eten, hadden ze tijd genoeg om in een grote kring gezeten, te spelen en te zingen bij Jurgens gitaar. Ze ontdekten dat Sandra heel mooi kon zingen. Ze zong de liedjes uit het verre Suriname. Het klonk zo lief en mooi in de vallende avond.

De dagen vlogen voorbij. Het weer hield zich best. Tot het op eens, op een van de laatste dagen, begon te regenen. Eerst zachtjes, maar daarna steeds harder en harder. Ze deden alles om de regen zoveel mogelijk buiten de tenten te houden. Maar ze konden voor hun spelletjes niet met z'n allen in één tent. Tegen de avond werd het nog erger. Kees had zich in een oude plastic regenjas van zijn vader gehuld en onderhield de verbinding tussen de twee tenten.

„Hoe moeten we dadelijk koken?” jammerde Marrigje.

„Als het anders niet is,” vond Lisa, „dan eten we toch koud?”

„Dat kan onmogelijk,” zei Kees. „Van binnen en van buiten koud, dat is te veel van het goede.”

„We moeten natuurlijk in de bijkeuken koken en eten,” zei Maarten, „we gaan het zo dadelijk vragen.”

Maar voor ze zover waren, kwam Jantje door de regen aangehold. Ze droeg een wijde cape en een plastic regenkapje over haar hoofd. Ze hijgde van het harde lopen. „Meneer laat vragen of jullie bij hem komen eten. En de juffrouw heeft gezegd, precies om halfzeven.”

De juffrouw, dat was de deftige huishoudster van meneer. Ze zagen haar een enkele keer als ze om water in de bijkeuken kwamen. Jurgen was het eerst van zijn verrassing bekomen. „Be-doel je, Jantje: wij allemaal?”

„Dacht je dat jij alleen uitgenodigd werd?” bromde Maarten.

„Zeg maar dat ik kom,” zei Kees.

„Zeg maar dat we allemaal graag komen,” zei Marrigje. „Wat krijgen we, Jantje?”

„Dat ga ik jullie niet vertellen,” zei Jantje lachend, „dat zullen jullie vanzelf wel proeven. Maar de juffrouw gaat jullie verwennen, geloof dat maar.” Ze holde al terug naar het huis.

„De juffrouw,” zei Marrigje peinzend, „wie had dat nou gedacht! Ze groet altijd zo afgemeten.”

„Konden we maar wat voor haar meenemen,” bedacht Lisa, „ze is toch onze gastvrouw.”

„En meneer dan?” protesteerde Jurgen. „Hij nodigt ons uit en hij moet het betalen.”

„Wat geven mannen daarom?” zei Maarten. „Laten we alleen wat meenemen voor de oude dame.”

„Maar wat? En wat doen we met onze aardappels die we al geschild hebben?”

„Gewoon voor morgen,” zei Lisa. „We hebben nog een pakje biscuits.”

„Die lekkere,” zei Kees, „die hebben we voor het laatst bewaard.”

„Die geven we haar,” besliste Lisa.

Lisa en Marrigje plukten vlug wat bloempjes uit de natte tuin. Jurgen had een rolletje plakband. Het stond echt feestelijk, de kleurige bloemen op het pakje.

„Zo kan het wel,” zei Marrigje tevreden. „Hadden jullie gedacht dat die oude juffrouw zo aardig kon zijn?”

„Zo zie je maar,” zei Sandra wijs.

„Wat moeten we aantrekken?” vroeg Lisa en keek naar haar korte broekje. „Ik heb niet eens een jurk bij me.”

„Wat geeft dat,” vond Jurgen, „je ziet er lollig uit.”

„Ja, hoor eens,” zei Maarten, „de baron kan onmogelijk verwachten dat we in onze mooiste kleren gaan kamperen.”

Kees keek bezorgd naar zijn broek en begon met zijn zakdoek een grote vlek te bewerken.

„Laat dat, jô,” zei Maarten, „de baron zal ook wel eens gekampeerd hebben.”

„Je bent mal,” proestte Marrigje. „Maar wat zal de deftige juffrouw zeggen als we in broek komen eten?”

„Dan moeten we het afzeggen,” hakte Maarten de knoop door.

„Dat nooit,” zei Kees, „dan liever de lucht in.”

„Kees proeft al gebraden kuikentjes,” grinnikte Maarten.

„Ik ga het gewoon vragen,” zei Lisa, en was al, rennend door de regen, in de bijkeuken verdwenen voor iemand haar kon weerhouden.

Ze wachtten in spanning op haar terugkomst. Dat duurde niet lang.

„Het is in orde, hoor,” riep ze al, voor ze in de tent was. „Ik heb de juffrouw zelf gesproken. Ze was erg aardig en ik geloof dat ze het leuk vond dat ik het kwam vragen.”

„We hebben allemaal nog een schone blouse liggen,” ontdekte MARRIGJE.

„Ik niet,” zei Maarten, „maar dat geeft niet. Ik houd me wel op de achtergrond.”

„Het lijkt wel een feest,” zei Lisa toen ze de eetkamer binnen stapten en de mooi gedekte tafel zagen.

„Het is ook een feest voor mij om jullie te ontvangen,” zei de baron en gaf hun allemaal deftig een hand.

„O,” riep Sandra, door de plechtige begroeting heen, „wat fijn, u bent ook in korte broek.”

„U bent een re-re-reus,” hakkelde Kees met een blik op de kleding van de baron.

„Gaan jullie maar zitten,” zei de juffrouw, „om en om een meisje en een jongen, zo hoort het. Het spijt mij heel erg dat ik geen kort broekje heb, anders . . .”

Ze kon niet uitspreken. Ze gierden van de pret. Die deftige oude dame in een korte broek! Ze lachten nog toen Jantje met de soep binnen kwam.

Lisa gaf Jurgen een por. „Toe, zeg het nu.”

Jurgen stond blozend op en ging naar de juffrouw die naast Kees zat. „Ik wil, wij wilden u graag iets geven voor alle moeite die u vanavond voor ons doet.”

De oude dame stond ook op en gaf Jurgen een zoen. „O jongens,

wat doen jullie mij daar een groot plezier mee." Ze pinkte vlug een traan weg.

Ze keken allemaal naar hun bord. Maar het was vlug voorbij. Jantje deelde de soep rond. De baron ging hen voor in het gebed. Daarna kwamen de tongen los. Niemand was verlegen. Het was zo gezellig. Het was net of ze als een heel groot gezin bij elkaar waren. Kees werd flink geplaagd met zijn enorme eetlust. Maar de juffrouw moedigde hem steeds aan om meer te nemen en genoot kennelijk van zijn waardering voor het lekkere eten.

„Het is reuze gezellig geweest," zei Kees na de maaltijd. „Wij hebben nooit ergens met elkaar zo fijn gegeten."

De baron gaf de juffrouw een knipoog. „En wij hebben nooit zulke fijne en gezellige gasten gehad. Het regent nog steeds. Jullie kunnen buiten niets ondernemen. Willen jullie nog wat hier blijven, dan drinken we straks in de bibliotheek een kopje koffie."

Of ze wilden! De meisjes hielpen met koffiezetten. De baron vertelde over zijn ervaringen met kamperen.

„Ik dacht al," zei Maarten met een triomfantelijke blik naar Margje, „dat u gekampeerd had."

„Nou en of! Ik was heel ver weg. In Afrika. We jaagden daar op groot wild."

„U was op sa-sa- . . ." stotterde Kees.

„Hup sa sa," spotte Maarten.

„Op safari," knikte de baron met pretlichtjes in zijn ogen.

„Alstublieft, vertelt u daar iets van," smeekte Jurgen.

Zonder dat iemand iets gezegd had, zaten ze plotseling allemaal op de grond in een grote kring. Alleen de oude dame zat in een leunstoel en keek met vertedering naar het groepje op de grond.

De tijd vloog voorbij. Het was bij negenen toen de baron opsprong. „Kom jongelui, het is de hoogste tijd. Ik heb met jullie ouders afgesproken dat ik om negen uur eens ga kijken of jullie

in de tenten zijn. Het is nu vijf minuten voor negen, over vijf minuten kom ik controleren."

Ze namen afscheid. Toen de baron enkele minuten later over zijn terrein wandelde, was alles al in diepe rust. Alleen de regen ruiste onafgebroken op de bomen.

De volgende morgen scheen de zon weer.

„Nog twee dagen," zei Marrigje. „Morgenavond onze laatste avond."

„Ik weet wat jij denkt," zei Jurgen.

„Ik ook," kwam Lisa, „een kampvuur. Zou het mogelijk zijn?"

„Waarom gaan we het niet vragen aan de baron?" vond Maarten. „Zullen wij nu meteen gaan, Kees en Jurgen?"

„Ik ben reuze benieuwd," zei Lisa. „Het zou het mooiste besluit zijn wat je je denken kunt."

„Over drie dagen zitten we weer op school," zei Marrigje. „Kun je het je voorstellen?"

„We mogen niet over school praten," waarschuwde Sandra.

„Daar komen de jongens."

Ze vlogen ze tegemoet. „En?"

„Het mag," zei Maarten, „en de baron gaat ons zelf helpen. We zullen vandaag en morgen nodig hebben om hout en takken aan te slepen."

„Heerlijk," juichte Gerdien. Ze stond nadenkend voor zich uit te staren. „Het is eigenlijk jammer dat ze er thuis niets van kunnen zien."

„Waarom zouden we hen niet vragen?" zei Jurgen. „Ik vind het een reuze idee. Als we Stroeve vragen om het rond te vertellen, dan kunnen we zien wie er komen."

De laatste avond.

Nog één nacht zouden ze in de tenten slapen. De volgende morgen zouden Stroeve en de koster komen helpen met het afbreken

van de tenten. Dan gingen ze weer naar huis na een onvergetelijke week.

De laatste avond.

Ze hadden allemaal een gevoel van verwachting. De grote houtmijt lag klaar. Het was met de hulp van de baron, Stroeve en de koster een formidabele berg geworden. „De grote drie” zoals Jurgen de heren lachend noemde, voerden wat in hun schild, dat was duidelijk. Zelfs juffrouw Hazekamp, de huishoudster van de baron, lachte geheimzinnig als ze haar tegenkwamen. Jantje had al verteld dat ze vast van de partij zou zijn. Jurgen zag nog kans om met Sandra enkele liedjes in te studeren. Lisa liep met schitterende ogen rond. Het zou laat worden, dat was zeker. Maar voor één keer was dat niet zo erg en niemand hoefde de volgende dag al naar school. Ze hadden tijdig hun laatste warme maaltijd gegeten. Er stond een grote schaal met koekjes klaar, die ze van hun laatste geld gekocht hadden.

„Als er niemand komt, hebben we veel te veel,” zei MARRIGJE.

„Of je ooit te veel koekjes kunt hebben,” zei KEES. „We weten al dat de baron komt en Stroeve en de koster.”

„En Jantje,” viel Lisa bij, „en de juffrouw, als het niet te fris is.”

„Het is een prachtige avond,” zei Jurgen tevreden. „Bovendien geeft het vuur ook een behoorlijke warmte, dat zul je zien.”

„Ik denk dat alle vaders en moeders komen,” zei GERDIEN.

„Afwachten maar,” vond Maarten, „over een uur weten we het.”

Een uur!

Een uur dat ritselde van geheimzinnigheid. Er stond een volle maan aan de hemel. De wind speelde door de toppen der bomen. Het werd snel donker. De twee tenten leken twee kleine stipjes tegen de machtige bomen rondom.

De baron was de eerste. Hij was weer gekleed in korte broek met shirt. Hij werd met een hoeraatje begroet. Het duurde niet lang of ze luisterden ademloos naar zijn verhalen over grote kampvuren in Afrika.

„Kunt u straks niet iets vertellen als wij om het kampvuur zitten?” vroeg Jurgen.

Ze wachtten allen in spanning op zijn antwoord. Dat liet niet lang op zich wachten. „Natuurlijk, jongens, met alle plezier. Dan zal ik iets vertellen over één van de spannendste jachten die ik heb meegemaakt. Dat was op een koningstijger die de hele streek onveilig maakte doordat hij brutaal op verschillende plantages verscheen.”

„Wat heerlijk,” zei Lisa, „ik wilde wel dat het al zover was.”

Ze popelden om nu eindelijk het grote vuur te zien branden. De baron keek op zijn horloge. „Precies negen uur gaat de vlam erin.”

Om kwart voor negen zag Maarten door de bomen een sterk lichtschijnsel. „Daar zullen we ze hebben!”

Ze holden de naderende stoet tegemoet. En een hele stoet was het! Ze waren er allemaal. Zelfs Grieta was meegekomen, al gaf ze eerlijk toe dat ze de lange tocht door het bos niet graag in haar eentje gemaakt had. Moeder had een oppas voor Stina gevonden, die nog veel te klein was om zo laat op te zijn.

„Of we uit Amerika terugkomen,” zei Kees toen hij zich uit de armen van zijn moeder losmaakte.

Iedereen werd aan de baron en juffrouw Hazekamp voorgesteld. Toen kwam het grote ogenblik. Terwijl de meisjes een vrolijk liedje zongen, staken de jongens met de baron en Stroeve de houtmijt aan.

Vanaf dat ogenblik leek alles anders. Het onwezenlijke licht, de grillige schaduwen die de vlammen over en tussen de bomen wierpen, de geur van het knappende hout, het hoorde alles bij de sprookjessfeer.

Marrigje ging rond met de koekjes. Iedereen was vrolijk. Er bleken heel wat liedjes te zijn die ze allemaal mee konden zingen. Grieta's gezicht glom van genoegen. Op een teken van de juffrouw ging Jantje de hulp vragen van Marrigje, Gerdien, Lisa en

Sandra. Toen ze terugkwamen brachten ze grote bladen met glazen limonade mee en schalen met koekjes. Het was een feest! Een echt tuinfeest!

De koster verdween ook, om terug te keren in een vreemd kostuum.

„Een Indiaan.” riep Sandra, en klapte in haar handen, „een echte Indiaan.”

„Hij heeft zelfs z'n verentooi niet vergeten,” genoot Kees. „Je zou warempel niet zeggen dat dit onze koster was.”

De Indiaan voerde een krijgisdans uit die hun allemaal de tranen in de ogen bracht van het lachen. Het was of nu niemand wilde achterblijven. De een zong een versje, meestal met een refrein dat ze allen mee konden zingen. De ander droeg iets voor. Jurgen en Sandra speelden en zongen de liedjes die ze hadden ingestudeerd. Ze werden beloond met een daverend applaus.

Stroeve goode armen vol takken op de berg. Het vuur laaide hoog op.

De baron begon te vertellen. Ze schoven om hem heen. Het was geen gewoon verhaal. Dit was echt gebeurd. Het was net of de baron weer daarginds was, in het verre land. Of hij alles weer opnieuw beleefde. In ademloze spanning luisterden ze, jong en oud. Het was of het hoog-oplaaiende vuur, met de warmte die het verspreidde, bij het verhaal hoorde.

Toen de baron met zijn verhaal zover gekomen was dat de tijger het dodelijke schot ontving, ging er een zucht van verlichting op.

„Fijn dat hij dood is,” fluisterde Lisa, „maar jammer dat het verhaal nu uit is.”

Er volgde nog een verrassing. Terwijl het vuur langzaam ineenstortte, werd er door de bakker uit het dorp een hoeveelheid ijs gebracht. Het zat in een grote bus en de baron zorgde zelf dat iedereen zijn portie kreeg. Tot slot zongen ze bij het smeulende vuur nog enkele liedjes.

Voor het laatst namen ze afscheid van de huisgenoten. Ze za-

gen ze wegtrekken. Vooraan Stroeve, achteraan de koster, ieder met een zaklantaarn. Grieta zou zich nu wel veilig voelen.

„Onze vakantie is voorbij,” zei MARRIGJE terwijl ze de stoet nastaarde. „Wat een fijne avond.”

„Nog één nacht,” zei JURGEN, „en morgen hebben we nog heel wat te doen. We gaan morgen afscheid nemen van de baron en de juffrouw en Jantje . . .”

„We zullen vast nog wel eens terugkomen,” viel KEES hem in de rede, „de baron heeft het zelf gevraagd.”

Ze liepen nog eenmaal met z'n allen om de resten van het vuur, om te kijken of alles heel goed gedooft was. De baron had een ijzeren staaf in zijn hand, waarmee hij de laatste verkoelde takken uiteenschoof.

„Het is uit, jongens.”

„Onze vakantie is ook uit,” zei MAARTEN.

„Nu vlug naar bed,” zei de baron. „Als jullie deze kampweek fijn gevonden hebt, komen jullie misschien het volgende jaar terug.”

„Ik ben er direct voor,” riep KEES.

„En ik en ik en ik . . .” Niemand bleef achter. Ze waren het er allemaal over eens dat het een fijne week was geweest. Ze hielpen de juffrouw en Jantje nog even met de rommel op te ruimen. Met elkaar was het zo gebeurd. Het was al laat toen ze naar de tenten gingen.

Een halfuurtje later kwam de baron voor een laatste ronde langs. Ze slapen al, dacht hij. Het is zo stil, iedereen slaapt.

Maar Lisa sliep nog niet. Ze had eerst nog liggen praten met Gerdien en MARRIGJE en SANDRA. Ze hadden gepraat over de heerlijke dagen die achter hen lagen. Tot Gerdien geen antwoord meer gaf. Gerdien sliep altijd het eerst.

Sandra zei in het donker van de tent: „Zulke fijne vrienden als jullie zijn! Ik ben wat blij dat ik bij jullie op de Achterweg gekomen ben.”

„En wij dan?“ zei MARRIGJE. „Wij zijn net zo blij als jij. Je hoort helemaal bij ons.“

Lisa glimlachte in het donker. Dat was zo fijn! Als het donker was, kon je zulke dingen tegen elkaar zeggen. Iedere avond hadden ze nog een poosje met elkaar nagepraat. Dan zei je dingen die je overdag niet zeggen durfde omdat je bang was dat de ander je zou uitlachen.

„Als Jurgen en Kees naar het lyceum gaan,” fluisterde ze, „dan zullen we toch nog vaak genoeg bij elkaar komen, geloven jullie niet?“

Ze kreeg geen antwoord meer.

MARRIGJE sliep en SANDRA sliep.

Lisa legde haar hand achter haar hoofd. Ze kon precies door de tentopening en het bladerdak een klein stukje van de hemel zien. Ze zag ook een ster, die vriendelijk scheen te knipogen.

Daarboven was nu WIEPKE. Het was helemaal niet verdrietig om dat te denken.

Zouden vader en moeder en de anderen al thuis zijn? Ze dacht van wel.

Ze hoorde het ruisen van de oude kastanjeboom. Het was net of hij iets vertelde.

Ze lag heel stil.

Misschien als je héél goed luisterde, misschien zou je dan kunnen horen wat hij vertelde . . .

Het was of in de verte, zó zacht dat je het bijna niet kon horen, iemand antwoordde. Misschien een wilde gans of een nachtzwaluw . . .

Lisa sliep.

Alleen de maan was er nog en leek glunderend neer te kijken op de twee kleine tenten, waarin ze nu allemaal lagen te slapen en te dromen . . . de kinderen van de Achterweg.

INHOUD

1. De kinderen aan de Achterweg	7
2. Er komt een logeetje in de pastorie	13
3. Sandra	17
4. Zonder Maarten	21
5. Maarten	28
6. De vrije middag	37
7. Het feest	67
8. Wiepke	78
9. Die Stina, dat is me er eentje	82
10. De eerste vakantiedag	90
11. Een afscheid	98
12. Een onvergetelijke week	104